

॥ श्रीगणेशदत्तगुरुभ्यो नमः ॥

प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती (टेम्बे) स्वामीमहाराजांचा

पदसंग्रह

श्री.प.प. वासुदेवानंदसरस्वती (टेम्बे) स्वामी
ग्रंथ पारायण मंडळ, पुणे. यांजकडून
समर्पित.

प्रकाशक
श्रीवासुदेवनिवास, पुणे.

प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती (टेम्बे) स्वामीमहाराज प्रबोधिनीपुरस्कृत.

॥ श्रीगुरुःशरणम् ॥

प.पू.नारायणकाका महाराज ढेकणे यांचे शुभाशीर्वाद

प.प श्रीटेम्बेस्वामी (थोरले महाराज) यांच्या वैशिष्ट्यपूर्ण, रसाळ व सुगेय अशा पदांचा संग्रह खास गायक-कीर्तनकारांचे उपयोगासाठी अलगपणे छापण्यामार्गे श्रीगुरुपीठाची संकल्पशक्ती असावी असे जाणवते. कारण ही सर्व काव्यरचना अत्यंत हृद्य असूनही तिचा आजवर प्रसार त्या मानाने होऊ शकला नाही ही वस्तुस्थिति आहे. श्रीस्वामीमहाराजांना श्रीदत्तप्रभूंच्या सतत आज्ञा होत व अन्य देवदेवता, नदीतीर्थे व क्षेत्रपशक्तींची प्रत्यक्ष दर्शने होऊन संवादही होत असे.. त्यांचे यथार्थ शब्दांकन या पदे/स्तोत्रे/आरत्यांमधून अनुभवाला येते. आपल्या भक्तपरिवाराला या पदसंग्रहाची भासणारी आत्यंतिक गरज पूर्ण होत आहे.

या सर्व वाङ्मयाचे मूळ संकलन व मुद्रणकार्य पूर्वी श्रीस्वामीमहाराजांच्या जन्मशताब्दीच्या मुहूर्ताने गुरुमहाराज प.पू.योगिराज गुळवणीमहाराजांच्या संकल्पाने पूर्ण करण्याकामीं बहुमोल व नैष्ठिक सह्य प.पू.ब्रह्मश्री दत्तमहाराज कवीश्वर यांचे झाले हे विसरणे केवळ अशक्य आहे. आणि त्याची कृतज्ञता हा संकलित पदसंग्रह प.पू.श्रीदत्तमहाराजांच्या जयंतिदिनीं प्रकाशित करून व्यक्त करण्याचा सुयोग साधण्यांत एक कृतार्थता वाटत आहे.

॥ श्रीगणेशदत्तगुरुभ्यो नमः ॥

प.प.श्रीवासुदेवानंदसरस्वती (टेम्बे) स्वामीमहाराजांचा

पदसंग्रह.

क्रमांक	पद	पृष्ठांक	क्रमांक	पद	पृष्ठांक
१	गणपतीचें	१		वारांचीं पदे व अभंग	
२	सरस्वतीचें ध्यान	१		रविवार	
३	सरस्वतीचें पद	१	२५	नमो ज्योतिरात्मन्	८
४	चिंतू दत्तात्रेया	२	२६	तेजे जाळी बळी	८
५	तूंचि जीवलग	२	२७	भजन	८
६	आतां वाटे लाज	२		सोमवार	
७	पाही मजकडे	२	२८	नमस्ते पुरारे	९
८	कोण या जगाचा	३	२९	तव कोपा वंदूं	९
९	करिसी कां आतां	३	३०	भजन	९
१०	दत्ता धोपेश्वरी	३		मंगळवार	
११	दत्ता कार्तवीर्य	४	३१	उदो देवि तुझा	१०
१२	तुझे दुजे भक्त	४	३२	स्मरूं अंबिकेला	१०
१३	कृष्णातीरिच्या	४	३३	भजन	१०
१४	कृष्णातीरीं वसणा या	४		बुधवार	
१५	नको देवूं मज	५	३४	विदा संविदा ठान्	११
१६	नंदन जो	५	३५	पुंडलीकवर उभा विटेवर	११
१७	गुरुराया दत्ता	५	३६	भजन	११
१८	ये बा ये बा	६		गुरुवार	
१९	भाव भक्ति अंगी	६	३७	नरा दत्तगुरु हें परब्रह्म	१२
२०	दत्ता ये धांवूनि	६	३८	गणेश गकार	१२
२१	रुसलासी तुं कां	६	३९	भजन	१२
२२	तुं मी भिन्न न	७		शुक्रवार	
२३	मित्र मित्र जरि	७	४०	नमः सिंधुकन्ये	१३
२४	भजन	७	४१	जय जगदंबिके	१३
			४२	भजन	१३

क्रमांक	पद	पृष्ठांक
शनिवार		
४३	नमो वज्रामूर्ते	१४
४४	अंजनीच्या सुता	१४
४५	भवाटवीमध्मे	१४
४६	भजन	१४
४७	संतमहिमा अभंग	१५
४८	भजन	१५
४९	दत्ता मजला प्रसन्न	१५
५०	श्रीटेम्बेस्वामींची आरती	१६
५१	श्रीटेम्बेस्वामीं स्तोत्र	१६
५२	श्रीगुरुस्तोत्र	१७
५३	श्रीगुरुदत्तात्रेयाष्टकम्	१७
५४	करुणात्रिपदी	१८
५५	करुणात्रिपदी	१९
५६	करुणात्रिपदी	१९
५७	आठवी चित्ता	१९
५८	देवदेवा दत्ता	१९
५९	द्वेषीना कोणाते	२०
६०	अति सुलभ दत्तनाम	२०
६१	सर्व पापा प्रायश्चित्त	२०
६२	देवांचा जो देव	२१
६३	देव खंडेराव(वाघ्या)	२१
६४	चिमणी (दत्तमूर्ति)	२१
६५	नामघेतांचि तात्काळ	२१
६६	उपदेशपर पत्र अभंग	२२
६७	भवसिंधुमार्जी पडलो	२२
६८	भयार्चे जें भय	२३
६९	पुरे करताल	२३
७०	वेदें तुझा ठाव	२४
७१	मोक्षाचे आम्हासी नाही	२४

क्रमांक	पद	पृष्ठांक
७२	आजि आनंद आनंद	२४
७३	जीवस्वरूपा पाहतां	२४
७४	भूपा स्वर्णी जरी	२५
७५	मनईद्रियांचा चालक	२५
७६	तुज नमूं देवा	२५
७७	भलत्या मिषेहि	२५
७८	कृतयुगि सुखि	२६
७९	अन् प्राण मन	२६
८०	आत्मा अज पर	२६
८१	जिता जागेपर्णी	२६
८२	जळो जळो उंचपण	२७
८३	जो वसे दक्षिणदेशीं	२७
८४	पदाति पांगुळा	२७
८५	भेटीलार्गी माझें	२७
८६	दत्तनामें पाप पळे	२८
८७	चंदनाचे वर्नी	२८
८८	सेवावे संतजन	२८
गणपतीचीं पदें		
८९	गणपति शुभमति	२९
९०	शिवतनया विघ्नराया	२९
९१	गणाधिनाथा पवित्रगाथा	३०
९२	गजवदना सुखसदना	३०
९३	देवगणाधीश आद्य	३१
९४	गणराया ये मोरया	३१
९५	अंजनीगीत	३१
९६	विघ्नेशाचे रूप धरी	३१
९७	ध्यानाचे पद	३२
९८	आवाहनाचे पद	३२
९९	आसनाचे पद	३२
१००	पाद्याचे पद	३३

क्रमांक	पद	पृष्ठांक	क्रमांक	पद	पृष्ठांक
१०१	अर्घ्याचे पद	३३	१३२	हर हर गौरीशंकर	४५
१०२	आचमनाचे पद	३३		विष्णुची पदे	
१०३	स्नानाचे पद	३४	१३३	चतुर्बाहु कृष्णवर्ण	४५
१०४	वस्त्राचे पद	३४	१३४	अजि सखया रुससि	४५
१०५	यज्ञोपवीताचे पद	३४	१३५	मुरलीधर सुंदरदेहा	४६
१०६	चंदनाचें पद	३५	१३६	राम रघूत्तम सत्तम	४६
१०७	पुष्पाचे पद	३५	१३७	अंजनीचा सु	४६
१०८	धूपाचे पद	३५	१३८	शेषधरावारी जो हरि	४७
१०९	दीपाचे पद	३५	१३९	कैवारी प्रार्थिता (खंडोबा)	४७
११०	नैवेद्याचे पद	३६	१४०	जो इंद्रचंद्रसूर्य -खंडोबा	४८
११२	तांबूलाचे पद	३६	१४१	धन्य हो हा गृहस्थाश्रम	४८
११३	प्रदक्षिणेचे पद	३६	१४२	कष्ट सर्व वारी, नरहरि	४९
११४	नमस्काराचे पद	३७	१४३	जय लक्ष्मीवर केशवराज	४९
११५	प्रार्थनेचे पद	३७	१४४	देवपुरोहित (अग्नि)	४९
११६	जय मतिमति (देवी)	३८	१४५	श्रीपादश्रीवल्लभ	५०
११७	अनसूयेचे पद	३८	१४६	दत्तात्रेया जगन्नाथा	५०
११८	पार्वतीच्या नंदना	३८	१४७	दत्तात्रेया जय गुरुराया	५१
११९	निजपददर्शन दे जगदंबे	३९	१४८	जय करुणाकर जगदुद्धारा	५१
१२०	जगदंबे अंब मां पाहि	३९	१४९	मंगलधामा अचिंत्यमहिमा	५२
१२१	देवीचे पद - भूत्या	३९	१५०	गळा टाळा फुटला	५२
१२२	नर्मदेचें पद	४०	१५१	कलियुगिं साधन हेचि	५२
१२३	गंगेचे पद	४०	१५२	या युगी उगीच लोक	५३
१२४	एकादशीचे पद	४१	१५३	का भडकत फिरता	५३
१२५	अनादिकल्पेश्वरस्तुति	४१	१५४	एकचि नाम मंगलधाम	५३
१२६	जो काळावरि करि सोटा	४२	१५५	मी धरि करिं पादा	५४
१२७	शंकर किंकरदुःख निवारी	४२	१५६	भगवान् अनसूयेचा पुत्र	५४
१२८	विघ्नविनाशन पावनगाथा	४३	१५७	स्थूलसूक्ष्मी अर्णी	५५
१२९	वारि दुर्गति (शंकर)	४३	१५८	स्मरा गुरुदत्त	५५
१३०	पशुपते सुरपते	४४	१५९	वद लपसी कसा तू	५६
१३१	पतिव्रतेचे पद	४४	१६०	गुरुराज दत्तात्रय देवा	५६

क्रमांक	पद	पृष्ठांक
१६१	अनसूयानंदन जनताप	५७
१६२	दत्ता तुजविण कोण	५७
१६३	अत्रिजाचे धरी पाय	५७
१६४	दत्तपदीं रत होइ नरा	५७
१६५	दत्ता मज तारी तारी	५८
१६६	दिवाळीची ओवाळणी	५८
१६७	नेणू तुजला जगदारामा	५८
१६८	अत्रिचा पुत्र मनी	५९
१६९	उपनिषत्सारज्ञाते	५९
१७०	मजवरि कां बरि दृष्टि	६०
१७१	अहाहा कौतुक हे लोकी	६०
१७२	दत्तात्रेया श्रीगुरुराया	६०
१७३	गुरुराया दत्तात्रेया	६१
१७४	जया रूपीं ठकली	६१
१७५	येयिं हो येयि हो दत्ता	६२
१७६	अत्रिचि ती सती (न्हाणी)	६३
पाळण्याची पदे		
१७७	मार्गशीर्ष मासी	६३
१७८	निज नि जरे संसारहरे	६३
१७९	आलयि रे निज निज रे	६४
१८०	जो जो जो जो रे	६५
१८१	तूं निज तूं निज रे	६५
१८२	डोहाळे पद	६५
१८३	नरसोबावाडी वर्णन	६६
१८४	हरिहरविधिरूपा-भजन	६६
१८५	अहो या दत्तात्रेया भजन	६६
१८६	ये बा दत्ता धावोनी	६६
वेदान्तपर पदे		
१८७	जप तप दीक्षा	६७
१८८	हे ज्ञान आत्मा परब्रह्म	६७

क्रमांक	पद	पृष्ठांक
१८९	सत्यज्ञानानंत	६७
१९०	तीनी देही राहुनी	६८
वेदान्तपर स्नानादि पदे		
१९१	स्नान	६९
१९२	संध्या	६९
१९३	पूजा	७०
१९४	वेदान्तनिरूपण	७०
१९५	परापूजा	७२
१९६	नवरत्नमाला	७४
१९७	चित्तसद्बोधनक्षत्रमाला	७५
१९८	आत्मानात्मविचार	७७
१९९	आत्मानात्मविचार-२	८२
२००	उपदेश	८४
२०१	ब्रह्मचिंतन	८५
२०२	ऐतरेय भावार्थ अभंग	८७
२०३	मलप्रभेची आरती	९४
२०४	पावनी गंगा - भजन	९४
आरतीसंग्रह		
२०५	गणपतीची	९५
२०६	सरस्वती - १	९५
२०७	सरस्वती - २	९६
२०८	त्रिपुरसुदरी	९६
२०८अ	लक्ष्मी	९७
२०९	यक्षिणी	९७
२१०	रेणुका	९७
२११	श्रीकृष्णा १	९८
२११अ	श्रीकृष्णा २	९९
२१२	श्रीअनसूयादेवी	९९
२१३	नर्मदामाता	१००
२१४	सूर्याची	१००

क्रमांक	पद	पृष्ठांक	क्रमांक	पद	पृष्ठांक
२१५	महादेव	१०१	२४३	श्रीगुरुकरुणाष्टक	११९
२१६	शंकर	१०२	२४४	श्रीदत्तप्रार्थना	१२०
२१७	शिवाची	१०३	२४५	श्रीदत्तदिनचर्या	१२०
२१८	महादेवाची	१०३	२४६	श्रीदत्ताष्टक	१२१
२१९	श्रीविष्णूची	१०४	२४७	श्रीगंगाष्टकम्	१२१
२२०	श्रीरामाची	१०४	२४८	श्रीसौभाग्यसुंदरीस्तोत्रम्	१२३
२२१	श्रीपरशुराम	१०५	२४९	श्रीरेणुकास्तोत्रम्	१२३
२२२	पंचायतनाची	१०५	२५०	श्रीत्रिपुरान्तकस्तोत्रम्	१२४
२२३	दक्षिणामूर्ती १	१०६			
२२४	दक्षिणामूर्ती २	१०६			
२२५	आचार्याची	१०७			
२२६	श्रीगुरुव्यासपीठ	१०८			
२२७	श्रीमौनीस्वामी	१०९			
श्रीदत्तात्रेयांच्या आरत्या					
२२८	जय तत्त्वज्ञाननिदान	११०			
२२९	ओवाळूं आरती यतिपति	११०			
२३०	ओवाळूं आरती	१११			
२३१	अनसूयानंदना ओवाळू	१११			
२३२	नीराजन ओवाळिन	१११			
२३३	करितो प्रेमें तुज	११२			
२३४	आरती करूं भवदव	११३			
२३५	आरती दत्तात्रेया	११३			
२३६	उपनिषद आरती	११४			
२३७	जय मायामय कायत्रय	११४			
२३८	आरती ओवाळूं अनसूया	११५			
२३९	वेदान्तपरनीराजनम्	११६			
२४०	भोजनपात्राची (शिरोळ)	११७			
२४१	भैरवाची	११८			
२४२	भामिनीषट्पदी	११९			

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा
पदसंग्रह

१.पद गणपतीचें,(ताल दादरा)

(चाल ---भज भज भव जलधि माजी)

जय जय गजवदन मदनकोटिसुषुमधामन् ॥१०॥
हिमनगजातनय विनय ॥ हिमकरधर सदयहृदय ॥
हतसुररिपुनिचय अभयवरदशय सुधामन् ॥१॥
चित्त करुनि भक्तिविमल ॥ चिंतिति तव पादकमल ॥
विघ्न हरुनि त्यांसि सकल ॥ काम देसि भूमन् ॥२॥
वक्रतुंड चंडकिरण ॥ चक्रभसुर वरद शरण ॥
शक्रमुखध्यातचरण ॥ शरणदाधिमहिमन् ॥३॥
जे सर्वारंभि आधि ॥ आठविती तुज तदाधि ॥
वारिसि तूं सुरगणाधिपाधिपा महात्मन् ॥४॥
वासुदेवचित्तरमण, भाविकनिजभक्तशरण ॥
करुणाकर पूज्यचरण विघ्नहरणभूमन् ॥५॥
जय जय गजवदन ० ॥

२. श्रीसरस्वतीचें ध्यान

दोर्भिर्युक्ता चतुर्भिः स्फटिकमणिमयीमक्षमालां दधाना ।
हस्तेनैकेन पद्मं सितमपि च शुक्रं पुस्तकं चापरेण ॥
या सा कुंदेंदुशंखस्फटिकमणिनिभा भासमाना समाना ।
सा मे वाग्देवतेयं निवसतु वदने सर्वदा सुप्रसन्ना ॥१॥

३. पद सरस्वतीचें (चाल--वैशाख मास०)

देवो मति जी सद्गति ती सरस्वती ॥
श्रुति गाती जिची कीर्ती तीच भारती ॥१०॥
चिन्मय तूं वाङ्मय तूं अससि भारती ॥
करविसी तूं वदविसी तूं तूं जगद्गति ॥१॥
ये धाउनि स्तुति परिसुनि भो सरस्वती ॥
मति देउनि जाड्य हरुनि तारि भारती ॥२॥

४ अभंग

चित्तू दत्तात्रेया अनसूयातनया ॥ श्रुतिगणगेया ध्येया वंद्या ॥१॥
वराभयकर सिद्धासनावर ॥ बसे निरंतर सुरवर्य ॥२॥
जो खेचरी मुद्रा लावी सोडी तंद्रा ॥ सदा योगनिद्रा मुद्रायुक्त ॥३॥
प्रफुल्ललोचन सुहास्यवदन ॥ दयेचें सदन मनमोहन ॥४॥
स्मरता जो भक्तां भेटे वासुदेव ॥ स्वचित्ती सदैव भावें चिंती ॥५॥

५ अभंग

तूंचि जीवलगा सखा माझा सगा ॥ दत्ता मज कां गा झुगारिसी ॥१॥
झुगारिसी तरी ब्रह्मांडाबाहेरी ॥ झुगारी ना तरी धरी पोटी ॥२॥
पोटीचें जें बाळ वेडें हो आंगळ ॥ माय परिपाळ करी लोकी ॥३॥
लोकीं दत्ता ख्यात आमुचा तूं तात ॥ मी बा तुझा पोत हात धरी ॥४॥
धरी वासुदेवा करी दत्तदेवा ॥ जरी तव सेवा भावा नेणें ॥५॥

६ अभंग

आतां वाटे लाज किती बाहू तूज ॥ उपेक्षिसी मज आज तूं कां ॥१॥
तूं कारणभूत अससी अनंत ॥ होई माता अंत अंतरतां ॥२॥
मरतां मी येसी मग कासयासी ये या समयासी सोडी सर्व ॥३॥
सर्व तुझेसाठी सोडुनि हिंपुटी ॥ येतां न शेवटीं पोटी धरिसी ॥४॥
धरिसी काठिण्य जरी तूं वरेण्य ॥ बा तुजें कारुण्य पुण्य लोपे ॥५॥
झोपेमाजी आतां न जायी तूं दत्ता ॥ वासुदेव भक्ता युक्त पाही ॥६॥

७ अभंग

पाही मजकडे बापा घेई कडे ॥ बालक मी वेडें रडे पूढें ॥१॥
पूढें आड येतां भुकेनें रडतां ॥ निजबाळा माता लाथा दे कीं ॥२॥
लाथा दे कीं हाण परि धरीं चरण ॥ मज तूजवीण कोण त्राता ॥३॥
त्राता तूंचि एक मी बा तुझा लेक ॥ तूं माय जनक एक दत्ता ॥४॥
दत्ता माता पिता विभिन्न असतां ॥ न दे जरी माता पिता देई ॥५॥
वासुदेवा आतां तूंचि माता पिता ॥ त्वां इष्ट न देतां दाता कोण ॥६॥

८ अभंग

कोण या जगाचा करी परिपाळ ।
होऊनि कनवाळ काळत्रयी ॥१॥
काळत्रयी मान्य असा न वदान्य ।
तुजविण अन्य धन्य दत्ता ॥२॥
दत्ताऽभय तूंचि माउली विश्वाची ।
कां वासुदेवाची पच्ची करिसी ॥३॥

९ अभंग

करिसी कां आतां हयगय दत्ता ।
पदीं ठेवीं माथा नाथा भेट ॥१॥
भेटसी स्मरतां ह्या वचना आतां ।
बाधा नाणी दत्ता आतां न नीज ॥२॥
निजशीं कीं माहुरीं सह्यगिरीवरी ।
वससी काशीपुरीं न्हाशी कीं तूं ॥३॥
कीं तू गाणगापुरीं करिसी ध्यान हरी ॥
किंवा कुरुक्षेत्रीं आचमन ॥४॥
मन हो माझें भ्रांत कीं तूं क-हाडांत ॥
संध्यावंदनांत गुंतलासी ॥५॥
तल्लासि न तूझी लागे वासुदेवा ॥
कोण तुझ्या भावा जाणे दत्ता ॥६॥

१० अभंग

दत्ता धोपेश्वरीं करिसी कीं अंगीं ॥ भस्मलेप वेगीं कां न येसी ॥१॥
न येसी भिक्षेसी गुंतूनियां दत्ता । कोल्हापुरीं आतां ताता कीं तूं ॥२॥
कीं तू पंढरीसी सुगंधी हुंगसी ॥ पांचाळीं भुक्तीसी बससी कीं ॥३॥
बससी पश्चिमसागरी निकाम ॥ वासुदेवें नाम घेतां दत्ता ॥४॥

११ अभंग

दत्ता कार्तवीर्य अर्जुन ये वेळां। आला कीं यदूला पाहिला कीं॥१॥
कीं अलर्कभक्त कीं ये नित्ययुक्त। प्रह्लाद जो मुक्त सक्त पर्दीं॥२॥
पर्दीं आयुराजा पडे कीं बा तुझ्या। विष्णुदत्त द्विजा भेटसी कीं॥३॥
किंवा भार्गवराम पातला सुधाम॥ सोमकांत नाम राजा ये कीं॥४॥
कीं अनघा पूसे कोठें जातां असें॥ दुःशकुन ऐसे मानसी कीं॥५॥
कीं दुर्देव माझे आड पुढें आले॥ म्हणोनी न केलें आगमन॥६॥
पुरे हा संशय न होय निश्चय॥ वासुदेव पाय चिंती तूझे॥७॥

१२ अभंग

तुझे दुजे भक्त करिती जरी धांवा। अवतार घ्यावा देवा दुजा॥१॥
दुजा अवतार धराया उशीर। लागेल कीं फार मायानाथा॥२॥
नाथा दुष्कर याज्वा करीन म्हणून। भीसी तरि मी न आन मागें॥३॥
न मागें वैकुंठ तुझी ती मिरास। तिची न आम्हांस खास आस॥४॥
आस रिद्धी सिद्धी चतुर्मुक्तीची न। मी तुम्हांवरून ओंवाळी त्या॥५॥
त्या हो ब्रह्मलोकाचीहि नको वार्ता। बंधुचा तो वांटा कासया बा॥६॥
बापा तुं समर्थ मग मी किमर्थ। दुस-याचा अर्थ व्यर्थ मागूं॥७॥
मागूं तेंचि धन दे तुझे दर्शन। वासुदेवा आन धन नको॥८॥

१३ भजन

कृष्णातीरिच्या वसणा-या। ये औदुंबरीं बसणा-या॥ध्रु०॥
काषायांबर घेणा-या। पार्यि पादुका घालणा-या॥१॥
भस्मोघ्दूलन करणा-या। दंडकमंडलु घेणा-या॥२॥
स्वभक्तसंगे असणा-या॥ भक्ताभीप्सित करणा-या॥३॥
स्मरतां दर्शन देणा-या वासुदेवाच्या कैवा-या॥ कृष्णातिरिच्या०॥

१४. भजन

कृष्णातीरीं वसणा-या। ये औदुंबरीं बसणा-या॥ध्रु०॥
स्वभक्तचिंती असणा-या। भक्तसंग्रह करणा-या॥१॥
सह्यागिरीवरि असणा-या। प्रत्यहिं माहुरिं निजणा-या॥२॥

करविरिं भिक्षा करणा-या । सारापुरी जेवणा-या ॥३॥
काशीक्षेत्रीं न्हाणा-या । भक्तसंकटीं धांवणा-या ॥४॥

१५ अभंग

नको देवूं मज तूं देवा ॥ त्रिभुवनाच्या वैभवा ॥१॥
भव हरीना त्या कोण ॥ व्यर्थ मार्गे घ्याया शीण ॥२॥
शीण जन्मजन्मांतराचा वारी लोभ धरूं त्याचा ॥३॥
त्या चाखूं इच्छी पदा ॥ मज दावी तें गोविंदा ॥४॥
गोविंदा तुझ्या पदा ॥ वासुदेवा दे सानंदा ॥५॥

१६ अभंग

नंदन जो अनसूयेचा ॥ तो तूं कैवारी आमचा ॥१॥
आमुचा तूं म्हणो जरी ॥ भेट कां न देसी हरी ॥२॥
हरी माझी अंतर्व्यथा पद दावी तुझे नाथा ॥३॥
नाथा आलों काकूळती ॥ कळकळसी न कां चितीं ॥४॥
कां चितीं न ये दया ॥ वासुदेवाची गुरुराया ॥५॥

१७ अभंग

गुरुराया दत्ता तुज किती आतां ॥
बाहूं कृपावंता भक्ताधारा ॥१॥
भक्ताऽऽधार होसी तरी कां आम्हांसी ॥
भेट तूं न देशी संकटीं ह्या ॥२॥
ह्या वेळीं हा गळा वाळला हा डोळा ॥
ताठला कृपाळा तूं न येतां ॥३॥
तूं न येतां आतां हंसती दुर्जन ॥
हें कोणा लांछन दयाघना ॥४॥
दयाघना दत्ता असें विनवितां ॥

वासुदेव चित्ता हृष्ट करी॥५॥

१८ अभंग

ये बा ये बा बापा दत्ता॥ चित्तासनीं बैसे आतां॥१॥
आतां स्वागमन झालें॥ धालें माझें मन भलें॥२॥
भलें पण मज दिलें॥ प्रेमलोट पाझरले॥३॥
झरलें जें माझें अंग॥ तव कार्जी हो सुरंग॥४॥
रंगला हा वासुदेव॥ तव पदीं ठेवुनी भाव॥५॥

१९ अभंग

भाव भक्ति अंगीं उटे॥ प्रेमभरें कंठ दाटे॥१॥
दाटे प्रेमाश्रु लोचनीं॥ रोम राहे उभारुनी॥२॥
उठोनियां आलिंगायां॥ आतां जातां न ये पाया॥३॥
पाया पडुनी स्तवूं जरी॥ तरी शब्द नुमटे हरि॥४॥
हरिलें त्वां देहभान॥ आतां कोणा करूं नमन॥५॥
मन दत्तरुप होता॥ वासुदेवी ये धन्यता॥६॥

२० अभंग

दत्ता ये धांवूनि धांवूनि। माझा धांवा परिसूनि॥१॥
मनोरथावरि बैसूनि नेसोनि। दिग्वसनाते महामुनी॥२॥
अंगी विभूति चर्चूनि चर्चूनि। दंडकमंडलु घेऊनी॥३॥
कृपाकटाक्षें पाहूनी सावरुनी। वासुदेवा करिं धरुनी॥४॥

२१. अभंग

रुसलासी तुं कां दत्ता। तुजवरीं रुसतो आतां॥१॥
हाक न कां ऐकिली माझी॥ नायकें मी बोली तूझी॥२॥

कां न पाहिलें मला । न पाहिन आतां तुला ॥३॥
कां उपेक्षिलें मला । आतां उपेक्षूं कीं तुला ॥४॥
वासुदेव रुसला दत्ता ॥ समजावी त्याच्या चित्ता ॥५॥

२२ अभंग

तुं मी भिन्न न मानिसी । तरी एकी न कां करिसी ॥१॥
तुझें माझें पण आतां । मोडी जोडी ऐक्य दत्ता ॥२॥
स्वात्मधन घे हें माझें । स्वात्मयाथात्म्य दें तूझें ॥३॥
वासुदेव म्हणे दत्ता । पराभक्ति ती दे आतां ॥४॥

२३ अभंग

मित्र मित्र जरि भांडती । तरी पुनः एक होती ॥१॥
दंपतीचा हो कलह । लवमात्र न तुटे स्नेह ॥२॥
देवभक्ताचें भांडणें । परभक्तीचें तें ठाणें ॥३॥
वासु म्हणे हा विनोद । देतो दत्ता परानंद ॥४॥

२४ भजन

॥ दिगंबरा दिगंबरा ॥ श्रीपादवल्लभ दिगंबरा ॥

वारांचीं पदे व अभंग

२५. रविवार

पद -(चाल-मला शांति मुनि०) ताल - झंपा

नमो ज्योतिरात्मन् नमो द्वादशात्मन् ॥ नमोऽस्त्वर्यमन्नंशुधामन् ॥१०॥
लोकनयनो भवान् शोकशमनो द्युमान् लोकदीपो महान् श्लोकभास्वान् ॥
लोककर्ताऽघहा लोकभर्ताऽकहा लोकहर्ताऽऽर्तिहा त्वं महात्मन् ॥१॥
पोषणाद्योऽस्य पूषैकचारी यमः संयमात्सूर्य इह सूरिवेद्यः ॥
रश्मिरससंयमाद्वापि सवितार्यमा दर्शयतु मेऽयनं सोऽपि भास्वान् ॥२॥
सर्वकर्माणि विद्वान्मदंगो द्युमन् वारयाग्ने नय स्वार्थभुज्यै ॥
स्वेन सुपथा कधान्यस्य मास्त्वितरथा मे गतिर्न च नमस्तेऽस्तु भूमन् ॥३॥

२६. अभंग

तेजे जाळी बळी तम ॥ अंशुमाळी तेजोधाम ॥१॥
जो तनय कश्यपाचा ॥ सूर्यराजा जो द्विजांचा ॥२॥
यदुदर्यी शंभू हात ॥ जोडी तया जोडूं हात ॥३॥
कर्मसाक्षी जो जग वीक्षी ॥ धर्म रक्षी भक्षी पापा ॥४॥
हिरण्मयपात्र झांकी ॥ सत्यमुख तें उघडी कीं ॥५॥
कल्याणतम तें रूप ॥ मग पाहूं आपोआप ॥६॥
पूषादेवि मंडवि जो तूं ॥ तो हा पुरुष मी जाण तूं ॥७॥

२७. भजन

॥ जय जय भास्कर - पाहि दिवाकर ॥

२८. सोमवार

पद -(चाल-मला शांति मुनि०) ताल - झंपा

नमस्ते पुरारे नमस्तेऽसुरारे ॥ नमस्ते स्मरारेऽघवैरे ॥ धृ० ॥
पंचवक्त्रो भवो यस्त्रिनेत्रो धवो हैमवत्याऽनवोऽमेयभावः ॥
सोमसूर्याग्निदृक् सोमतिलकोऽतिदृक् सोमईशोऽसि स त्वं भवारे ॥ १ ॥
लोककर्ता विभुर्लोकहर्ता प्रभुर्लोकविपदंतको यो हि शंभुः ॥
स त्वमज शंकरस्त्रीश्वरोऽभयकरः स्वाश्रिताभीष्टकर उग्रमूर्ते ॥ २ ॥
त्वं भिषक्तम इति श्रुतिगिरा मे मतिर्निश्चिता त्वां प्रति प्रार्थयंती ॥
यो हि भवरुजोऽनन्यलब्धौषधं देहाबाधं नमस्ते भवारे ॥ ३ ॥
नमस्ते पुरारे ० ॥

२९.अभंग

तव कोपा वंदूं रुद्रा । तव चापा वंदूं भद्रा ॥ १ ॥
तव बाणा वंदूं भीमा । तव बाहू वंदूं सोमा ॥ २ ॥
शिव होवो बाण तुझा । शिव होवो चाप तुझा ॥ ३ ॥
शरज्या शिव होवो ते । नित्य रक्षी यांही मते ॥ ४ ॥
पापघ्नी शिव तनु तुझी ॥ गिरिशा ती त्राती माझी ॥ ५ ॥
परिवारासह आम्हांते । रुद्र राखो शस्त्रहस्ते ॥ ६ ॥
तव महिमा वासुदेवा । वर्णवे कीं सदाशिवा ॥ ७ ॥

३०.भजन

॥ शिवहर शंकर धूर्जटे - शिवहर शंकर धूर्जटे ॥

३१ मंगळवार

(पद - ताल-झंपा)

उदो देवि तुझा उदो देवि तुझा। असो गोंधळ पाहि माझा॥६०॥
आदि माये तुवां हा प्रसाद दिला। निवृत्ति वधू आजि मजला।
लाधली आजि बरा, हर्ष झाला खरा। घालुं गोंधळ आतां शीघ्र तूझा॥१॥
हा निगम संबळ वाजवुनि केवळ। लोक मिळवुनियां येथ सबळ।
स्वात्मज्योति बरी दिवटी घरुनी करीं। नाचूं थै थै पुढें आजि तुझ्या॥२॥
काममहिषाचिया बळिसि घेई, दयाब्धे॥ तुझ्या वंदु ह्या देवि पाया॥
आजिचा सुदिन हा मंगळचि होय हा। आली अंगीं महामाय माझ्या॥३॥
धन्य हे माउली आजि मज पावली॥ नवस घेउनि भली तृप्त झाली॥
चिन्मयी ती कुलस्वामिनी केवळ॥ वासुदेवा विमल बोध दे जी॥४॥
उदो देवि तुझा०॥

३२. अभंग

स्मरूं अंबिकेला महेशमहिला॥ अवितर्क्यलीला मला पहा॥१॥
नमूं आदिमाये अये शंभुजाये॥ त्वरें धांवत ये तूं ये वेळां॥२॥
कामक्रोध शंभनिशुंभ माजले॥ आम्हां गांजियेलें धावे पावे॥३॥
लोभरक्तबीज संहारी तो आज॥ न दिसे त्राता मज तुजवीण॥४॥
चंडमुंड मदमत्सर हे खेद॥ देती शिरच्छेद करी यांचा॥५॥
अहंकार धूम्रनेत्र खाऊं आला॥ मारी त्वरें याला मूलासहित॥६॥
हाणी प्रतिपक्षी वासुदेवा रक्षी॥ कृपेनें निरीक्षी साक्षीभूतें॥७॥

३३. भजन

॥ जय जय भगवति दुर्गेदेवी। मजवरी कृपादृष्टी ठेवी॥

३४ .बुधवार

पद -(चाल आतां रामपार्यी मना) ताल - झंपा

विदा संविदा ठान् विशून्यानपि स्वान् ।
लाति गृहणात्यवतु विड्डलोऽस्मान् ॥ध्रु० ॥
यो हि भीमातटे संवसन्संकटे संस्मृतो वा न वा भक्तनिकटे ॥
यो हि तिष्ठति मुदा मोहितं स्वं सदा पाति पात्वंबुदाभोऽपि सोऽस्मान् ॥१॥
योऽनुकंपावसर ईक्षते नो परः पौरुषं वा धनं वा स्वरूपं ॥
यो वयोजातिविद्यासदाचारविन्मुखमपि यः स पात्वेष सोऽस्मान् ॥२॥
पुत्रपुष्पादिभिस्तुष्यते योऽम्बुभिर्भक्तदत्तैः स्वयं श्रीपतिः सन् ॥
सूर्य इव दीपकैः सिंधुरिव चोदकैः स्वल्पकैरवतु सोऽत्रापि चास्मान् ॥३॥
यो निजानुग्रहात् प्रेतपशुविग्रहान् वहति निःशंकमस्तग्रहो हि ॥
हीनगेहे सदा दीनगेहे मुदाऽकृत्यमपि चाकरोत्पातु सोऽस्मान् ॥४॥
योऽकरोगार्तिहा योऽकरोदशुभहा दलनमपि पद्महस्तेन जन्याः ॥
भक्तभयभंजनो मुक्तजनरंजनो वासुदेवः सदा पातु चास्मान् ॥५॥

३५ . अभंग

पुंडलीकवर उभा विटेवर । नित्य कटीवर कर ठेवूनी ॥१॥
भिवरेचे तीरों विख्यात पंढरी । नादब्रह्म वरी वरिष्ठा जी ॥२॥
त्या माजी विड्डल राहे जो निश्चल । चिन्मय केवळ काळकाळ ॥३॥
चंद्रभागेजवळ राउळ विशाल । तेथें घननीळ निर्मल जो ॥४॥
राई रखुमाई ज्याच्या पार्श्वभागी ॥ पाहतां वीतरागी भोगी हो कां ॥५॥
कटी बरोबर हा भव सागर । दावी भक्तोद्धार वासू म्हणे ॥६॥

३६ .भजन

॥पंढरीनाथ पंढरीनाथ । आम्ही अपराधी घ्या पदरांत ॥

३७. गुरुवार

पद -(चाल-मला शांति मुनि०) ताल - झंपा

नरा दत्तगुरु हें परब्रह्म आहे। होइ जागृत उगा फससि मोहे ॥ध्रु० ॥
दत्तगुरु मन्मनीं दत्तगुरु लोचनीं। दत्तगुरु यद्वचनिं भरुनि कार्नीं।
दत्तगुरु बाहेरीं दत्तगुरु अंतरीं दत्त सर्वांतरी भरुनि राहे ॥१॥
ब्रह्म हा दत्तगुरु विष्णु हा दत्तगुरु रुद्र हा दत्तगुरु सत्य आहे।
दत्तगुरु तारक दत्तगुरु कारक। शक्तिधर लोकसाक्षीच आहे ॥२॥
दत्तगुरु वांचुनी किमपि नाहीं जनीं। दत्तगुरु वांचुनी सुरहि नोहे।
दत्तगुरुवांचुनी काय फल वाचुनी। जाय फळ सोडुनी भोगिता हें ॥३॥
माय फळ पाजिते काय फळ होय तें। जाय फळ पुण्य तें भोग नासें।
मोहफळ दे त्यजुनि नाही फळ याहुनी। म्हणुनि तूं दत्तगुरुपाद पाहे ॥४॥
भोग खोटा नको यागताटा नको। योगताटा नको धरूं विमोहें।
दत्तगुरुवांचुनी चित्त न धरीं जनी। दत्तगुरु घे मनीं भरुनि स्नेहे ॥५॥
या युगी साधनें वाउगी गुरुविणें। ना उगी तुं शिणें शास्त्रमोहें।
दत्तगुरु देव हा दत्तगुरु तारि हा। स्नानुभवें वासुदेवचि वदे हें ॥६॥

३८ अभंग

गणेश गकार हुताश रकार। लक्ष्मीश उकार गुरुदत्त ॥१॥
अविद्या गुकार तन्नाशक रुकार। गुरुदत्त परपार दाता ॥२॥
गुरुदत्त माता गुरुदत्त पिता। तोचि भयहर्ता त्राता माझा ॥३॥
गुरुपादपाथ तेंचि माझें तीर्थ। गुरुदेव समर्थ स्वार्थदाता ॥४॥
गुरुदत्त नाम तेंचि पुण्यधाम। जें घेतां कुकर्म होम करी ॥५॥
गुरुदत्तसेवा परिहारी भवा। संसाराब्धिनावा भावार्थिया ॥६॥
वासुदेव म्हणे येणें कोण शीणें। गुरुविणें जीणें भेणें तेंचि ॥७॥

३९.भजन

॥ पावना दत्ता-पतीत पावना दत्ता ॥

४० शुक्रवार

पद -(चाल-मला शांति मुनि०) ताल - झंपा

नमः सिंधुकन्ये नमः सर्वमान्ये । नमो विष्णुमान्ये वदान्ये ॥६०॥
लक्ष्मि पद्मालये विष्णुवत्सालये लोकमातर्नमो विश्वनिलये ।
क्षीरसागरसुते ते नमः सुरनुते वेदगणसंस्तुते विश्वमान्ये ॥१॥
यत्कृपासत्कटाक्षोपलब्धोत्कटाः संपदो लेभिरे शक्रमुख्याः ।
भोगमोक्षप्रदे भक्तजनकामदे सर्वदे सर्वदा पाहि मान्ये ॥२॥
मस्तके या लिपिः केन लिखिता ह्यपि त्वं तदंतर्मुहुर्लिखसि साऽपि ॥
ब्रह्मणा वार्यते नैव तद्धार्यते यद्ब्रह्मो मस्तके नैव धन्ये ॥३॥
भार्गवि त्वं सदा भार्गवाहे मुदा पर्यटसि कामदे त्वं हि वरदा ॥
वासुदेवप्रिये ते नमोऽतीन्द्रिये वासुदेवेषुदे सिंधुकन्ये ॥४॥

४१ पद - चाल अभंगाची

जय जगदंबिके क्षीरनिधिकन्यके ॥
विश्वोद्भवकारके निजजनतारके ॥६०॥
अये पद्मालये शुभे तूं ये विष्णुवल्लभे ।
भार्गवि वारी भक्तक्षोभे पाहि मला स्वर्णभे ॥१॥
पाप्यांमध्ये जरि मी थोर दयाळु तूं सुंदर ।
दयनीय मजहुनी येर नसे सर्व दूर ॥२॥
तूं कां ऐसा उपजविला लाज न ये कीं तुला ।
अजुनि तरी दया तुला येवो पाहुनी मला ॥३॥
रोगराई नसता जरी कोण ये वैद्याघरीं ।
जाणुनि हें तूं अंतरीं वासुदेवा तारी ॥४॥

४२.भजन

जय जय कमले ॥ लक्ष्मी विमले ॥

४३ .शनिवार

पद -(चाल-मला शांतमुनि) ताल झंपा

नमो वज्रामूर्ते नमो रुद्रमूर्ते ॥ तेऽस्तु कीशाऽऽकृते नष्टजूर्ते ॥ध्रु० ॥
अंजनीगर्भजो योऽभवद्वायुजो यो हि रुद्रांशजो दुष्टहंता ॥
जानकीशोकहृत् रामचंद्राकहृत् स त्वमस्मानवाघोरमूर्ते ॥१॥
पिप्पलादस्मृतेरिव तदा यत्स्मृतेः सार्धसप्ताब्दपूर्वाकिंभीतेः ॥
भवति नाशो यथा नारसिंहस्तथा दुष्टविध्वंसकोऽस्युग्रमूर्ते ॥२॥ नमो० ॥

४४ . अभंग

अंजनीच्या सुता ये बा हनुमंता ॥ त्वरें वातजाता जाताल्हादा ॥ध्रु० ॥
नादा परिसुनी ज्याच्या धाकें मनीं ॥ राक्षस भिऊनी वनीं जाती ॥२॥
जाती बुभुःकारें त्वरें भूत सारे ॥ तें रूप गोजिरें बरें दावी ॥३॥
दावि क्रूरां भय तें रूप अभय ॥ चितीं असो ध्येय तें यशस्वी ॥४॥
यशस्वी जो रामदूत बलधाम ॥ मुखीं वदे राम राम नित्य ॥५॥
नित्य सीताशोकहारक विवेक-युत वाततोक दुःख वारो ॥६॥

४५ . अभंग

भवाटवीमध्ये स्वानुभूति सीता ॥ घेउनी अटतां आत्माराम ॥१॥
विषयमृगतृष्णा भूल घाली जेव्हां ॥ वाव मिळे तेव्हां कपटीया ॥२॥
राजसाहंकारें स्वानुभूति सीता ॥ नेली हनुमंता आतां धांवे ॥३॥
भवाब्धि लंघोनी लिंगदेह लंका ॥ जाळी तूं विवेका एक्या हाके ॥४॥
साधनशिळें तूं सेतु बांधून ॥ आत्मारामा घेऊन युद्ध करी ॥५॥
कामादि असुर मारुनि दे आतां ॥ स्वानुभूति सीता वासुदेवा ॥६॥

४६ .भजन

॥ अंजनिसुता जय हनुमंता-दर्शन दे तव राघवदूता ॥

संतमहिमा

४७. अभंग

सदा संतांपाशी जावें ॥ त्यांचे जवळीं बैसावें ॥१॥
उपदेश ते न देती ॥ तरी ऐकाव्या त्या गोष्टी ॥२॥
तेचि उपदेश होती ॥ त्याही कष्ट नष्ट होती ॥३॥
वासुदेव म्हणे संत ॥ संगे करिती पसंत ॥४॥

४८. भजन

जय जय गुरु महाराज गुरु - जय जय परब्रह्म सद्गुरु ॥

४९ पद - चाल अभंगाची

दत्ता मजला प्रसन्न होसी जरि तूं वर देसी ॥
तरि मी आन न मागें तुजसी निर्धारुनि मानसी ॥१॥
स्मरण तुझें मज नित्य असावें तव गुण भावें गावें ॥
अनासक्तिनें मी वागावें ऐसें मन वळवावें ॥२॥
सर्व इंद्रियें आणि मन हें तुझे हाती आहे ॥
यास्तव आतां तूं लवलाहें स्वपदीं मन रमवावें ॥३॥
विवेक आणि सत्संगति हे नेत्रद्वय बा आहे ॥
वासुदेवा निर्मल देहें जेणें त्वत्पदिं राहे ॥४॥
दत्ता मजला प्रसन्न होसी ॥

५० आरती श्रीवासुदेवानंदसरस्वतींची

(श्री.प.प.नृसिंहसरस्वती दीक्षितस्वामीमहाराजविरचित)

जय जय श्रीमद्गुरुवर स्वामिन् परमात्मन् हंसा ।
वासुदेवानंदसरस्वति आरति तदहंसा ॥१०॥
सोहं हंसः पक्षाभ्यां संचरसि ह्याकाशे ॥
वासस्ते खलु लोके सत्ये क्रीडा तव मानसे ॥१॥
मुक्ताहारो ब्रह्मावाहको वैराड्रूपधर ॥
भक्तराजहृद्घ्वांततमोहत् स्वीकरु मां च हर ॥२॥
पक्षस्थैके वातेनैते भीताः काकाद्याः ।
पलायितास्ते द्रुतं प्रभावाद्भवन्ति चादृश्याः ॥३॥
एवं सति खलु बालस्तेऽहं ग्रसितः कामाद्यै-
र्मातस्त्वरया चोद्धर कृपया प्रेषितशांत्याद्यैः ॥४॥
दासस्ते नरसिंहसरस्वति याचे श्रीचरणम् ।
भक्तिश्रद्धे वासस्ते हृदि सततं मे शरणम् ॥५॥

५१ आरतीनंतर श्रीगुरुस्तोत्र

(श्री.प.प.नृसिंहसरस्वती दीक्षितस्वामीमहाराजविरचित)

नमः श्रीगुरो मेशधीशे दयाब्धे । भयार्तिघ्नते स्वात्मदो वासुदेव ।
यतीदसेवितानंदपादाब्जयुग्मम् । सदा मे हृदि स्थास्नुतां यातु देव ॥१॥
भक्तिश्रद्धे देहि मे ते दयालो । दासोदीनो भावतापेन तप्तः ।
सर्वैस्त्यक्तो द्वारि तेऽत्र प्रसंस्थोऽहं मां मातः पालयाद्य स्वबालम् ॥२॥
आलोक्य मामच्युत ईश्वरोऽपि । भीतोऽगमत्सागरसूरशैलान् ।
सत्यं तथा च तव हृत्कमले स्थितो यः । श्रांतः स्व दर्शय यते गुरुवासुदेव ॥३॥
मा भीरिति वचनं मे देहि दयालो गुरो यतिश्रेष्ठ ।
नान्यो मे रक्षार्थं धावति भोः श्रीगुरो जगन्मातः ॥४॥
त्वयि भक्तिं मे वर्धय दुर्हृत्तम ईश नाशय अशेषं ।
यच्च तवेष्टं तत्कुरु मयि भोः सर्वज्ञ वक्तुमसमर्थः ॥५॥
भक्तिं च मे वर्धय भोस्त्वदीये । रूपे तथा नाशय हृत्तमश्च ।
दुर्वासनाश्च गुरुवर्य दयानिधे ते । यच्चेष्टमेव कुरु तन्मयि सार्वभिज्ञ ॥६॥
मा भीश्च भोस्तेऽस्त्वभयं सदैव । याचेऽहमेतद्वचनं गुरो ते ।

अज्ञोऽहमीश करुणाघन वासुदेव । रक्षस्व मां सर्वत एव सर्वदा ॥७॥
 प्रसीद मे सागस आर्तबंधो । कारुण्यसिधोनुपमास्तबंधो ।
 बंधो मृषापि व्यथयत्ययं मां । स्वप्नोपमं छिद्ध्यव सर्वतो माम् ॥८॥

५२ श्रीगुरुस्तोत्रम्

भावे नमूं श्रीगुरुच्या पदासी । जे आपदासी हरि दे पदांसी ॥
 दासीपरी श्री नमि ज्या पदांसी । यासी भजे तो नमितो पदासी ॥९॥
 सततविगतगम्य श्रेष्ठ दुष्टां अगम्य । सदयहृदयलभ्य प्रार्थिती ज्यासि सभ्य ॥
 समद विमद होती यत्प्रसादं न हो ती । कुगति सुगति देती त्या पदा हे विनंती ॥
 गुरुपदा विपदापहरा सदा । अभयदा भयदामयदारदा ॥
 हतवदान्यमदा तव दास्य दे । अमददा गदहा न कुदास्य दे ॥३॥
 नमस्ते भवारे नमस्ते शतारे । नमस्तेऽघवैरे प्रशस्तेष्टकर्त्रे ॥
 नमस्ते खलारे विहस्तेष्टदात्रे । नमस्तेऽरिवैरे समस्तेष्टसत्रे ॥४॥
 गुरुपद मद वारी सर्व भेदां निवारी । गुरुपद गद वारी सर्व खेदां निवारी ।
 सतत विनत होतां वारि जें आपदांसी ।
 सतत विनत होऊं आम्हीं ही त्या पदांसी ॥
 भावे पठति जे लोक हें गुरुस्तोत्रपंचक ।
 तयां होय ज्ञान बरें वासुदेव म्हणे त्वरें ॥

५३ श्रीगुरुदत्तात्रेयाष्टकम्

तापत्रयानें मम देह तापला । विश्रांतिं कोणी न च देतसे मला ॥
 दैवें तुझे हें पद लाधलें मला । दत्ता कृपासाउलि दे नमूं तुला ॥१॥
 कामादि षड्वैरि सदैव पीडिती । दुर्वासना अंग सदैव ताडिती ॥
 त्राता दुजा कोण न भेटला मला । दत्ता कृपासाउलि दे नमूं तुला ॥२॥
 देहीं अहंता जडली न मोडवे । गृहात्मजस्त्रीममता न सोडवे ॥
 त्रितापदावानळ पोळितो मला । दत्ता कृपासाउलि दे नमूं तुला ॥३॥
 अंगी उठे हा अविचार दुर्धर । तो आमूचें हें बुडवीतसे घर ॥
 पापें करोनी जळतों त्वरें मला । दत्ता कृपासाउलि दे नमूं तुला ॥४॥

तूंची कृपासागर मायबाप तूं। तूं विश्वहेतू हरि पाप ताप तूं॥
 न तूजवांचूनि दयाळु पाहिला। दत्ता कृपासाउलि दे नमूं तुला॥५॥
 दारिद्र्यदावें द्विज पोळतां तया। श्री द्यावया तोडिसि वेल चिन्मया॥
 तया परी पाहि दयार्द्र तूं मला। दत्ता कृपासाउलि दे नमूं तुला॥६॥
 प्रेतासि तूं वाचविसी दयाघना। काष्ठासि तूं पल्लव आणिसी मना॥
 हें आठवी मी तरि जीव कोमला। दत्ता कृपासाउलि दे नमूं तुला॥७॥
 ह्या अष्टकें जे स्तविती तयावरी। कृपा करीं हात धरीं तया शिरीं॥
 साष्टांग घालूं प्रणिपात बा तुला। दत्ता कृपासाउलि दे नमूं तुला॥८॥

५४. करुणात्रिपदी - (उद्धवा शांतवन कर०)

शांत हो श्रीगुरुदत्ता मम चित्ता शमवी आतां॥ध्रु०॥
 तूं केवळ माता जनिता, सर्वथा तूं हितकर्ता॥
 तूं आप्त स्वजन भ्राता, सर्वथा तूंची त्राता॥
 चाल भयकर्ता तूं भयहर्ता॥ दंडधर्ता तूं परिपाता॥
 तुजवांचुनि न दुजी वार्ता॥ तूं आर्ता आश्रय दत्ता॥ शांत हो०॥१॥
 अपराधास्तव गुरुनाथा, जरि दंडा धरिसि यथार्था॥
 तरि आम्हीं गाउनि गाथा, तव चरणीं नमवूं माथा॥
 चाल तूं तथापि दंडिसि देवा॥ कोणाचा मग करुं धावा॥
 सोडविता दुसरा तेव्हां। कोण दत्ता आम्हां त्राता॥शांत०॥२॥
 तूं नटसा होउनि कोपी, दंडितांहि आम्ही पापी॥
 पुनरपिही चुकत तथापी, आम्हांवरि न च संतापी॥
 चाल गच्छतः स्वखलनं क्वापी॥ असें मानुनि नच हो कोपी॥
 निजकृपालेशा ओपी॥ आम्हांवरि तूं भगवंता॥ शांत०॥३॥
 तव पदरीं असतां ताता, आडमार्गीं पाउल पडतां॥
 सांभाळुनि मार्गावरता, आणिता न दुजा त्राता॥
 चाल निज विरुदा आणुनि चित्ता॥ तूं पतीतपावन दत्ता॥
 वळे आतां आम्हांवरता॥ करुणाघन तूं गुरुनाथा॥ शांत हो०॥४॥
 सहकुटुंब सहपरिवार, दास आम्ही हें घरदार॥
 तव पदीं अर्पुं असार, संसाराहित हा भार॥

चाल परिहरिसी करुणासिंधो ॥ तूं दीनानाथ सुबंधो ॥
 आम्हां अघलेश न बाधो ॥ वासुदेव प्रार्थित दत्ता ॥५॥
 शांत हो श्रीगुरुदत्ता मम चित्ता शमवी आतां ॥

५५. पद - (चाल-इस तनधनकी०)

श्रीगुरुदत्ता जय भगवंता ॥ तें मन निष्ठुर न करी आतां ॥१०॥
 चोरें द्विजासी मारितां मन जें, कळवळलें तें कळवळो आतां ॥१॥
 पोटशुळानें द्विज तडफडतां, कळवळलें तें कळवळो आतां ॥२॥
 द्विजसुत मरतां वळलें तें मन, हो कीं उदासिन न वळे आतां ॥३॥
 सतिपति मरतां काकुळति येतां, वळलें तें मन न वळे कीं आतां ॥४॥
 श्रीगुरुदत्ता त्यजि निष्ठुरता, कोमलचित्ता वळवीं आतां ॥५॥

५६. पद

जय करुणाघन निजजनजीवन, अनसूयानंदन पाहि जनार्दन ॥१०॥
 निज अपराधें उपराठी दृष्टी, होउनि पोटीं भय धरूं पावन ॥१॥
 तूं करुणाकर कधीं आम्हांवर, रुससी न किंकरवरद कृपाघन ॥२॥
 वारी अपराध तूं मायबाप, तव मनीं कोपलेश न वामन ॥३॥
 बालकापराधा गणे जरि माता, तरि कोण त्राता देईल जीवन ॥४॥
 प्रार्थी वासुदेव पदीं ठेवी भाव, पदीं देवो ठाव देव अत्रिनंदन ॥५॥ जय० ॥

५७ पद

आठविं चित्ता तूं गुरुदत्ता ॥ जो भवसागरपतितां त्राता ॥
 आहे जयाचें कोमल हृदय ॥ सदयचि हा भव हरि वरदाता ॥१॥
 पाप पदोपदिं होई जरी तरी ॥ स्मरतां तारी भाविकपाता ॥२॥
 संकट येतां जो निज अंतरी ॥ चिंती तया शिरीं कर धरी त्राता ॥३॥
 जो निज जीवींचें हितगुज साचें ॥ ध्यान योगियाचें तो हा ध्याता ॥४॥
 सज्जनजीवन अनसूयानंदन ॥ वासुदेव ध्यान हा यतिभर्ता ॥५॥

५८ स्फुट अभंग

देवदेवा दत्ता तव पदीं चित्ता ॥ ठरवीं विश्वनाथा कथा गातां ॥१॥
 माझी वाणी गूण तुझे वाखाणून ॥ रमो हेंहि धन दान देगा ॥२॥

तुझ्या भजकाची सेवा करो कर। हाचि देयीं वर वरदेशा॥३॥
मन द्रवो माझें गूण गातां तूझे। उतरे कर्मओझें माझें जेणें॥४॥
सकंप रोमांच अंगीं व्हावे उंच। न दिसावें उंचनीच कोटें॥५॥
जेवीं श्येन जाळें तोडूनियां पळे। तसें भवजाळें (बळें) तोडवीं हें॥६॥
आतां माझा भाव तव पदीं ठाव। घेवो हें वैभव नित्य असो॥७॥

५९ अभंग

द्वेषीना कोणार्ते मैत्रीनें सर्वातें। समरस वर्ते संत तोचि॥१॥
ममता अहंता सोडी लोकांवर। कृपा करी धीर धरी क्षमा॥२॥
दैवलाभें हारिख सम सुखदुःख। मानी तोचि चोख दत्तभक्त॥३॥
उदासीन दक्ष शुची अनपेक्ष। शत्रुमित्रपक्ष न लक्षी जो॥४॥
हर्षामर्षभीती न ठेवी जो चित्तीं। उदासीनवृत्ति राखी नित्य॥५॥
मान अपमान देई जो सोडून। तोचि साधू पूर्ण दत्तभक्त॥६॥
वासुदेव म्हणे स्थितप्रज्ञ भक्त। तोचि गुणातीत ब्राह्मण तो॥७॥

६० अभंग

अति सुलभ दत्तनाम। न पडे ज्या किमपि दाम॥१॥
निज जिह्वा ही साधन। नाम घेतां नोहे दीन॥२॥
दत्त दत्त उच्चारितां। दत्त भेटे भोळ्या भक्तां॥३॥
माहात्म्य दत्तनामार्चें। हो अगम्य वेदवाचे॥४॥
वासुदेव म्हणे दत्त-। नामें भक्त होती मुक्त॥५॥

६१ अभंग

सर्व पापां प्रायश्चित्त। चित्तगेहीं ध्यावा दत्त॥१॥
कर्णमार्गें दत्तगुण। रिघतां हो मन पावन॥२॥
स्मरतांचि दत्तरूप। लया जाती पापताप॥३॥
वाचे वदतां दत्त दत्त। दत्त करी गुणातीत॥४॥
वासुदेव म्हणे चित्ता। आदरीं तूं भावें दत्ता॥५॥

६२ अभंग

देवांचा जो देव ख्यात महादेव। श्रुतीचें वैभव भववैरी॥१॥
वैरी असुरांचा कैवारी सुरांचा। संसारी नरांचा जो आधार॥२॥
धारण धर्माचा पति पार्वतीचा। सद्गति संतांचा साचा देव॥३॥
देवऋषिमुनींचा संशय हराया। प्रार्थिती हरा या राया म्हणुनी॥४॥
म्हणुनी दक्षिणामूर्ती अवतार। धरी गौरीवर वरद हो॥५॥
हो परमहंस परिव्राडाचार्य। पूज्य सुरवर्य आर्यवंद्य॥६॥
वंद्य दत्तात्रेया परी वासुदेवा। देवोनि सद्भावा भावा वारो॥७॥

६३ खंडोबाचा अभंग

देव खंडेराव महालसाधव। जेजोरीचा देव भावलभ्य॥१॥
लभ्य नसे योगा तो हा भक्तियोगा। गम्य घे अभंगा अंगा देव॥२॥
देव दुःखहारी मणिमल्लारी। निजभक्तां तारी वारी क्लेश॥३॥
महालसाकांत हर मूर्तिमंत। खंडोबा महंत ख्यात देवी॥४॥

६४ अभंग

चिमणी रमणी हृदयहारिणी। तरुणी हरिणी दत्तमूर्ती॥१॥
रक्त पादतळ बाहु दोन सरळ। वक्षःस्थळ भाळ सुविशाळ॥२॥
विस्तीर्ण जघन सुहास्य वदन। श्वेताल्परदन पीनश्रोणी॥३॥
शोभे सिद्धासन खेचरी मंडन। वराभयदान दे दों करी॥४॥
ऐसें दत्तध्यान हृदयीं धरून। आरंभा भजन आवडीनें॥५॥

६५ अभंग

नाम घेतांचि तात्काळ। पळताति कळिकाळ॥१॥
मग बापुडा वेताळ। भूत नोहे कां व्याकूळ॥२॥
नाम ऐकी खळव्याळ। तोही सांडी स्वामंगळ॥३॥
ब्रह्मनिष्ठ घोटी लाळ। नाम ऐकतां रसाळ॥४॥
दत्तनाम थोडा वेळ। गातां तुटे भवजाळ॥५॥

६६ उपदेशपर अभंग (पत्र)

गं गा पाप वारी शशी ताप हरी	
गा ढ दैन्य वारी कल्पवृक्ष	॥१॥
भा ग्यें सद्गुरुचें झालिया दर्शन।	
गी ळे दैन्यवन पाप ताप	॥२॥
र ज तम दोष वारुनीयां मन।	
थी रवुनी ध्यान करी जो नित्य	॥३॥
अं तरी तयाच्या प्रगटे महेश।	
बु ढ्हीचा जो ईश तोची गुरु	॥४॥
स द्गुरु तो देव भासे स्वयमेव।	
ना ना देहीं गम्य भाव एक	॥५॥
रा बती जयाच्या सत्तेनें करणें।	
य श त्याचें गाणें गावें नित्य	॥६॥
णा न्त रायमध्य नादि नाम त्याचें।	
घेतां संसाराचें भस्म होय	॥७॥
तोची साक्षिभूत गुरु वासुदेव।	
तया पदीं भाव ठेवा नित्य	॥८॥

६७ अभंग

भवसिंधुमार्जीं पडलीं मी आतां। काठीं वर ताता हात धरुनि।।१॥	
धरुनियां कर तूंच कृपा कर। काठीं मज वर दरहरा।।२॥	
हरावया कष्ट मुलिचे गुरुबाप। मग आपोआप धांवे त्वरें।।३॥	
त्वरें धावूनियां आलि गुरुमाय। मुलीचा अपाय हरावया।।४॥	
कां ग बोरळसी काय झालें तूज। त्वां उगीच आज गांजविलें।।५॥	
झाडावर नर चढुनियां खालीं। पाहुनी आपूली पडछाया।।६॥	

पडलों प्रवाहीं बुडतों मी आतां। धांवा हो वरता काढा म्हणे॥७॥
 तेणें परि तूजें असे हें वचन। व्यर्थ तूं भुलून बोभाटसी॥८॥
 बुद्धिसिंधुमार्जी निज प्रतिबिंब। पाहुनीयां क्षोभ पावलीस॥९॥
 मी ही उपजली एवढी वाढली। बळकट झाली प्रौढ आतां॥१०॥
 आतां मी भागली आतां वृद्ध झाली। आता मी रोडली झाली दीन॥११॥
 माझा परिवार हा हें माझें घरं। पडलें अंतर जिवलग्याचें॥१२॥
 सर्व लटिकेंचि भासतसे मोहें। आतां चित्तिं घे हें माझें वाक्य॥१३॥
 पूर्वी अहंकार निजरूपावर। कल्पिला तो घोर दर दावी॥१४॥
 आपुलें तादात्म्य ह्या अहंकाराशीं। त्यामुळें देहाशीं यावत्कर्म॥१५॥
 जीवाशीं तादात्म्य सहज असे हें। जन्मोजन्मीं राहे नोहे नष्ट॥१६॥
 साक्षी आत्मयासी तादात्म्य भ्रमानें। नासे तेंची ज्ञानें गुरुकृपे॥१७॥
 झाडावर मी हा न पडलों जळीं। जाणे तये वेळीं भ्रम सोडी॥१८॥
 तेंवीं गुरुवाक्या परिसुनि साक्षी। मी असें निरीक्षीं अंतर्दृष्टी॥१९॥
 असें तूं आपणा आपण जाणून। भ्रम निरसून होयीं मुक्त॥२०॥
 वासुदेव म्हणे माझा हा विमल। मनिं धरिं बोल फोल नोहे॥२१॥

६८ अभंग

भयाचें जें भय भक्तां दे अभय। ते हे दत्तात्रेयपाय वंद्य॥१॥
 भासे जें द्वितीय तेंचि दावि भय। म्हणुनी हे पाय ध्यावे चित्तीं॥२॥
 मुळी नसें द्वय तेथें केंचे भय। बाळा जेवीं द्वय भासे छाया॥३॥
 पाहुनी सावुली बाळक आपुली। भी तसी ही बोली हो मायिक॥४॥
 अंतर्दृष्टीनें हें दत्तपद ध्यातां। भयाची न वार्ता काळत्रयीं॥५॥
 वासुदेव म्हणे स्वाभिन्न हें पद। ध्यातां भय खेद भेद केंचा॥६॥

६९ अभंग

पुरे करताल प्रेम दीपमाळ। फावे तोचि काळ भजनाचा॥१॥
 लाधे जें जें स्थळ तें शुद्ध देऊळ। फावे तोचि काळ भजनाचा॥२॥
 कसा असो स्वन तोचि हो सवन। ये तो श्रोता जन भजनाचा॥३॥

जेव्हां जें स्मरण तोचि क्रम जाण। भजनीं सर्वा पूर्ण अधिकार।।४।।
दत्तनामें सांग होताहे जें व्यंग। संशय कां मग भजनीं घ्यावा।।५।।
भजनीं आड माता पिता येतां त्यांतें। त्यजुनी परतें दत्ता भजा।।६।।

७० अभंग

वेदें तुझा ठाव दाविला न वाव। लपाया तूं देव लपसी कैसा।।१।।
कैसा तरी लप आतां न घें झोप। विवेकें तद्रूपद्वय शोधूं।।२।।
शोधूं पापपुण्य सगुण वरेण्य। ध्यावूं रूप अरण्य न सेवितां।।३।।
न सेवितां योग भजनीं आणूं रंग। नको सुर राग टाळ आतां।।४।।
आतां वाक्यें कोश शोधूं तोडूं पाश। निर्गुणी निराश होउनी राहूं।।५।।

७१ अभंग

मोक्षाचें आम्हांसी नाहीं अवघड। तो आहे उघड गाठोडीसी।।१।।
त्यासी त्यास देणें कोण तें उचित। मानूनियां हित घेतों सुख।।२।।
भक्ताचे सोहाळे होतील जीवासी। नवल तेवीं मी पूरविता।।३।।
वासुदेव म्हणे सुखें देई तो संसार। आवडीसी थार करी माझे।।४।।

७२ अभंग

आजि आनंद आनंद। मनीं भरला पूर्णानंद।।१।।
वाचे बोलतां तो नये। बुद्धिबोध स्तब्ध राहे।।२।।
नित्यानंद सद्गुरुरूपा। पाहतां हरल्या जन्मखेपा।।३।।
तया माझा नमस्कार। जेणें हरलों आपपर।।४।।
ते हे वासुदेवचरण। हृदयीं येतां झालों धन्य।।५।।

७३ अभंग

जीवस्वरूपा पाहतां। मोक्षसुख आलें हाता।।१।।
सत्यज्ञानानंद तया। श्रुति गर्जताती जया।।२।।
ऐसा श्रीगुरु उपदेश। होतां तुटती सर्व पाश।।३।।
तो हा अनुभव खासा। पुसा वासुदेवदासा।।४।।

७४ अभंग

भूपा स्वप्नीं जरी दिसे दरिद्रता। तीची जागा होतां वार्ता नसे॥१॥
स्वप्नीं महापाप होई त्याचा ताप। न करी नर झोंप लोपतांचि॥२॥
जागेपणीं तसें जें जें घडतसे। ज्ञानोत्तर कसें वसेल तें॥३॥
अपरोक्षज्ञान होतां पाप नाशे। वासुदेव असें सांगतसे॥४॥

७५ अभंग

मनइंद्रियाचा चालक भासक। तोचि आत्मा एक प्रेरक जो॥१॥
जयावीण कांही क्रिया होत नाही। तयाचे नद्याही मोही नर॥२॥
आपुल्यावरी घे कतृत्व भोक्तृत्व। सोडी खरें तत्त्व पामर जो॥३॥
आत्मायाची चोरी तोचि नर करी। या परी दुसरी चोरी नसे॥४॥
वासुदेव म्हणे आत्मापहारक। तो सर्व पातक शिरीं घेयी॥५॥

७६ अभंग

तुज नमूं देवा ठेऊनीयां भावा। केला हा बरवा उपदेश॥१॥
मोहतम गेले ताप ही निमाले। त्वद्रूपीं निवालें माझें मन॥२॥
ज्ञानसूर्य मनीं उदित होवोनी। टांकिलें जाळूनि अंतस्तमा॥३॥
देवा तुझें पद पाहूनि आनंद। झाला गेला खेद भेद सर्व॥४॥
आज हें अपूर्व आलें मोठें पर्व। पाहिलें पद सर्व प्रेमास्पद॥५॥
तूंचि मायबाप शमविले ताप। घालविलें पाप कोपद्वेषा॥६॥
केला उपदेश माझा सर्व काम। करिसी निष्काम धाम दिल्लें॥७॥
देवा परानंद सतत हें पद। दिसो हाचि छंद पूरवीं तूं॥८॥

७७ अभंग

भलत्या मिषेही दत्तनाम घेतां। फल येई हातां सत्य सत्य॥१॥

श्रुती स्मृती गाती पुराणें वदती। दत्तनामकीर्ती साधु संत॥२॥
तीर्थ प्रायश्चित्त न करी पुनीत। ज्या तोही पुनीत दत्तनामें॥३॥
नामाविना कर्म सांग नोहे धर्म। नाम घेतां शर्म आदीं अंतीं॥४॥
वदतां वासुदेव पितर ऋषिदेव। तृप्त होती सर्व दत्तनामें॥५॥

७८ अभंग

कृतयुगिं सुखि ये ध्याना। जेथ होतीं साधनें नाना॥१॥
त्रेतायुगीं यागीं लोकां। श्रद्धा योजी दे जी सुखा॥२॥
द्वापारी ती उपासना। भक्तियोगें तारी जना॥३॥
कलिमार्जी हरिभजन। प्रेमें कीजे भवबंधन॥४॥
वासुदेव म्हणे मुनी। गातां जातीं जन तरोनी॥५॥

७९ अभंग

अन्न प्राण मन वदती विज्ञान। सुख हे कोश शोधून वळखा आत्मा॥१॥
पूर्वापरजनू अन्नमय तनू। जाणवी आत्मा म्हणूं कां आद्यंता॥२॥
इंद्रियचालक शरीरव्यापक। जड हा प्राण ऐक केवीं आत्मा॥३॥
गृहादिक माझें देह मी म्हणे जें। कामादिकां भजे मन तें न आत्मा॥४॥
जागरीं देहा व्यापी बुद्धी लपे स्वार्पी। न आत्मा जडरूपी विज्ञानमय॥५॥
कर्तृत्वे करणत्वे हें अंतःकरण। बाहेर आंत मनबुद्धीभेदें॥६॥
अंतःकरणवृत्ती सुखोपमभागीं। केव्हां पुण्यभोगीं मग घे झोप॥७॥

८० अभंग

आत्मा अज पर अजर अमर। त्यावरी विकार नर आरोपी॥१॥
हेचि आत्महत्या करी जो पामर। तो घोर आसूरलोकीं जायी॥२॥
अंधतम जेथें घनदाट आहे। तेथें क्लेश साहे राहे नित्य॥३॥
वासुदेव म्हणे आत्महत्ये असें। दुर्जे पाप नसे नासेना जें॥४॥

८१ अभंग

जिता जागेपणीं तो मरतां स्वप्नीं। रडती आक्रोशूनी तयालागीं॥१॥
जागेपणी मेला स्वप्नीं तो पाहिला। तरी घे हर्षाला तावन्मात्र॥२॥

हैं असत्य असे संसारीही तसें । जें जें दिसतसे तें असत्य ॥३॥
म्हणे वासुदेव हें मायावैभव । याचा हो अभाव निद्रेमार्जी ॥४॥

८२ अभंग

जळो जळो उंचपण । दावी नरक दारुण ॥१॥
जळो जळो मानापमान । दावी शेखी यमदंडन ॥२॥
जळो जळो पूजास्तुती । दावी अंतीं जे विपत्ती ॥३॥
जळो जळो जात्यभिमान । दावी मूढा जो बंधन ॥४॥
जळो जळो देहाभिमान । दावी अज्ञा जन्ममरण ॥५॥
दत्तदेवाचें भजन । तारी लीना हो भवभंजन ॥६॥

८३ अभंग (परोक्षत्वेन दत्तात्रेयस्तुतिः)

जो वसे दक्षिणदेशीं । दाक्षिणात्य भजती ज्यासी ॥१॥
गंधर्वस्थित जो देव । भक्तांचा पुरवी भाव ॥२॥
कलियुगीं जो प्रख्यात । श्रुति नेणे ज्याचा अंत ॥३॥
मार्गशीर्षमासीं ज्याचा । जन करिती उत्सव साचा ॥४॥
वासुदेव त्याचे पाय । नमी हरिती जे अपाय ॥५॥

८४ अभंग

पदाति पांगुळा डोळस आंधळा । विद्वानही खुळा बळी भोळा ॥१॥
वाग्मि मोना कान असतां भेरा जन । तुटोनि बंधन स्थिर राहे ॥२॥
अशा पाशीं देव सदां घेतो धांव । ठेवी जीवभाव दत्त तेथें ॥३॥
ह्या कूटा जाणुनी रमे जो भजनीं । त्यापुढें येऊनी दत्त नाचे ॥४॥

८५ अभंग

भेटीलागीं माझें मन उतावीळ । कई मी पाउले पाहिन डोळां ॥१॥
ऐसें कृष्णातीर वृक्ष औदुंबर । ऐसा जगदोद्धार देव कोठें ॥२॥
धन्य तेथें जन भावार्थी सज्जन । वैकुंठचि जाणा प्रत्यक्ष हें ॥३॥
स्वर्गाचे सुरवर वांछिताति जन्म । पाहाया चरणयुग्म अखंडित ॥४॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

पाहुनियां वासू श्रीदत्तपादुका । आल्हादुनि देखा नाचतसे ॥५॥
श्रीमद्दत्तात्रेय येथें नांदताहे । नरसिंहसरस्वती ये यतिरूपें ॥६॥

८६ अभंग

दत्तनामें पाप पळे । मग सर्व विघ्न टळे ॥१॥
मग ध्यानीं राहे मन । अनायासें होय ज्ञान ॥२॥
ज्ञानें सर्व पाप नासे । असें दुजें पावन नसे ॥३॥
स्वप्नीं नाना पापें होती । जागेपणीं तीं न बाधती ॥४॥
स्वप्नपापा प्रायश्चित्त । जागा होतां कोण घेत ॥५॥
वासुदेव म्हणे ज्ञान । होतां होतो नर पावन ॥६॥

८७ अभंग

चंदनाचे वर्नीं अन्यवृक्ष वसे । चंदन होतसे शीत सुगंध ॥१॥
चंदनाचे परी तोही ताप वारी । शीतलता करी बरी सर्वा ॥२॥
दैवें संतांचिया जवळी राहती । तेही संत होती गती दाते ॥३॥
कर्म उपासना सांगूनि तें ज्ञान । उद्धरती दीनजनांते ही ॥४॥
ते त्रिविध पाप वारिति त्रिताप । तेचि दत्तरूप वासु म्हणे ॥५॥

८८ अभंग

सेवावे संत जन । वंदावे लीन होऊन ॥१॥
उदार संत मुक्त । करिती ते कर्मबधित ॥२॥
पुण्य पाप जें संतांचें । हिशेदार असती त्याचे ॥३॥
संतांच्या सुकृता घेती जे भावें त्यां सेविती ॥४॥
संतांच्या पापा घेती । जे दुष्ट त्यां द्विषिती ॥५॥
वासुदेव म्हणे संतां । दत्त मानी आत्मवत् ॥६॥

गणपतीचीं पदें

८९ पद (चाल-तुम्हां तो शंकर०)

गणपति शुभमति दे सद्गति दे ॥ध्रु० ॥
सिद्धिबुद्धीश्वरा तूंचि लंबोदरा, मोरया मोरया मोरया ॥
परशु करिं घेउनी विघ्नवन छेदुनी अभयवर देउनी, भाव तव दे ॥१॥
सर्व संकटहरा पार्वतीकुमरा, मोरया मोरया मोरया ॥
पूर्ण करिं बा दया वारुनी सन्नया वारिं संसृतिभया, भाव तव दे ॥२॥
रक्तवसनलेपना रक्तवरभूषणा, मोरया मोरया मोरया ॥
शूर्पकर्णा गणाधीश्वरा धीश्वरा त्रीश्वरा, सर्वदा ते स्मृती दे ॥३॥

९० पद (चाल-खरि झाली दृष्ट माझ्या०)

शिवतनया विघ्नराया लवकर ये धाउनि ॥
जय मोरया वेदगेया हाक माझी परिसुनी ॥ध्रु० ॥
निर्गुण तूं निर्विकार अज अमरतारण ॥
बहिरंतर्व्यापकत्वं सर्वाचा कारण ॥
असुनि स्वयें तूंचि होसी धर्माचा धारण ॥
सगुणपणें कोण जाणे तव महिमा या जनीं ॥ शिवतनया० ॥१॥
श्रुति वदती तूं गणांचा गणपती म्हणुनियां ॥
कवि कवींचा ज्येष्ठराज तूं अससी मोरया ॥
ब्रह्माचा ब्रह्मणस्पति गणपति तूं करिं दया ॥
निरवद्या विश्वंध्या ये आद्या धाउनी ॥ शिवतनया० ॥२॥
संकटीं पार्वतीनें स्मरतां तूं सत्वर ॥
येउनियां स्वीय माया पसरुनियां आसुर ॥
पळवुनियां पुत्र होसी तीचा लंबोदर ॥
दरहर तूं विश्वहेतू ये धावा परिसुनी ॥ शिवतनया० ॥३॥

९१. पद (चाल-प्राप्त होय जें निधान०)

गणाधिनाथा पवित्रगाथा माथा तव पर्दिं ठेवूं ॥
चतुर्थीचा उत्सव करुन दूर्वाकुर तुज वाहूं ॥ध्रु० ॥
सिंदुरचर्चितमस्तक सिंदुरदनुजारी तूं थोर ॥
सर्व संकटें वारुनि विघ्नें स्मरतां करिसी दूर ॥१॥
विद्यारंभी उत्सवकालीं जातां येतां नाम ॥
मंगलधाम स्मरतां तूजें मोरया पुरविसी काम ॥२॥
पाशांकुशरदवरदकरा तूं अससी जगतीं हेतू ॥
स्मरतां भक्तां गती देसि तूं तारक आमुचा तो तूं ॥३॥
लड्डुकमोदकभक्षणकारक शक्तिविधारक एक ॥
तो तूं विनायक गजास्य तारक भाविकभयहारक ॥४॥
रक्तचंदनप्रसूनवसन प्रियदूर्वाकुर पूज्य ॥
साज्य खाद्याच्या नैवेद्या घेरुनि सुख दे प्राज्य ॥ गणाधिनाथा० ॥

९२ पद (चाल-सुंदर मुख तुंदिल०)

गजवदना सुखसदना शंभुनंदना ॥
विघ्न हरुनि निघ्न करुनि रमवि मम मना ॥ध्रु० ॥
कृतयुगिं तूं पङ्क्तिहस्त सित विनायक ॥
सिंहवहन विघ्नदहन भजकपोषक ॥
त्रेतायुगिं मयुरसंगि मयुरपालक ॥ ॥चाल० ॥
देवा भावा भावा जाणसि तूं षट्कर तूं सद्धेतू स्वर्णशोभना ॥१॥
द्वापारीं गजवदना आखुवाहना ॥ रक्तवर्ण शूर्पकर्ण परमशोभना ॥
पाशांकुशरदवरदकर विघ्नभंजना ॥ ॥चाल ॥
गणपां पापा तापा परिहरसी वर देसी भय हरिसी रक्षिसी जना ॥२॥
कलियुगिं तो तूंच साथ येथ प्रगटसी ॥
होउनियां द्विभुज अश्वपृष्टिं बैससी ॥
धूर्मवर्ण तूर्ण भक्तकाम पुरविसी ॥ ॥चाल ॥
दरदा वरदा परदा विघ्नहरा भक्तपरा भवतारा तारिं निजजना ॥३॥

९३ गणपत्यादि देवांचे अभंग

देवगणाधीश आद्य मयूरेश। वंद्य जो विघ्नेश ईशपुत्र॥१॥
स्मरतां विघ्नवना जाळी गजानना। गौरीच्या नंदना मना चिंती॥२॥
स्मरणें जयाच्या सर्व संकटांच्या। होळी होती त्याच्या चिंती पदा॥३॥
आपदा हरून संपदा देऊनी। तारी निशीदिनीं ध्यानीं ध्यात्या॥४॥
त्याचे कृपादृष्टी सुखी हो हे सृष्टी। त्या ध्याऊं संकर्षीं पुष्टी दे जो॥५॥

९४ अभंग

गणराया ये मोरया। सदया ये देववर्या॥१॥
तुजविण कोण तारी। विघ्नभीती हे निवारी॥२॥
विघ्नकर्ता विघ्नहर्ता। तूंचि एक जगद्भर्ता॥३॥
तव चरण शरण आर्ता। विघ्नाची नुरवी वार्ता॥४॥
धरिले म्यां तव चरण। आतां कैचें ये मरण॥५॥

९५ अंजनीगीत

त्रिपुरासुरा मारावया। स्मरारि चिंती ज्याच्या पाया॥
मुरारी बळिला बांधावया। मोरया तो॥१॥

९६ पद (चाल-ऐसा जाणों सर्वेश्वर०)

विघ्नेशाचें रूप धरी जो निवसे ह्या माझे शरिरी॥
मूलाधारीं चतुष्पत्रीं वासांतीं त्या वंदूं॥१॥
षड्दलचक्रीं लिंगस्थानी देही वादि कलांतवर्णीं॥
चतुरास्याचें रूप घेउनी निवसे जो त्या वंदूं॥२॥
डाद्य फांतीं दशदलचक्रीं नाभिस्थानीं ह्या मणिपूरीं॥
श्रीविष्णूच्या रूपें शरिरीं निवसे जो त्या वंदूं॥३॥
हृदयस्थानीं द्वादश कोणीं माझ्या कादिकटांत वर्णीं॥
गौरीशंकररूप धरोनीं निवसे जो त्या वंदूं॥४॥
विशुद्धचक्रीं षोडशपत्रीं कंठीं सस्वरीं माझे गात्रीं॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

श्रीगुरुरूपा सेवुनी हरी निवसे जो त्या वंदूं॥५॥
आज्ञाचक्री भ्रुकुटिस्थानीं हक्षवर्णान्वित द्विकोणीं॥
वासुदेवस्वरूप होउनी निवसे जो त्या वंदूं॥६॥
सहस्रपत्रीं जो ह्या विवरीं सुसूक्ष्म होउनी निवास करी॥
दत्त सत्त्वस्वरूप हरी सुखकर जो त्या वंदूं॥७॥

९७ ध्यानाचें पद (चाल-दत्तात्रेय हा स्मरा०)

मंगलमूर्ति भाविकसद्गतिं मतिदं ध्यायेऽगतिम्॥१०॥
धर्मार्थकाममोक्षचतुर्भुजाऽऽश्वासितभक्तततिम्॥११॥
कर्मसमर्पण क्षितिमति मति मच्चित्तातीतमतिम्॥१२॥
भक्ताधीशं विघ्नविनाशं त्रीशं लोकपतिम्॥१३॥
अतीतमायं वासुदेवगेयं दत्ताऽभयशान्तिम्॥१४॥

आर्या

तिष्ठे गन्धर्वस्थश्चिन्तामणिरिव गुरुः स नो द्विशयः॥
सभ्योमाधवतनयो योऽम्बागर्भाशयादयोऽस्त्यभयः॥१५॥

९८ आवाहनाचें पद (चाल - भोलानाथ दिगंबर०॥
प्रभो देवगणेश्वर दरहर मे हि विभो॥१०॥
त्वमसि जवीयान्मनसः स्थेयान् अपि किल विश्वविभो॥११॥
देवा अपि यं नापुरमायं ध्येयमपीश विभो॥१२॥
सृष्ट्वाऽदोऽनुप्रविष्टोऽभूरेकस्त्वं स विभो॥१३॥
भूम्नोऽपीदृष आगम ईश उचितस्त्रीश विभो॥१४॥

९९ आसनाचें पद (चाल - जय जय दत्तराज योगी०)

जय जय विघ्नहर त्रीश स्वीकुर्वासनमिदमीश॥१०॥
कालव्यापी त्वं मनसापि त्वमगम्य एव गणेश॥

प्रभो तथापि श्रुतिवचसापि वृत्तिव्यापितयेश्च ॥११॥
 दोषविहीनं सुवर्णमानसमचलनमेतत् त्रीश ।
 मनोभिधानं देव शोभनं दत्तं स्वीकुर्वीश ॥१२॥
 परार्घ्यं सूक्ष्मस्वान्तसंज्ञके विसारि सौम्यालोके ॥
 सुखोपविष्टं ध्याननिविष्टं वन्दे वन्द्यं लोके ॥१३॥
 आत्मा गूढो योऽयं लोके तं त्वां त्रीश विशोके ।
 सूक्ष्मदृशास्मिन्वीक्षे स्वामिन्हृत्पीठस्थं नाके ॥१४॥
 अनुग्रहोऽयं कृतो यतोऽयं भजकस्तव भववैरे ।
 अतो ममोऽयं भक्तोऽमायं भवतोऽप्यासुरवैरे ॥१५॥

१००. पाद्याचें पद (चाल-दत्त दत्त हाचि जप०)

देव देव देव भावलभ्य गणपते । हेऽनवद्य पाद्यमाद्य तेऽस्तु गणपते ॥१०॥
 राहुशीर्षवदौपचारिकं पदं । प्रत्यगात्मसंज्ञमज्ञदृष्टितोऽपदं ॥
 भावशुद्धमप्याविद्धमुन्मदास्पदं । भात्यशुद्धवत्सुशुद्ध माययात्र ते ॥ ११॥
 भो तदर्थमायितार्थं पाद्यमद्य ते । ह्रत्सुवर्णपात्रपूर्णमर्ण उद्गते ॥
 संविदाख्यमीश सांख्यगम्य सत्पते । दत्तमिदं स्वीकुरु दन्ताख्य गणपते ॥१२॥

१०१ अर्घ्याचें पद (चाल-जय जय जगज्जननी०)

जय जय भवभयहारक । तुभ्यमर्घ्यमीशानर्घशील मलवारका ॥१०॥
 देव गुरुचारुभावप्रसन्नतालब्धदैवभावमहार्घवैभवयुक्तमस्तु तारका ॥१॥
 सुविमल सुविशाल चित्तपात्रधृतामलभजनाख्यस्वादुजलमलमस्तु तेंऽतिका ॥२॥
 अद्वेष्टादिकगुणदिव्यमहारत्नगणपूर्ण- कान्तचित्तस्वर्णपात्रगतमन्तिका ॥ जय
 जय० ॥३॥

१०२. आचमनाचें पद (चाल-एक रूप०)

जय जय गणनाथ सुरासुरवरवन्द्य वर ॥१०॥
 द्विविधावरणाचमनीयार्णः स्वीकुरु भीतिहरं ॥१॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

भो तव माययाऽसत्त्वाभानरूपया वरयाऽऽवृतोऽसि वर ॥२॥
आचमनीयमावरणद्वयमद्वय तेऽस्त्ववर ॥ जय० ॥३॥

१०३. स्नानार्चें पद (चाल-भोलानाथ०)

जय जय भवभयहारक कारक शक्तिधृगीश विभो ॥ध्रु० ॥
सर्वनियामक प्रवचनादिकदुर्लभता हि विभो ॥१॥
अपि भवसक्तोऽपि हि तव भक्तोऽशक्तोऽत उद्धर भो ॥२॥
त्वद्भक्तिसलिलमीश्वर शीतमाप्लुतये ते विभो ॥३॥
यः श्रुतविश्रुत आत्म त आदत तत्स्नपनाय हि भो ॥४॥
भक्त्याभिधजलमाप्लुतयेऽलं भवतु तवेश विभो ॥५॥

१०४ वस्त्रार्चें पद (चाल-भज भज भव०)

गणपतये तेऽस्तु नमो धीपतये नित्यं ।
भजकदुःखतापशोकहर्ता त्वं सत्यं ॥ध्रु० ॥
अग्निकणा अग्नेरिव देव गणाधीश ।
त्वत्त इमे जगदीश जीवगणा त्रीश ॥१॥
भवतेशावास्यमिदं सर्वमहो धीश ।
वस्त्रत्वेनेश तेऽद्य कल्पितमाद्येश ॥२॥
जगतीदं कस्य धनं त्वदधीनं सर्व ।
त्वद्दत्तानन्दमगुं पालयेऽप्यवर्ग ॥३॥

१०५ यज्ञोपवीतार्चें पद (चाल- धाव विभो करु०)

देव विनायक पातकहारक शोकविनाशक दुःखनिवर्तक ॥ध्रु० ॥
सूत्रे मणय इव सकलं यद्वपुषि प्रोतमेतमकान्तक ॥१॥
यद्ब्रह्मसूत्रं त्वत्र पवित्रं त्रिवृत्स्वतंत्रं परमं समंत्रं ॥२॥
जगतो मित्र सूत्रमिदन्ते स्वीकरु कल्पितमीश जगत्पते ॥३॥
धेहि सुसूत्रं मां परतंत्रं मा कुरु सत्र कुरुष्व स्वतंत्रं ॥ देव विनायक० ॥४॥

१०६. चंदनाचें पद (चाल - सदर)

कोटिरविद्युतिसोज्वल निर्मल कोटिशशिद्युतिशान्त सुनिश्चल ॥६०॥
 यदिहाल्हादनमेतच्चन्दनमस्त्विदमुज्वल ॥१॥
 ऋतसत्यनामक चन्दनमेककारक धारक स्वीकुरु शीतल ॥२॥
 त्वं निर्लेपस्त्वमसि विपाप आपदुद्धरते नम ईशपाल ॥३॥

१०७. पुष्पाचें पद (चाल-दत्त दयाकर०)

सुमनः सुमनोमनोभिराम रामसुपूजित जितरिपुस्तोम ॥६०॥
 गणपत एतत्सुमनः सुमनः समनोभावेनार्पितममनः ॥१॥
 अमूल्यभाव स्वाधीनभाव अमूल्यं सुमनो धेहि सुभाव ॥२॥
 एतत्सुमनः पूजितमात्मनस्तेंऽगभूमनो भवतु सुधाम्नः ॥३॥
 जय जय भगवन्नपारमहिमन् ज्योतिर्धामन्नव नो भूमन् ॥४॥

१०८ धूपाचें पद (चाल-शैवाले युक्त०)

विश्वाद्य विश्ववन्द्य प्रणतार्तिध्वंसिन् ।
 स्वीकुरु भो धूप एष स्वान्ततमो ध्वंसन् ॥६०॥
 तव करुणापूर्णदृष्ट्या प्राप्तसुयोगानले ।
 कामाहंकारदर्पक्रोधबलं निर्मले ॥
 यत्नवशादीश दग्ध्वा निःशेषं सोज्ज्वले ॥
 बालेन्दुद्योतितोत्तम धूपोऽयं पावन ॥१॥
 अनुकंपासागरापरपरता ते यं विभो ।
 धूपो विश्राणितोऽतः शान्तिद्वारा प्रभो ॥
 योगिवरध्यात ते पदपर्य्यवसाय्यस्तु भो ॥
 जय जय भो पाहि दंभोल्यायुधभीध्वंसिन् ॥२॥

१०९ दीपाचें पद (चाल-उद्धवा शांतवन०)

अज्ञानध्वंसन सुजनप्रेमास्पद मोदनिदान ॥६०॥
 भास्करो भवति न भाति, स्वप्रकाश ईश न भाति ।
 वैश्वानर एष न भाति, ग्लौःकथं त्वितरद्भाति
 ॥चाल॥ अनुभाति त्वां हि विभातं । प्रविभातीश्वर जडजातं ।

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

त्वद्भासाऽतस्त्वां संतं । सन्मतं वन्देऽजातं ॥११॥
प्रिय सोऽहंभावसुदीपः यः संवित्संज्ञोऽपापः ।
येनाऽऽत्मा गम्योऽरूपः स्वप्रकाश ते स च दीपः
॥चाल॥ कम्पहीन एष परेश । दत्तस्त्वं स्वीकुर्वीश ।
ध्वान्तसम्पातविनाश । त्रीश तेऽस्तु नमो नूनं ॥१२॥

११० नैवेद्यांचें पद (चाल-उत्तम जन्मा०)

जय भगवन् सदया परया सदया विनयाधिपते वृषगते ॥ध्रु०॥
चराचराणां स्रष्टा पोष्टा हन्ताऽपि त्वं सुगते ॥१॥
त्वमेव माता पिता त्वमेव गुरुरपि विश्वपते ॥२॥
नतोऽस्मि पादं हतभवखेदं परिहृतभेदं द्युपते ॥३॥
तवाविवादमामोदास्पदमीशामृतमूर्ते ॥४॥
यस्य ब्रह्मक्षत्रे मित्रे ग्रासो मृत्युर्लेह्यं पेयं ॥५॥
कस्मै दत्तं नैवेद्यार्थं द्वैतं द्वैतं योगिपते ॥जय०॥६॥

११२ तांबूलाचें पद (चाल-उत्तम जन्मा०)

जय जय भवभयहर वरदातः ॥ध्रु०॥
भजकस्वान्ते सततं वसतेऽस्तु नमस्ते ॥१॥
परभक्त्याख्यं परमवीटकं दत्तमिदं भवते ॥२॥
सर्वस्वात्मनिवेदनदक्षिणायुगिदं दत्तं ते ॥३॥
पंचमपुरुषार्थमिहाशेषा दास्यति या यजते ॥४॥
आसंप्रज्ञातादियमात्तारंजयति ॥ जय जय भवभयहर० ॥५॥

११३ प्रदक्षिणेचें पद (चाल-युगें अष्टावीस०)

यावद्दृढबोधः स्यात्तावदहं देव । प्रदक्षिणाः प्रकरोमि श्रवणाद्या एव ॥ध्रु०॥
ज्ञाताऽखण्डरसंस्थेर्न त्वामभितः । आसुप्तादामरणात्प्रदक्षिणा एताः ॥१॥

त्वं त्रीशाहमहं त्वं त्विति शश्वद्देव श्रवणादिकरूपा हि प्रदक्षिणा एव ॥२॥
आभिस्त्वां वाक्यलक्ष्य लक्ष्यविदो याता । यातायाताऽपहरास्तापहरा एताः ॥
यावद्दृढबोधः स्यात् ॥३॥

११४ नमस्कारार्चं पद (चाल-उत्तम जन्मा०)

नमोऽस्तु गुरवे तस्मा आस्मा उरवे यस्मादस्मान् ।
यत्करुणेशालव आविष्टः शिष्टाभीष्टोऽकस्मात् ॥ध्रु० ॥
भगवन् राजसतामसमानसवृत्तीः सर्वश एव ।
निरोध्य योगर्द्धि दास्यति यो निजभजकाय मुदैव ॥१॥
एकाग्रनिरुद्धाख्ये भूमी अवलम्ब्य वशीकारं ।
वैराग्यं सत्कारैः सार्धं योगी यं भजतेऽरं ॥२॥
श्रद्धा यत्नाद्युपायप्रत्ययलब्ध्या ददते योगं ।
नमोस्तु गुरवे गणेशाय प्रदेहि मह्यं योगं ॥३॥
न भावनास्ता मैत्री पूर्वा ईशे लब्धं देव ।
कुतस्तरां वै वृत्तिनिरोधः प्रसीद तन्मे देव ॥४॥
ईशप्रणिधानादेवायं लभ्य इतीहोपायं ।
निश्चित्यायं त्रीशोपायं नमति पदं तेऽमायं ॥५॥
न च भोगार्थं योगं कांक्षे सिद्ध्यर्थं न च कांक्षे ।
कांक्षे त्वद्धारणया योगं त्वत्तो नान्यद् वीक्षे ॥ नमोऽस्तु ० ॥६॥

११५ प्रार्थनेचं पद (चाल-मला शांत मुनि०)

मनोवृत्तिहारिन् निजाभीष्टकारिन् । नमस्ते विभो क्लेशहारिन् ॥ध्रु० ॥
यथा क्लेशकर्मादिहीनोऽसि देव । मामपि त्वं तथा कुरु सदैव ॥
रक्षितं लयमुखेभ्यो मनश्चित्सुखे । तिष्ठतु त्वय्यजस्रं सुचारिन् ॥१॥
चित्तलयवासनानाशसंवेदनाभ्यासतो ज्ञानरक्षा तपस्या ॥
सिद्धिजनमान्यता व्याधिलयहृष्यता सन्तता मेऽस्त्वखिलसिद्धिकारिन् ॥२॥
देव मैत्र्यादिसद्वासनापाटवात् रागमुखवासना दुष्टसंज्ञाः ॥
नाशमायान्तु ता धीश चैकाग्र्यता सन्तताऽस्त्वस्य चित्तस्य भूमन् ॥३॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

स्वानुसन्धानतः स्वान्तवृत्यं ततः सन्निरुद्धात्मना त्वय्यनन्त ॥
श्रीश मेऽस्तु स्थितिस्त्रीश मेऽन्या गतिर्नेतरा त्वपरा मुक्तिदायिन् ॥४॥
न्यूनमपि पूर्णतां याति ते खलु सतां स्मरणतः सत्यमात्मन् किल ततः ॥
संस्मरे त्वां विभो भेदमुज्जित्य भो वासुदेव चेष्टकृन्माऽव भूमन् ॥५॥

११६ पद जगदंबेचें (चाल-सुंदरमुख तुंदिल०।जैजैवंति)

जय मतिमति जय भगवति भूतिपालिके ॥
स्वहितकर्त्रि अहितहंत्रि दात्रि कालिके ॥ध्रु०॥
शववाहिनि भवगेहिनि विश्वधारिके ॥
जनमोहिनि धनदायिनि भक्ततारके ॥
लोकजननि शोकशमनि लोककारके ॥ चाल ॥
तोके रंके तावके मयि सुरता भव सतता दृढचरिता सकलचालके ॥ १ ॥
बालोऽयं मेऽसुहरो भाति केवलम् ॥ कालोऽयं क्षपयति हि प्रेक्ष्य मे बलम् ॥
पालोऽयं कोऽस्य न तं वेद्मि संबलम् ॥ चाल ॥
चपलं कुशलं सबलं करु मां तान् मोहयैतान् भजकपालके ॥२॥

११७ श्री अनसूयेचें पद

अनसूया पायादपायादनसूया पायात् ॥ध्रु०॥
अत्रिमुनिप्रिया या गतमाया । साध्वी या विभया ॥ अपायाद.. पायात् ॥१॥
अतपत्स्वधवानुमता रेवातीरे या विनया ॥ अपायादनसूया पायात् ॥२॥
तपःप्रभावाद्धिधिरिशर्वा । जाता यत्तनया ॥ अपायादनसूया पायात् ॥३॥
गुर्जरदेशे तत्राद्यापि । पापी याति गतिम् ॥ अपायादनसूया पायात् ॥४॥
उत्सङ्गगतो भगवान्दत्तो । यद्दुग्धं हि पपौ । अपायादनसूया पायात् ॥५॥
सैषाऽनसूया वासुदेवगेया । ध्येया पातु भयात् । अपायादनसूया पायात् ॥६॥

११८ गणपतीचें भजन

पार्वतीच्या नंदना गणपति मोरया गजानना ॥
पशुपतिच्या नंदना मूषकवाहना गजानना ॥
कश्यपमुनिनंदना विघ्नच्छेदना भयहरणा ॥

अदितिसतीनंदना असुरनाशना सुखसदना ॥
भक्तजनाल्हादना गणपति मोरया गजानना ॥१॥

११९ पद देवीचें

निजपददर्शन दे जगदंबे, जगदोद्धारिणि गे ॥
अंबे जगदोद्धारिणि गे ॥६० ॥
श्री महालक्ष्मी प्रणवरूपिणि ॥ मधुकैठभमहिषासुरमर्दिनि ॥
शुंभनिशुंभासुर असुहारिणि ॥ चित्सुखदायिनी गे ॥१॥
स्वरूपलक्ष्यालक्ष्य धारिगे ॥ विश्वोद्भवस्थितिलया कारिके ॥
अनंतकोटिब्रह्मांडनायिके ॥ भवभयनाशिनी गे ॥२ ॥
हर्षे वासुदेव तुझिया पायीं ॥ निजशरणागत होउनि आई ॥
नाम मुखिं हृदयीं मूर्ति ध्यायी ॥ पतितपावनी गे ॥३ ॥ निजपद०

१२० पद देवीचें

जगदंबे अंब मां पाहि ॥ कुलस्वामिनि अंबाबाई मी हीन दीन तव पायीं ॥
शरणागत आलों आई ॥ तुजवांचुनि या भवडोहीं ॥
मज तारक दुसरा नाही ॥ (चाल)
होतों गर्भवासीं मी जेव्हां ॥ सन्मुख अससी तूं तेव्हां ॥
कां निष्ठुर झालिस येव्हां ॥
हो सदय, कृपा कर धांव, येइ लवलाहि ॥
वासुदेव हर्षे तुज ध्यायी ॥ जगदंबे अंब मां पाहि ॥
कुलस्वामिनि अंबाबाई ॥

१२१ पद देवीचें

आदिशक्तिचें कवतुक मोटें भूत्या मज केलें ॥६० ॥
पंचभूतांचा देह पोत हा त्रिगुणगुणीं वळला ॥
चैतन्याची ज्योत लावुनी प्रज्वालित केला ॥
चित्ततेलानें प्राणवायुनें त्याला स्थिर केलें ॥१॥
उदरपर्डी देउनि हातीं ब्रह्मांडी फिरवी ॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

लक्ष चौ-यांशी घरची भिक्षा मागविली बरवी ॥
ज्या ज्या घरि म्यां भिक्षा केली तें तें घर रुचलें ॥२॥
सकामकर्म कवड्या यांची माळा मम कंठी ॥
कर्मफळाचा कुंकममळवट माझ्या लल्लार्टी ॥
पीडा बाधा शकुन सांगुनी लोकां भुलवीलें ॥३॥
आदिशक्तीचा असा मी भूत्या नाम वासुदेव ॥
मागुनि जोगवा सद्गुरुचरणीं धरिला दृढभाव ॥
आदिशक्ति ही मजला वळली भूतेपण नेलें ॥ आदि० ॥४॥

१२२ पद नर्मदेचें

नर्मद ईश्वरविग्रहजाते पातकहारिणि उद्धरिं मातें ॥
पावनपावनि तूं धुनि रेवे सेविं तुझें तट भास्वति भावें ॥१॥
पश्चिम सागरगामिनि रक्षिं शिक्षिं मला विमलाक्षि निरीक्षी ॥
कालभुजंगम पाठिंशि लागे वारि तया अजि ईश्वरि वेगें ॥२॥
तूं निजसी न च संतत रेवे जागृत राहिसि यास्तव भावें ॥
प्रार्थिं महेश्वरविग्रहजाते नर्मद ईश्वरि उद्धरिं मातें ॥३॥

१२३ गंगेचें पद (चाल-उद्धवा शांतवन०)

अयि भूषितभर्गवरंगे मयि करुणा करि बरि गंगे ॥ध्रु०॥
तूं पाहतां करुणापांगे जें न मिळे योगें यागें ॥
तें मिळे तव पदसंगें यास्तव मी सांगे गंगे ॥
चाल ॥ एकवेळ करुणापांगे ॥ अवलोकीं मज भवभुजंगें ॥
दंशिलें अतां सुभगे ॥ अनुरागें स्पर्शिं मदंगें ॥१॥
प्रार्थितां कविमातंगें त्या तूं गे स्वीय तरंगे ॥
तारिला स्पर्शुनि वेगें ती तूं अजि गंगे ये गे ॥
चाल ॥ दर्शन दे कलिमलभंगे ॥ दुःखसंगें फसलों रागें ॥
त्रासलों या भवरोगें ॥ स्वजलौषध पाजिं निजांगें ॥२॥
इच्छितां चित्ततुरंगे बाह्यार्थां आजि अनंगे ॥
व्यापिलें अयि उपरागें जेविं चंद्रा मग तद्योगें ॥
चाल ॥ न सुचे मज कांहिं अपांगें ॥ पाहतां तूं एकदा गंगे ॥

योग याग मज मग न लागे। भवदवा शमविं विरागे॥३॥
 गवयावरि जेविं कुरंगें हस्तिनीवरि मातंगें।
 दीपावरि जेविं पतंगें कमलावरि जेवी भुंगें॥
 चाल॥ बडिशावरि मत्स्यें रागें। त्यापरि जन विषयिं निंजांगें।
 टांकिति त्यां वळविं विरागें। तुज जड हें नोहे गंगे॥४॥
 जी भगीरथसूद्योगें ये भूमीवरि बरि वेगें।
 सगरांतें तारि निजांगे ती तारक जगिं तूं गंगे॥
 चाल॥ तुजपाशीं प्रार्थुनि मागें। एवढें दे शंभुवरांगे सत्संगें वागविं गंगे।
 निजरंगें रंगविं गंगे॥ अयि०॥५॥

१२४ पद एकादशीचे (चाल-झंपा)

व्रत श्रेष्ठ हो हें नरा आदरीं हें। विष्णुवल्लभ असे पूज्यतम हें॥ध्रु०॥
 एक एकदाशी तारिणी मानवा। स्वर्गलोकीं सुदुर्लभचि देवां॥
 पापसंहारिणी हे स्वर्धरोहिणी। पुण्यखाणी गुणी जाणती हें॥१॥
 कायिका वाचिका मानसिक पातका। वारि एकादशी वारि नरका॥
 सर्वकामार्थदा सर्वजनबंधदा। सर्वसंकष्टदा एकची हे॥२॥
 भाव ठेवुनि जरी व्रत करिति हें तरी। त्यांचिया अंतरीं पाप नोहे॥
 सासुसून भांडुनी जेविल्या व्रतदिनीं। नच तयां तारुनी स्वर्ग दे हें॥३॥
 यज्ञतपआदिक धर्मही सकळिक। एक बाजूस तोलोनि धरिक॥
 षोडशांशें तयां मानि हें बुजुनिया। वासुदेवाचिया मनि भरें हें॥४॥

१२५ अनादिकल्पेश्वरस्तुति (चाल-दिंडिची)

उज्जयिनीपासूनि वीस कोस। असें आलोट ग्राम उत्तरेस॥
 जो अनादिकल्पेश तन्निवास। निवासाला योग्य तें सज्जनास॥१॥
 असे प्रासाद पश्चिमाभिमूर्ख। अभिमुखद्वारीं नंदि असे चोख॥
 दक्षिणेसी हेरंब विघ्नहर्ता। गर्भगेही पार्वती जगन्माता॥२॥
 पुढें वाद्यांचा गजर हो त्रिकाळ। उत्तरेसी तीर्थ तें हो विशाळ॥
 आसमंतात् राहतसे देवकूळ। बकुळ पिंपळ बाभूळ ही विशाळ॥३॥

असे पाताळव्याप्त शंभुर्लिंग। तेंचि सर्वांतरी आत्मर्लिंग॥
स्वयंभू तें नित्य असे एक। उपाधीनें भासतें जें अनेक॥४॥
उपाधी ते आदिशक्ति माया। एक असोनी ती अनेक काया॥
दिसे जीच्या परपार एक दत्त। वासुदेवाचें जेथ रमे चित्त॥५॥

महादेवाचीं पदें

१२६ पद (चाल-उद्धवा शांतवन०)

जो काळावरि करिं सोटा तो पावन करि आलोटा॥ध्रु०॥
भाळावरि मुनिबाळा शिरिं गंगा जी झुळ झुळां।
वाहे तीस गौरी डोळां मत्सरें पाहुनि हेळा॥
चाल॥ करि मग शिव त्या वेळां। पति असे हाळाहळा।
मसर्णी ये शंभू भोळा। करी अनर्थ ऐसा मोठा॥१॥
दिसे ज्याचा नीळा गळा। धरि अंगीं विषधरकूळा।
निजडोळा घाली अनळा। घालुनियां मुंडमाळा॥
चाल॥ घेउनियां हातिं कपाळा। नेसुनियां दिडुमंडळा।
भूतांचा घेउनि मेळा। बं शब्द करीतो अति मोठा॥२॥
थें थें थें नाचे भोळा परि काळा त्यावरि डोळा।
करवेना ऐशि कपाळा ये दशा वरितां अबळा॥
चाल॥ हें सुचवी मनुजां भोळा। अबळावरि न करा डोळा।
सबळांच्या भंगिति बळा। म्हणुनिया दूरचि लोटा॥३॥
वाराया मायाजाळा ताराया भाविक बाळा।
माराया खळवाचाळा करावया सत्प्रतिपाळा॥
चाल॥ भूतळावर हर भोळा। अवतरला तत्पदिं लोळा।
तो करील करुणाडोळा। अमृताचा देतो लोटा॥४॥
जो काळावरि करिं सोटा तो पावन करि आलोटा॥ध्रु०॥

१२७ पद - शंकराचें

शंकर किंकरदुःख निवारी। भाविकपालक सज्जन तारी॥
जो वृषवाहन पावनकीर्ती। पंचमुखाकृति गौरभ मूर्ती॥१॥

भस्मविलेपन पातक हारी। जो स्मरतां निज सेवक तारी॥
तोचि भवांतक शंकर भोळा। तो स्मरतां हर वारिल काळा॥२॥
जो गिरिजापति भाविकपाता। तो तूं महेश्वर तारिसि आर्ता॥
भूतिपते हर उद्धरिं मातें। भक्तपते जय सांब नमस्ते॥३॥

१२८ पद - गणपतीचें

विघ्नविनाशन पावनगाथा। तारिं मला विमला गणनाथा॥१॥
ठेविं गजानन ते पदिं माथा। दे वर सत्वर पाहि अनाथा॥२॥
विघ्न निवारुनि बोध मला दे। बुद्धिपति प्रभु तूं निज छंदे॥३॥
वागसि हें श्रुतिगीत न मिथ्या। ती श्रुतिसंमति तूं करि तथ्या॥४॥
देव गणेश्वर किंकरकामा। पूरवि तूं रविभास्वर नामा॥५॥
गावुं तुझ्या अजि विघ्नविनाशा। वंदु तुला द्रुत पूरवि आशा॥६॥

१२९ पद (चाल - उद्धवा शांतवन०)

वारि दुर्गति दे सद्गतितें तारक हें शंकरलिंग॥ध्रु०॥
सुखकर हें लिंग जनातें निजभजनें तारि सदैव।
देव शंकर यत्पूजनें इच्छित दे निजवैभव॥
वर ऐसा शर्वे दिल्ला सेविं यास्तव ठेउनि भाव॥
चाल॥ गतमत्सर जो नर झाला। लिंगार्चन घडलें त्याला।
दिव्य दृष्टि देवुनि त्याला। शिव रक्षी सांगोपांग॥१॥
तत्त्वज्ञानें दुर्लभ तेंही लिंगार्चक चित्तीं पाही।
लिंगार्चक वसे जरिं गेहीं तरी मग्न नच हो मोही।
गाणपत्यकामी तोही घे ऐसी आण मी वाही॥
चाल॥ ख्याती हो वेदपुराणीं। जो असत्य मानी प्राणी।
नरकीं घे स्थिति हे वाणी। साधूची नोहे व्यंग॥२॥

अस्य श्लोकः

एष स्वयंज्योतिरजोऽप्रमेयो महानुभूतिः स्वकलानुभूतिः।

एकोऽद्वितीयो वचसां विरामे येनेषिता वागसवश्चरन्ति ॥११॥

१३० पद (चाल - पावना वामना या मना०)

पशुपते सुरपते शुभमते ते चरणिं असो रति सदृगते ॥
चाल ॥ म्हाळसाकांता करिं दुःखांता ताता तारी गौरीपते ॥१॥
तूं मल्लारि मम सर्व वेरी संहारी गौरीपते ॥२॥
जय मार्तडा त्रिविधहि तापा हरिं गौरीपते ॥३॥
कैलासवासी मणिगिरिवासी तूं गौरीपते ॥४॥
दाक्षिणात्यावरी तूंचि कृपा बरी करिसि गौरीपते ॥५॥

१३१ पतिव्रतेचें पद

पातिव्रत्यें जगदुदरीं नारी शोभे ।
क्षोभेना जी लोकामार्जी सुखतनुलोभें ॥ध्रु० ॥
ज्याशीं केलें दैवबले साप्तपदा ।
निजधर्मानें साधुमनं त्याशीं ।
अदीन राहे जेवीं जीवनाधारें मीन ।
ती न दोनी लोकी लोकां लाभे ॥१॥
विप्राग्नीच्या साक्षीनें करिं धरी धर्म ।
वसनाशन दे घडवुनियां वैदिक कर्म ।
धर्मार्था दे स्वच्छंदें तोषवि नर्म ।
शर्म इहपर पालुनि पति ह्या नामें शोभे ॥२॥
छायेपरि जी त्या पतिची पदचारिणी ।
दैवलाभें संतोषें सहधर्मिणी ।
पतिव्रता ती जगीं धन्य रमणी ।
चिमणी हो कां जी स्वैरिणी नरका लाभे ॥४॥
हो कां स्वपती कोपिष्ठ कीं पापिष्ठ ।
स्वभावानें जरि तो केवळ दुष्ट ।
त्या मानी जी भावार्थें पूज्य वरिष्ठ ।
प्रेष्ठ स्त्री ती पतिलोकगती सत्यचि लाभे ॥५॥

१३२ पद शंकराचें (चाल-हरिभजनावीण०)

हर हर हर गौरीवर शंकर प्रसीद ॥ध्रु० ॥
त्रीश त्रैगुण्यमार्गमीशातीतस्त्रिवर्गमसि धीश सृष्टसर्गबीज वरद ॥१॥
खद्योताब्जाग्निनयन सद्योजातादिवदन
विद्योतितसौख्यसदन मदनहृद्विभेद ॥२॥
किंकरोऽहमेष तव शंकरोऽपि त्यजसि देव
किं करोमि तर्हि विभव शिव महेश वरद ॥३॥
बाणस्त्वामेव देव रावण च तद्वदेव
शरणमगात्तौ श्रियैव सेवितौ सुवरद ॥४॥
स त्वं मामद्य रक्ष परकृपया करुणवीक्ष
यस्मात्त्वं भक्तपक्षपात्यसीश वरद ॥५॥ हर हर हर गौरीवर० ॥

विष्णुचीं पदें

१३३ पद (चाल-वैशाखमास०)
चतुर्बाहु कृष्णवर्ण तूर्या पुरवि काम ।
कामरुचिर चिंतूं सुचिर हें तदीयधाम ॥ध्रु० ॥
इंद्रनीलनील नीलविमल मृदुल कांतधाम ।
शंखचक्रधारि तारि बोलतां स्वनाम ॥१॥
सर्व पाप सर्व ताप कोप हरुनि धाम ।
देइ नुरवि क्लेश पुरविं क्षिप्र भजककाम ॥२॥
वासुदेव धरुनि भाव भावें हरिनाम ।
घेइ तया उपरि दया करुनि दाविं धाम ॥३॥

१३४ गीत जोगी

अजि सखया रुससि कांरे । भववैरे श्रीहरे ॥ध्रु० ॥
तव भक्त त्वत्परायण होवूनि म्यां प्राण हे ।
धरियेले रे दयाब्धे निष्ठुरता बाण हे ।
ना राजी अजि होउनी सोडिसि कां कोण हे ।

सोसि बरें बोल बा रे काय चुकलों भवतरे ॥१॥
वांचुं कसा जेविं मासा जळ नसतां तळमळे।
मजविषयीं कां न तुज्जें मन बापा कळवळे।
धेनु जसी धांवे वत्सालागीं तसा कळवळे।
आजि दयादुग्ध पाजीं नातरी रे मी मरें ॥२॥

१३५ पद मुरलीधराचें

मुरलीधर सुंदरदेहा श्रीधर वर्धितबल्लविमोहा ॥
कस्तुरिकातिलकांकितमाला तारि मला अजि गोकुलपाळा ॥१॥
कंसमुखाहितहा खलघाती पांडवपालक कौरवघाती ॥
नंदकिशोरचि तो तुं उदारा तारिं मला निजचित्तविहारा ॥२॥
जो मथुरेश्वर गोकुळवृंदारण्यविहारक पूरविं छंदा ॥
तारिं निवारुनि ह्या भवखेदा ॥३॥

१३६ पद - रामाचें

राम रघूत्तम सत्तमभावा कामसुपूरक तारक देवा ॥
कोसलजात्मज राघव सीतानाथ दशाननहा श्रुतिगीता ॥१॥
राक्षसनाशक भाविकनाथा पावन वाल्मिकिगीतसुगाथा ॥
लक्ष्मणपूर्वज जो भरताग्-य सूर्यकुलप्रभु सर्वसुराग्र्य ॥२॥
जो विभु राघव भार्गवमाना वारि करी न च यद्गुणमाना ॥
शेष तया पदिं ठेवुनि भाळा दोषहरा नमुं धार्मिकपाळा ॥३॥

१३७ पद - मारुतीचें

(जेजैवंती)

अंजनिचा सुत मारुतपोत। राघवदूत महाबळवंत ॥
मारुति मारुनि मामक वैरी। रक्षु निरंतर शूर खळारी ॥१॥
हाकचि ऐकुनि राक्षस रानीं। जाति पळोनि जयाचीहि कानी ॥

तो हरि मर्कट संकट सर्व । देणगि ज्याचि हि लोकीं अपूर्व ॥२॥
 मारुति मारुततुल्यगती जो । चिंतितमात्रचि अंकित ये जो ॥
 तो पवनात्मज नामचि घेतां । पूर्ण करो मम कामचि आतां ॥३॥

१३८ पद - बालाजीचें

शेषधरावरि जो हरि राहे । वेंकट ईश्वर मेश्वर नोहे ॥
 निद्रित जो द्रुतकामित दे हा । मुद्रित जेथिल भाविति देहा ॥१॥
 जो नवकोट्यधिपेश्वर वित । अक्षय राहत जेथिल वित ॥
 मत्त खलांतक पातकहर्ता । चित्तचमत्कृतिकारक कर्ता ॥ २ ॥
 जो जगदीश रमेश सुकुंद । कुड्मलदंत लसत मुकुंद ॥
 मुक्त करो निज भक्तजनांतें । भक्तिविना न च जो धरि नातें ॥३॥

खंडोबाचीं पदें

१३९ पद (चाल - मजवरती खचित०)

कैवारी प्रार्थितां जो त्रिपुरारी सुरवरीं ।
 अवतरला जो प्रसिद्ध मल्लारी क्षितिवरी ॥ध्रु०॥
 सरदारी घेइ बाणा शाहाणा जो सुरवरी ।
 श्रुतिमय हो अश्व ज्याचा प्रभु बैसे त्यावरि ।
 उपनिषद्वाक्यरूपा तरवारी घे करी ।
 मारि काम क्रोध हेचि मणिमल्लादिक अरी ॥१॥
 जो दैवसुरसंपदामिध सेना घेउन ।
 आसुरसंपद्रिपुशीं रण करि जो दारुण ।
 औपनिषद्वाक्यशस्त्रें मारुनियां अरिगण ।
 लिंगाख्यासुरपुरीचें चूर्ण करी निजकरीं ॥२॥
 मारुनियां सर्व शत्रू वश करुनी सुरगण ।
 श्वानभूतीं म्हाळसे जो निज अंकी घेउन ।
 साम्राज्य करुनि राहे निजछंदें अनुदिन ।
 वंदुं तया खंडेराया जो भजकां उद्धरी ॥ कैवारी० ॥३॥

१४० पद (चाल - वैशाखमास०)

जो इंद्रचंद्रसूर्यमुखसुरासुरार्चित। खंडेश्वर परिहरि दर धरसुतांचित।।ध्रु०।।
जो एक लोकशोकदुःखहारक। हरि ज्याचें यश नाकेशकेशवादिक।
गाती दिनरात दीनहीनतारक। तो हा स्मरहा पुरहा सुरवरेश्वर।।१।।
जेजोरी गिरिशिखरीं नित्य वसतसे। नच दुसरें स्थान बरें दिसतसे।
तेथें भव साक्षाच्छिव इष्ट देतसे। भावें जावें गावें तारितो हर।।२।।
त्या सांबा खंडोबा पाहुं जाति जे।। त्यांचे काम पूर्ण होति चिति असति जे।
न कदापी येत मनीं आणि जे दुजें। परिसा ऐसा सहसा वरद हा हर।।३।।

१४१ पद (चाल-श्रीक्षेत्र कृष्णातिरी० राम राम म्हणा आधीं-)

धन्य हो हा गृहाश्रम देयि विश्राम देउनि काम देउनी काम।
शमवुनी क्रम दाउनि देतसे धाम।।ध्रु०।।
सत्क्रिया नित्य घडती यज्ञ घडती
दानें घडती दोष नासती साधु गृहीं येती साधु गृहीं येती।।
देवर्षिपितर अभ्यागत तृप्त हे होती।
दरसाल करिति उत्सवा चैत्रिबरवा घुडीपाडवा।
रामउत्सवा करिति आखेति करिति आखेति।
वैशाखस्नान दशहराही करिती।।
चाल।। शयनोत्सव चातुर्मास्यव्रत किती।
संकल्पिति निजगुरुसी पूजिती।
आषाढमासीं नियम किती पाळिती।
श्रावणमास बरा सर्वही।
सणाविण नाही दिवस एकही।
भादवा तोही गणपतीचें धाम गणपतीचें धाम।
होती पूर्ण जेथ विप्रपितृकाम।।१।।
आश्विन देवपूजन विजयसाधन कार्तिकस्नान
दिवाळिचा सण तुळशिचें लग्न तुळशिचें लग्न।।

मार्गी दत्ताचें जन्म धनुर्मास सण संक्रमण
 पौषिं माघिं नर करिति घरोघर शिमगा सण थोर
 ऐसे कामपर सेविति काम पर सेविति काम।
 वेदोक्त नियमें ते मग होति निष्काम॥
 चाल॥ उत्कट वासना असतां यापरि। शश्वदुप्यमान क्षेत्राच्या परि।
 निष्फल काम होती त्यांचे यापरि। घृतलवें अग्नि नच शमे धारेनें शमे।
 तेवि नर शमे ययाति उपरमे जेविं तेविं
 घे धाम सोडोनी अधीकाम देवो धीर निष्काम॥ धन्य०॥२॥

१४२ पद नृसिंहाचें (चाल-कसा करिल भवपार)
 कष्ट सर्व वारी। नरहरी॥ध्रु०॥
 प्रल्हादास्तव स्तंभी श्रीहरी। नरहरिरूप धरी॥नर०॥१॥
 गुरु गुरु गुरु गुरु जो शब्द करी। दैत्या फाडि करीं॥२॥
 जो हा केसरी अवतार धरी। तो लक्ष्मीश हरी॥३॥
 तूं मायबाप तूं गुरु तारी। मम शिरीं हस्त धरीं॥४॥
 वासुदेवानंदसरस्वती। चितीं वास करीं॥५॥

१४३ श्रीकेशवराजाचें पद
 जय जय जय लक्ष्मीवर केशवा प्रसीद॥ध्रु०॥
 आजेगांवी ज्याचि मूर्ति पाहिलि म्यां जीच कीर्ति।
 भक्तांची वारि जूर्ति मूर्तिमंत मोद॥१॥
 जय देशिकवरद देव पाहुनियां परमभाव
 त्यांचें घरिं देइ ठाव भावगम्य वरद॥२॥
 नाम्याचे भक्तिस्तव दुग्धपान करित देव
 वंदि तथा वासुदेव भाव धरुनि विशद॥ जय०॥३॥
 इति श्री० प० प० श्रीवासुदेवानंदसरस्वतीकृत श्रीकेशवराजाचें पद समाप्त॥

१४४ पद अग्नीचें (चाल - दो दिवसांची तनु ही)
 देवपुरोहित विप्रदैवत दैवतमुख मखविख्यात।
 दैवत होता ज्याला स्मरतां दरिद्रचिंता हो शांत॥१॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

जय नष्टतमा रत्नधातमा कामपुरवुनि त्या धामा ।
नेई अम्हां अग्ने भूमा आठवुं संतत तव महिमा ॥१०॥
ज्याला प्रणती करितां स्वस्ती मेधा कीर्ति मती ।
प्रज्ञा विद्या तेज अनामय आयुष्य दे जो सुगती ॥२॥
भूतळिं यत्स्थिति ज्याला गृहपति म्हणती तो तूं आमुचि गति ।
अससी म्हणवुनि करितों विनंती सन्मति देवुनि देयिं गती ॥३॥
पतिसेवारत नारी तत्सुत कुंडी पडतां तूं त्वरित ।
देवुनि हात स्वयें सुरक्षित केलासि असे हें विख्यात ॥४॥
म्हणवुनि प्रार्थी नेयी सुपथें सत्फल द्याया जाणसि तूं ।
अमुच्या सुकृता वारिं दुष्कृता वासुदेवा वारिं मंतू ॥५॥

१४५ श्रीपादश्रीवल्लभपद

श्रीपाद वल्लभ जय नरसिंहसरस्वति यतिवर दत्ता ॥१०॥
कृष्णावेणीतीरविहारा भवसंहारा शिक्षितमत्ता ॥
सत्ता हे तव हे भवदवदव चित्तातीता हो अनियत्ता ॥१॥
सत्तारक तूं स्थिरचर हेतू हरिं मम मंतु निजपदिं चित्ता ॥
रमवी रमणा भवभयहरणा निरुपमकरुणा मुनिजनचित्ता ॥२॥
चित्तातें श्रुतिमस्तकचित्ता आहे जरि तरि वळवुनि चित्ता ।
माझ्या आतां मजवरि दत्ता करीं करुणेशा मृदुतरचित्ता ॥३॥
इति श्री०प०प०श्रीवासुदेवानंदसरस्वतीकृतश्रीपादश्रीवल्लभपद संपूर्ण ॥

१४६ श्रीदत्तात्रेयप्रार्थना (राम राम म्हणा आधीं-)

दत्तात्रेया जगन्नाथा माथा तव पर्दी धरुं ॥
धरुनिया मम करा करा उद्धार ईश्वरा ॥१॥
सांगावे दुःख मीं काय गाय हे दुभळी जसी ।
तसी मी सर्वथा दीन दीननाथा दया करा ॥२॥
विद्धा त्रिविध पापांनीं तापांनीं पोळलें सदा ।
सदानंदा नाइलाज लाज माझी असो तुला ॥३॥
नाहीच स्थिरता दत्ता चित्ता ह्या क्षणमात्रहि ।
मात्रही रोडलें आतां आर्तावरि कृपा करी ॥४॥

जडली हे मला आधी व्याधी विविध शंकरा ॥
किंकरावरि द्या दृष्टी सृष्टिस्थितिकरा किशो ॥५॥
मला नसे सद्विचार आचारहि घडे नचि ।
नचि साधनसंपत्ति ह्या तव पदोपदी ॥६॥
नेत्रीं भरो रूप तुझें तुझें नाम मुखीं असो ।
असो चितीं तव पद पददा तारिं सर्वथा ॥७॥
सदा सत्संगति घडो पडो कानीं तुझी कथा ।
कथा मग त्रितापाची कैची देवा नमोऽस्तु ते ॥८॥
सौभाग्य संतति करा मम दुःख वारा ।
वारा भया अभय देउनि शीघ्र तारा ॥
तारावया निजजनासि तवावतार ।
पारप्रदा सुगतिदा जगिं हा सुतार ॥९॥

१४७ पद (काफी होरी)

दत्तात्रेया जय गुरुराया पायां नमुं यतिवर्या ॥ध्रु०॥
दृढ धरिलें म्यां तुझिया पायां तूंची सखया वारिं अपाया ।
ना तरि वायां हे नरकाया जाइल सदया सद्गुरुराया ॥१॥
देव दुरत्यया हे तव माया दे जनिविलया सतत महाभया ।
आगमगेया जय अनसूयातनया तारीं वरि अपाया ॥२॥
नेणें मायातरणोपाया यास्तव धरिलें म्यां तव पाया ।
जय वासुदेवा तारिं वेदगेया तूंच कृपाळू सद्गुरुराया ॥३॥
दत्तात्रेया जय गुरुराया तुझिया पायां नमुं यतिवर्या ॥

१४८ पद (चाल-धांव विभो०)

जय करुणाकर जगदुद्धारा । अजि कां रुससी परमोद्धारा ॥ ध्रु० ॥
तूं मायबाप धरिता कोपा । कोण माझ्या तापा शमवी बापा ॥१॥
बालवाक्यापरी स्तव अवधारी । वारी मम चिंता तूंचि भवारी ॥ २ ॥
तुज शरणागत तेचि कृतार्थ । व्यर्थ कीं हें मत वद वेदसंमत ॥३॥
जो मम भक्त मत्पदी सक्त । दोषवियुक्त तो सुखयुक्त ॥४॥
नाश न होई मम भक्ताचा । न करी मिथ्या हे तव वाचा ॥५॥

१४९ पद (चाल - दत्त दिगंबर० सूर्य उगवला प्रकाश पडला)

मंगलधामा अर्चित्यमहिमा भक्तां भजनीं दे प्रेमा ॥
नामा वदउनी कामा परुवुनी नेतो अक्षयसुखधामा ॥१०॥
भजनीं जाउनी संतां वंदुनी दत्तस्वरूपा आठवुनी ।
चित्तीं चिंतुनी दृष्टी पाहुनी वदावें दत्तनाम वदनीं ॥१॥
तामस भोजन करिती जे जन आळस निद्रा ये नामा ।
उच्च स्वरांनीं टाळ्या पिटुनी घेतां न मिळे वाव तमा ॥२॥
भजनसमाप्ति होतां प्रणती करुनि स्मरावें आत्मारामा ।
मधुनि ऊठतां गोष्टी करितां जाति अधोगती दुर्जन्मा ॥३॥
चिन्मय जाणुनि तन्मय होवुनि भजतां दत्तचि दे शर्मा ।
नर्मा सोडा कर्मा उलंडा तोडा भजनं भवमर्मा ॥ ४ ॥

१५० पद (चाल दिंडीची)

गळा टाळा फूटला बाहतां रे । कां न ऐकसी सांग नरहरे ।
कुठें तूझा सर्वज्ञपणा गोला । मला नेणसि काय म्हणूं तूला ॥१॥
न पाहसी मजला जरी दत्ता । सर्वसाक्षित्व राहिल कसें आतां ।
मद्विलापा नायकसी जरी । कसी राहे व्यापकता त्वदंतरीं ॥२॥
न येसी ऐकुनी मद्विलापा । कृपालुत्व जाईल तुझें बापा ।
संकटीं मी घायाळ असें देवा । धांवे पावें बा कृपालो सदैवा ॥३॥

१५१ पद (चाल-माझा कृष्ण देखिला काय०)

कलियुगिं साधन हेंचि एक । मनुजा तूं बा ऐक ॥१०॥
सुखकर श्रीदत्ताचें नाम । हेंचि कल्याणाचें धाम ।
कलिमलहर हें निकाम । जेणें निष्काम हो लोक ॥१॥
मखमुख आवश्यक जें कर्म । नाम घेतां तें दे शर्म ।
हाचि मुनिसंमत सद्धर्म । मनुजा वर्म हें चोख ॥२॥
धाक घे यच्छ्रवणें काळ । ग्राहसुर होती न प्रतिकुळ ।
वासु म्हणे मोक्षहि अनुकूल । उद्धरे कूल घ्या भाक ॥३॥

१५२ पद (चाल - भैरव - तें मन निष्ठुर कां केलें)

या युगीं उगीच लोक कष्टती पहा।
 दत्तभजन चित्तशोधन नेणती अहा॥धु०॥
 होत सांग यागयोग परि न भेट दे। तोचि दत्त दत्त वदतां दावितो पर्दे।
 म्हणुनि इतर त्यजुनि सुकर भजनीं स्थिर रहा॥ या युगीं०॥१॥
 येत जेथ दत्त तेथ देव धावती। सर्व तीर्थ गंगा तेथ अचल राहती।
 म्हणुनि चांग भजनयाग पापतापहा॥ या युगीं०॥२॥
 दत्ता स्मरुनि चित्त लाउनि भजन हो करा। वित्तविषयमत्तसंग नित्य परिहरा।
 मग भजनीं जग विसरुनि दत्तमय पहा॥ या युगीं०॥३॥

१५३ पद (चाल - वैशाखमास०)

कां भडकत फिरतां तुम्हिं सदैव।
 प्रिय मानुनि विषयवैभव धुंडितां किं तें सदैव॥१॥
 स्वर्गि नरकिं तें वैभव दैव दे सदैव।
 मायामय तें वैभव दे कष्टचि सर्वदैव॥२॥
 होतां प्रतिकूल दैव। नष्ट होय सर्व।
 यम मारी नेउनी पुरीं। शिक्षा करी नानापरी॥
 कोण तयातें निवारी। तारी कोण तदैव॥३॥
 दैवत जें दैवतांचें। तारक जें तारकांचें॥
 दत्त दत्त मम वाचे। वद तया सदैव॥४॥
 हो कृतार्थ वासुदेव। चित्तुनियां तेंचि दैव॥
 तुच्छ करुनि तें वैभव भाव धरि सदैव॥५॥

१५४ पद (चाल - ऐसा जाणा सर्वेश्वरू०)

एकचि नाम मंगलधाम। घेतां होतिल पूर्ण काम॥
 परि ये आळस यास्तव नाम। बोला लीलायुक्त॥१॥
 भाकर भात भूक हरीत। परि खोळंबतो हात।

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

बहुविध मिळतां शांत। होतो जैसा भुक्त॥२॥
दत्तलीलानामान्वित। करितां भजन प्रेमभरित।
युक्त होता दत्तभक्त। विस्मृतविग्रह शांत॥३॥

१५५ पद राग कर्नाटकी ताल दादरा
(चाल - शिणलासी बहुविध)

मी धरिं करिं पादा सुरवरदा हृतखेदा अक्षयवरदा॥ध्रु०॥
श्रीसद्गुरुवर नरतनुधर जय जय यतिवर अत्रिकुमर सुमनोहर
गाणगापुरकृतविहार भो वरदा॥१॥
भो उद्धृतजन करुणासदन दमितदमन सुमुखनलिन हीररदन कमलनयन
प्रियभजन वरदा॥२॥
संसिद्धिकरा अमरवरा घोरतरा भवसागरापासुनि नरा उद्धरि हरा जोडुनि
करा नमूं सुरवरदा॥३॥
मां पाहि ईश्वर करुणाकर जोडुनि कर विनवीं सादर शिरिं वरकर धरिं
सादर दरपरिहरिं तूं गतिदा॥४॥
मी पापी जरि धर्म न करिं सुकृत पदरिं जरि नसे तूं धरिं करिं वासुदेवावरि
न दर करीं तूं सदा॥५॥

१५६ पद (चाल-आनंदाचा कंद०)

भगवान् अनसूयेचा पुत्र त्रिभुवनीं गातचरित्र।
भगवान् अनसूयेचा पुत्र॥ध्रु०॥
दत्तात्रेय श्रुतिगणगेय त्रिदशवरीय स्तुतगुणनिचय।
योगिध्येय स्वच्छतराशय स्वयें निराश्रय स्वीयजनाश्रय।
समर्पिताभय दर्शितविनय नयविदात्त विश्वसूत्र जो वसे सर्वदा स्वतंत्र॥१॥
रमणी चिमणी जयाचि तरुणी मूर्ति सद्गुणी भरलि सुवर्णी।
वाटे तरणी जेथ लपे झणि ज्याचे चरणीं श्री घे धरणी।
तो हा नरमणि अवतरे धरणी गृहिणि अत्रिची पवित्र तीचा होय जो सुपुत्र॥२॥
भाविकवरदा परमानंदा पाहिं मुकुंदा परमानंदा।

जय गोविंदा वारुनि खेदा पुरवुनि छंदा हरिं या विपदा ।
परमानंदा दाविं निजपदा वरदा वासुदेवमित्र अससि तूं अत्रिपुत्र ॥
भगवान् अन० ॥३॥

१५७ पद (चाल-उठिं गोपलजी०)

स्थूलसूक्ष्मी अणीं सूक्ष्म त्या कारणीं । कारणा चिद्घनीं प्रविलापी ॥१॥
काय वर्णू अहो माझिया प्राक्तना । लाधला स्वरूपीं दत्तभूमा ॥१॥
तोचि आत्मा शिव वासुदेव ध्रुव । शुद्ध बुद्ध देव मुक्त सत् मी ॥२॥
ह्या अभेदावरी हे समाधी खरी । लावुनी संसारीं राहूं दैवें ॥३॥
सच्चिदानंददत्तस्वरूपोऽस्मि सत् । नो किमप्यत्र नूनं मदन्यत् ॥४॥
अद्य कृतं कृत्यं प्रापणीयं त्वृतं । प्राप्तमात्मन्यतो दत्त आप्तः ॥
काय वर्णू अहो माझिया ॥५॥

१५८ पद (चाल-असा धरिं छंद०)

स्मरा गुरुदत्त लाउनियां तत्पदिं चित्त ॥
गुरुदत्त कलियुगीं जागे, तद्भजनीं अनुदिनी रंगे, लाउनी चित्त ॥१॥
गुरुदत्त निवारी पाप, गुरुदत्त निवारी ताप,
गुरुदत्त हो ब्रह्मरूप, नेणती मत्त ॥२॥
वाहुनी बोलतो मी आण, गुरुदत्त कल्पतरु जाण,
त्याविण सोडविल कोण, होऊं नको मत्त ॥३॥
जधिं काळ ये जबरदार, कुठें राहिल
तुझें घरदार, कोण कुणाचे पुत्रपरिवार, कायसें वित्त ॥४॥
अंतिं नये कोण कामासी, व्यर्थ कसी येथ भुल घेसी,
मृगजलवत् मानिं भोगांसी, आठवीं दत्त ॥५॥
स्मरा गुरु० ॥

१५९ पद (चाल-डोळे उघडुनी मजकडे पाहे०)

वद लपसी कसा तूं दत्तात्रेया ॥
तीन देहीं सत्य राहासी तीन देहि या ॥१०॥
स्थूल देह हा साद्यंत । जड तूं बा तद्धिपरीत ।
पुढें शोधूं तुझा पंथ । दत्तात्रेया ॥वद० ॥१॥
सूक्ष्म वपू पुढें दिसे । मध्यंतरीं क्षणें विलसे ।
ज्ञानें नासे न तुझें तसें । दत्तात्रेय ॥ वद० ॥२॥
पुढें कारण अवाच्य भासे । असे नसे वदों कसें ।
तुझें रूप तसें नसे । दत्तात्रेया ॥ वद० ॥३॥
तीनही देह तूं नच होसी । चौथा न दिसे यांतचि कैसी ।
दडि मारिली बा तुवां खासी । दत्तात्रेया वद० ॥४॥

१६० पद (चाल - महाराज लछमन०)

गुरुराज दत्तात्रय देवा ये ऐकूं हा धावा ॥१०॥
संकटीं पडलों मी भारी । ह्या भवपारावारीं ।
निजकर्म भोव-यावरी । भ्रमतों अनिवारी ।
अंतरिं गडबडलों बरवा । न मिळेचि विसावा ॥१॥
भरलें अज्ञानोदक येथ । कोण दाविल पंथ ।
कामादिक जलचरयूथ । गांजिति मज येथ ।
निजपदनोकेवरि ठावा । देयिं आजि मज देवा ॥२॥
तव कृपा अनुकूल वारा । मिळतां मिळेल थारा ।
तव कथापाथेय उदारा । देउनियां परतीरा ।
माहेरा पोंचवि मज अभावा । तूंच तारक देवा ॥३॥
कार्तवीर्य अर्जुन अलर्क । यदुप्र-हादादिक ।
तारिले भजक तयांचा लेख । न करी शेषादिक ।
तो तूं ह्या अजि वासुदेवा । कां उपेक्षिसी देवा । गुरुराज० ॥४॥

१६१ पद (तूं माझा यजमान० राग कल्याण)

अनसूयानंदन जनतापवारी॥ध्रु०॥

जननीजठरीं रक्षी नानापरी। संकट वारी हरी॥१॥

बाहेर येतां दांतहि नसतां। पय निर्माण करी॥२॥

प्रौढचि होतां मग तो आतां। मरे कीं निजे दुरी॥

वासुदेवा असा त्याचा भरवसा। मग कसा सोडि हरी॥४॥ अन०॥

१६२ पद (चाल-साध्य नसे मुनिकन्या०)

दत्ता, तुजविण कोण तारी। तूंचि आम्हांसी उद्धारीं॥ध्रु०॥

नलगे याग नलगे योग। करितां दया आम्हांवरी॥१॥

तुवां कार्तवीर्यावरी करितां दया। सिद्धि तयाचिया द्वारीं॥२॥

अलर्कभूपावरि करितां कृपा। चारी मुक्ति आल्या करीं॥३॥

तूं मायबाप तूं गुरु ताप वारी। कर ठेवीं शिरीं॥४॥

वासुदेवा असा तुझा भरवसा। दत्ता आतां धरीं करीं॥५॥

१६३ पद (चाल-नेउ नको यदुवीर)

अत्रिजाचे धरिं पाय। मनुजा अत्रिजाचे धरिं पाय॥ध्रु०॥

उपाय हा सुखकारक एक। लवकर वारि अपाय॥१॥

न पाहिलें जंव पद भवदव तंव। पावक हा पोळि काय॥२॥

काय करी मग माया सांग। लगबग धरितां पाय। मनुजा०॥३॥

नायकसी जरि हें तरि यमपुरि। न दूरि करिसिल हाय॥४॥

माय बापा परि वासुदेव अंतरिं। द्रवुनि सांगे उपाय॥५॥

१६४ पद (चाल-मन रामीं मनारत०)

तूं दत्तपदीं रत होयिं नरा।

नत होयिं परामृत घेयिं बरादर देयि दरा॥ध्रु०॥

ए.बी.सी.डी हे मुक्तिसिडी न हे पढुं नको भ्रमुं तूं नरा

फसशील बरा एन् ओ ये घरा॥१॥

जरी तूं कां बी.ए.एल्.एल्.बी पास होसी
जरी तरी तुज थारा नच देयि धरा॥२॥
ग्रेट इंडिन् भाषण दारुण। वासुदेव भिवुन बरा
म्हणे लोक करुनि त्वरा गुरुपाद धरा॥३॥

१६५ पद (चाल-जो जो जो रे०)

दत्ता मज तारी मज तारी पडलों भवसागरीं॥ध्रु०॥
बुडलों मी आतां ह्या आर्तावरि
करिं दृष्टि हाता धरुनी वर घेयीं गुरुमायी
आश्वासुनि धरि हृदयीं आधी व्याधि हरी तूचि हरी।
उचलुनि करुणालहरी। दत्ता०॥१॥
कोमल तव चित्त हे ख्यात
जाणुनि जोडूं हात मरतां विप्रसुत क्षणांत
उठवीला हे मात प्रसिद्ध आहे तरि
तूं नृहरी सत्वर मजला तारीं॥दत्ता०॥२॥
अमोल नरकाया हे वायां जायिल आतां
सदया सत्वर गुरुराया करिं करुणेची छाया
माझा हात धरीं उद्धरीं घेयीं आपुल्या पदरीं॥दत्ता०॥३॥

१६६ दिवाळीची ओवाळणी

बोध दिवाळीचा (च्या) सणि। करिं बहिणी ओवाळणी ॥१॥
ओवाळी तूं ममताहंती। भूषा घेयीं आतां ॥२॥
वासुदेव बंधू देहे। स्वात्मधन मिरवीं तूं हे ॥३॥

१६७ पद (चाल-अभाग्याच्या घरीं०)

नेणूं तुजला जगदारामा दत्ता आत्मारामा।
अनुदिनिं शयनीं आम्हीं कोणी नेणूं तव आरामा॥ध्रु०॥
स्थिर चालक गोचरभासक जागृतिं अससी एक।
परि नेणूं विषया जाणूं मूर्ख असों आम्ही लोक। नेणूं०॥१॥

करणगणाविण निजमायेनें स्वप्नि बहुक्रीडा ।
 अतर्क्य करिसी पाहुनि कैसी आम्हां नये व्रीडा ॥ नेणूं ॥१२॥
 भिन्न ज्ञानें एकी होतां सुखमय अससी नाथा ।
 परि बा ताता अज्ञानता बळेंचि घेवूं माथा । नेणूं तुजला ॥१३॥

१६८ पद

अत्रिचा पुत्र मनीं ध्यावा तृप्तीचा ढेकर द्यावा ॥ध्रु०॥
 कोणि पूजिती कोणी वंदिती निंदिति म्हणती बावा ।
 तें मनिं न धरी कोपहि न करी दत्त भुले तद्भावा ॥ ॥१॥
 कधिं मिष्टान्न कधीं कदन्न अधिक स्वल्पहि अन्न ।
 कधीं न मिळतां किंवा छळितां लोकिं न व्हावें खिन्न ॥२॥
 ग्रामिं कधीं तरी नगरिं वनांतरीं वास कसाहि घडावा ।
 कोणी चाकर होतां भाकर देतां लोभ नसावा ॥३॥
 पाठ विवादा द्यावी धंदा करतां विसर नसावी ।
 देवपुजेची, पच्छि पराची कदापि बा न करावी ॥ अत्रि० ॥४॥
 वासुदेवयति सांगे निगुती दूरी दवडुनि मोहा ।
 स्नेहा भिजवुनि देहा झिजवुनि देवा भरपुर पाहा ॥ अत्रि० ॥ ५॥

१६९ पद (चाल - उठीं उठीं बा गोपाळा०) भूपाळी

उपनिषत्सारज्ञाते । हो भजा ह्या संध्येतें ॥
 इणें लाभेल हो तुम्हांतें । सुख तरती इणें ध्याते ॥ध्रु०॥
 जीवें भावें श्री दत्ता ध्या । हेंचि वेद वदे संध्या ॥
 हे विज्ञाना प्रसवे सध्या । वंध्या लौकिकसंध्या ते ॥१॥
 करुनी मानसिकस्नान । करा मायावरणाचमन ॥
 मनें द्वैतें मार्जन करुन । पापपुण्य ब्रह्मीं द्या तें ॥२॥
 भूरादिलोक सलोक । ओंकारस्वरूपीं देख ॥
 प्राणायामीं ठरवितां ऐक । ब्रह्ममय होती ध्याते ॥ उपनिषत् ॥३॥
 ममाहंभावाघमर्षण । करुनि कीजे चित्किरण ॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

देहत्रयार्घ्यसमर्पण । करीं साधन माळ घ्या ते ॥ उपनिष० ॥४॥
सेव्यपापभर्जक लोक । सवित्याचें तें रूप एक ॥
ध्या तो धर्मी देव मनिं चोख । प्रेरिल तुमच्या भजा यातें ॥५॥
तन्मयचि होउनी राहणें । हें उपस्थानचि करणें ॥
ऐसी संध्या केली ज्याणें ॥ त्याणें धरिली मोक्षवाट ॥६॥
मोहमयी माता मेली । बोधपुत्रोत्पत्ती झाली ॥
तेव्हां थोडी संध्या केली । तोषवो ही दत्तातें ॥७॥

१७० पद (चाल-साधन तोंवरी०) काफी होरी

मजवरि कां बरि दृष्टि नसे । जरी मी दूषि असें ॥१०॥
माझ्या दोषां नाहीं गणित । अगणित भूकणसे ॥१॥
नाहीं दयाळू लोकीं तुजसम । मजसम दोषी नसे ॥२॥
रोगिच नसतां मग कोण पुसता । असतां वैद्य जसे ॥३॥
दयनीय नसतां दयालुवार्ता । पुसता कोण असे ॥४॥

१७१ पद (माझा दत्त देखिला काय० राग-जोगी)

अहाहा कौतुक हें लोकीं । दत्ता दाविसि कीं ॥१०॥
करितां नित्य तुझी सेवा । धरुनि मनिं ह्या सद्भावा ।
धर्महि आचरितां देवा । भूता प्रसन्न करविसि कीं ॥१॥
जीं असती भूतें क्रूर । त्वत्स्मरणें तीं जाती दूर ॥
तुज स्मरतां आजि कां समोर । राक्षस घोर दाविसी कीं ॥२॥
अहाहा कौतुक हें लोकीं । दत्ता दाविसि कीं ॥

१७२ श्रीदत्ताचें पद

दत्तात्रेय श्रीगुरुराया, मजला भेट द्याहो ॥ मजला भेट द्याहो ॥१०॥
रात्रंदिन हृदयांतरिं आशा ॥ लागलि दृढतर पुराणपुरुषा ॥
पूर्ण करावी श्रीजगदीशा ॥ इतुकें मागणें हो ॥१॥
यद्यपि आहे अगाध पापी ॥ परंतु आपण मंगलमूर्ति ॥

कृपादृष्टि मत्पापा कापी ॥ करुणा येउद्या हो ॥२॥
 संतत निजपदसेवा व्हावी ॥ ध्यानिं मनिं गुरुमूर्ति असावी ॥
 नामस्मरणीं मति लागावी ॥ इच्छित पुरवा हो ॥३॥
 हर्षे वासुदेव श्रीगुरुराया ॥ निजशरणागत जाणुनि पावा ॥
 अखंड सन्निध आपुल्या ठेवा ॥ पतितपावना हो ॥४॥
 दत्तात्रेय श्रीगुरुराया, मजला भेट द्याहो ॥ मजला भेट द्याहो ॥

१७३ पद (चाल - उद्धवा शांतवन..)

गुरुराया दत्तात्रेया । आठवितो तुझिये पाया ॥ध्रु०॥
 जरि नेणे भजन उपाया । परि धरिलें तुझिये पाया ॥
 जरि हरिशी तूं न अपाया । लाज ही तुझिये पाया ॥
 चाल ॥ गुरुराया सखया आतां । सदया शिरिं धरिं वरहस्ता ।
 तुजवांचुनि ऐशा पतिता । उद्धरील कोण जर्गी या । गुरुराया० ॥१॥
 मी झालों अतिशय कष्टी । एक वेळ मजवरि दृष्टि । उघडुनियां करुणावृष्टी ।
 करिं जेणें होइल तुष्टी ॥
 चाल ॥ व्यष्टि समष्टी ही सकळ । सृष्टि स्थिति हे तव खेळ ।
 पुष्टि दे तूं केवळ विमळ । चेष्टित तव नेणों अपाया ॥ गुरु० ॥२॥
 पाप ताप दैन्य विनाशी । तूं मनोरथ पुरवीसी ।
 जड पडेल तुज हें ऐसी । वार्ता तरि मानूं कैसी ॥
 चाल ॥ म्हातारि साठ वर्षाची । होती ती गंगा साची ।
 कन्या सुत देउनि तीसी । वांछा पुरविलीस दयाळा ॥ गुरुराया० ॥३॥
 तूं अघटित घटना करिसी । कृष्णातटिं हें सर्वांसी ।
 हें प्रसिद्ध मग आम्हांसी । तूं उपेक्षिसी कीं कैसी ॥
 चाल ॥ कीव न ये माझी आतां । निज बिरुदा आणुनि चित्ता ।
 मम कामना पुरविसी दत्ता । वासुदेव नमस्कारि गया ॥ गुरुराया० ॥४॥

१७४ पद (राग-धनाश्री)

जया रूपीं ठकली वेदवाणी । तया दत्ता जोडितों दोनी पाणी ॥ध्रु०॥
 व्यर्थ माझे वाणीला दिधला शीण । जया रूपा नेणती निपुण ।
 प्रजाधर्म धनयोगें त्या धरी कोण । प्राणा जिकोनी ठकले परी ज्या नेणें कोणी ॥

आत्यंतिक सुख सच्चिद्रूप अभेद । हा वेदांतसिद्धांत निर्विवाद ॥
 हेंहि स्मरतां भजतां सोडुनी खेद । बुद्धिग्राह्या अतींद्रिया ऐक्यपर्णी ॥ २ ॥
 तो हा दत्त मजहूनि दूर नसे । सर्वातरीं साक्षित्वें एकचि विलसे ॥
 त्याहूनि कधीही मीही भिन्न नसें । ऐसें वेदें ठरतां कैची माया भेणी ॥ ३ ॥

१७५ पद (चाल-अभाग्याच्या घरीं०)

येयिं हो येयिं हो दत्ता माझिये भजना ॥
 धावा घेयीं टाकुनि मार्गें मना प्रभंजना ॥ ध्रु० ॥
 स्मृतिमात्रें पावसी ऐसी अनुभूति मला नाली ॥
 किंवा माहुरीं झोंप आली बोली केली फोली ॥ येयिं हो ॥ १ ॥
 किंवा कोणी अर्पिली सह्यतटीं मठी ॥
 किंवा भागीरथीतटीं स्नाना झाली दाटी ॥ येयिं हो ॥ २ ॥
 किंवा गाणगापूरीं ध्यानी धरिला योगियांनीं ॥
 कीं आचमनीं दत्ता धुंडिसि गंगेचें पाणी ॥ येयिं हो ॥ ३ ॥
 किंवा धोपेश्वरीं विभूती धरितां पडली भ्रांती ॥
 क-हाडि संध्या करितां वंध्या किंवा चरणीं धरिती ॥ येयिं हो ॥ ४ ॥
 करविरीं भिक्षा करितां वीक्षा श्रीची ये कीं आड ॥
 किंवा पंढरीं केशर कस्तुरी हुंगसि तरि ती सोड ॥ येयिं हो ॥ ५ ॥
 किंवा सारापूरीं बरी करिसी भुक्ती हरी ॥
 संध्या करितां सागरतीरीं रमसी कीं अंतरीं ॥ येयिं हो ॥ ६ ॥
 किंवा सन्मुख अर्जुन आला यदुला संशय झाला ॥
 अलर्काचा विचार पडला कीं प्रल्हादा देखिला ॥ येयिं हो ॥ ७ ॥
 किंवा अनघा बोले माघां कुठें जातां बोला ॥
 दुःशकुनाला पाहुनि बसला योग्य न हें मंगला ॥ येयिं हो ॥ ८ ॥
 किंवा निघतां मद्दुर्दैवक्षमाधर आड आला ॥
 तरि युष्मत्पदवर्जें तो कां हो चूर्ण न केला ॥ येयिं हो ॥ ९ ॥
 किंवा दुसरा संकटिं पडला त्यावरि डोळा केला ॥
 कां अवतार दुजा न धरिला राखाया निजबिरुदाला ॥ येयिं हो ॥ १० ॥
 दुष्कर यांचा करूं म्हणुनियां संशय तुम्हां आला ॥
 तरिं बा कमलानाथा न तुला शिणवीं भेटे मला ॥ येयिं हो ॥ ११ ॥

गळा दाटला अधर वाळला डोळाही ताटला ॥
 भला निर्दयपणा केला संशय हा मज आला ॥ येयिं हो० ॥१२॥
 पुरे पुरे हा विचार दत्ता धीर न ये चित्ता ।
 स्वरूप दावीं मज तूं ठेवीं मस्तकीं निज कर आतां ॥ येयिं हो० ॥१३॥
 जरि तूं न येसी या समयासी दुर्जन हसती आम्हां ॥
 मग थोरिव ती नसे तुम्हां उपेक्षितां आम्हां ॥ येयिं हो० ॥१४॥
 उभा राहुनी तुला बाहुनी शिणलों प्रेम न येतां ॥
 धांवत येई प्रेम देई दत्ता कीर्तनिं आतां ॥१५॥

१७६ पद दत्ताचें

अत्रिचि ती सति माखुनि न्हाणि । घेउनि साजणि कोमट पाणी ॥
 जानुनि ठेवुनि कोमल पाणी । लावुनि त्या शिशुला करि गाणीं ॥१॥
 फुंकुनि कारिं ति बोलत बाळू । करिती करिं थापटि टाळू ॥
 तारक जो सकलात्मक एक । भाविकपालक भाव हि भूक ॥२॥
 त्या भालि लागलि चांगलि जेव्हां । खेळ असे मग हे करि तेव्हां ॥
 यास्तव रंगुनि तद्गुणि वासू- । देव म्हणे भजुं यावत् सासू ॥३॥

१७७ पाळणा (चाल-अभंग)

मार्गशीर्षमासीं दत्ता पोर्णिमेसी । प्रदोषी झालासी प्रकट तूं ॥१॥
 अत्रिमुनिभार्या माय अनसूया । झाली तुझी आर्या चित्र हे कीं ॥२॥
 चित्र हेंचि नोहे देव भाव पाहे । भक्ताधीन राहे भक्तप्रिय ॥३॥
 पाहा पाळण्यांत घाली सती ज्याला । शोधुनी तयाला शिणे वेद ॥४॥
 निज रे जो जो बाळा दत्ता घननीळा । लागो तुझा डोळा म्हणे ज्याला ॥५॥
 निज रे नीज नीज जो जो म्हणे जया । सती वेद तया गातां ठके ॥६॥
 पाळणा हालवीतां सतत गीत गातां । वासुदेवा दत्ता हर्ष वाटे ॥७॥

१७८ पाळणा (SĒ+É - xĒ/Ā ZĒ+Ēā'Ēh' Ē°Ē.)
 ĒxĒVĒ ĒxĒVĒ @°ĒĒĒ ĒĒĒ +ĒjĒĒĒ Ē°Ē*
 PĒĒ+ĒĒĒ 1/ĒĒ Ē°Ē(ĒĒ 3) ĒĒĒ ĒĒVĒ ĒĒĒ Ē°Ē* (NĒĒ)

+EjE°EnwE iEE+ EiE°uE |EHo iEE®EEO*
 nEExE EEò =x'EkE;EE°E E iEE;EE°EEO*
 EE°Eò Eò 1/4EiE°uE Eò 1/4E iEE E°undE°EO*
 iEE PEE+E°EO ExEVEE** ExEVE ExEVE.** १॥

यागि कधिं रे भोगी कधी हरे दिससि बैरागी ।
 वस्त्र नेससी कधी नग्न जनामधिं फिरसि या जगी ।
 वेद वदसि विधि बडबडसी कधीं बैससी उगी ।
 कधिं भजसि संसारा ॥ ExEVE ExEVE.** २॥
 वर्णि कधीं दंडि मुंडि करिसि कधि मटीं ।
 ग्रामि वनी कधिं मसणीं फिरसि नदितटी ।
 वासुदेवा तुज ओळखितां आलि हिंपुटी । आतां भेट मुनिवरा ॥३॥

१७९ पाळणा (SE+E - °E®PUEE iEEhù)

आलधिं रे निज निज रे जो जो जो जो रे ॥
 दत्तात्रेया अत्रितनय नीज जो जो रे ॥ ध्रु. ॥
 अनसूयातनय दत्त चित्तमलहरा ॥
 तूं प्रगटुनि अत्रिसदनिं तारिं पामरा ॥
 सकलसमा तव महिमा कोण जाणे पुरा ॥
 धाता भर्ता हर्ता होउनि मुनिपालकिं निजुनि राहसि भवहरे ॥१॥
 नित्य काशिमध्ये न्हासी माहुरिं निजसी । सह्यगिरीवरि कुहरीं नित्य राहसी ॥
 भक्तप्रिय कुरवपुरी भीक मागसी ॥ जीवें भावें गावें घ्यावे म्हणुनि मुनिसदनीं
 अवतरुनी होसि शिशु अजा रे ॥ आलधि. ॥२॥
 निजवुनि तुज पाळण्यांत दोरि धरुनियां ।
 चित्त लावुनि दृष्टी गोवुनि गीत गावुनियां ॥
 त्वन्मय ती होउनि सती प्रेमें अनसुया ॥
 जो जो जो जो जो जा निज निज रे वदे तुज रे नेणें दुसरे याहुनि खरे ॥ ३॥
 आलधिं रे निज निज रे ॥

१८० पाळणा (चाल - येथिं येथिं बा गुरुराया.)

VEEAVEEAVEEAVEE@ + xE'EEIEIEIEIE nKEEIEIE*
 =x'EEIE IEVE' EVE nã1/2@u'EEIE' EVE IE@u'IE@uEd'undIE**VEO**
 स्थिरचरव्यापक तूं सनकादिकां दर्शन द्याया एका ।
 ब्रह्मा विष्णु हर होउनि सुखा अर्पुनि मुनिलोकां ।
 स्मरोनि मग तूं या मनुष्या करिसी कृपेची छाया ॥ जो जो. ॥ १ ॥
 मंदाज्ञालस हे जड मर्त्य पाहुनि मग बा सत्य ।
 असुनी अज नित्य होसि तथ्य अनसूया अपत्य ।
 जो जो म्हणूनियां ऋषिभार्या निजवी वंदूं तया ॥ जो. ॥
 कोट्यावधि खेपा आम्हिं झोंपा पाळण्यांत घेवूं बापा ।
 हें समजुनि तापा हरुनि कृपा कीजे यास्तव दर्पा ।
 टाकुनि तुज जो जो करूं सदया कोमलहृदया गया ॥
 जो जो जो जो रे अनसूयातनया दत्तात्रेया. ॥ ३ ॥

१८१ पाळणा

तूं निज तूं निज रे निज जो जो । तूं निजपाळक होशिल जो जो ॥ ध्रु.* ।
 पालकिं बालक सात्विक माया । घालुनि हालविते अनसूया ॥
 गात असे जनपावन जो, जो । तारक त्यासि वदे जो जो ॥ १ ॥
 सर्वजगज्जननावनहेतू । कारक पालक बालक तो तूं ॥
 तारक तूं अकहारक मंतू- । वारक वारक पातकदाहक तूं ॥ २ ॥
 योगसुमार्गसुधारक हो तूं । भाविकसेवकतारक तो तूं ॥
 धार्मिकभाविकवांछित दे तूं । बा स्मरतां निज दर्शन दे तूं ॥ ३ ॥

१८२. डोहाळे

भीडित दोहद पीडित माता । कांही न सूचतसे मज आतां ॥
 ओकरि येवुनि कांही न सोसे । ओकूं अयिग३आये मी करूं कैसे ॥ १ ॥
 हा परमेश्वर घाबरि झाले । ह्रष्ट असोनिहि कष्टच आले ॥
 आभरणें हिं च भारिच झाली । फिक्कट झालि न सोसत बोली ॥ २ ॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

वाटतसे भिक मागुनि खावें। जावुनि गुपचुप राणि बसावें।।
दार अगार न पोर न वित। आवडि घे परचितनि चित।। ३।।
शीर्षि जटामुकुटासि धरुन। प्रत्यगभिन्नपरासि भरुन।।
चित्तिं निगर्व सदा अवधूत। दांत सुशांत सदोदित पूत।। ४।।

१८३ नरसोबावाडीवर्णन

नर्सोबाची वाडि जी लोकमान्या।। कृष्णातीरा शोभवी जी सुधन्या।।
अन्या तैसी देखिली म्यां न साची।। श्रीदत्ताची राजधानी सुखाची।। १।।
कृष्णा आहे पूर्वभागीं जियेच्या।। प्रत्यकतीरीं वास आहे तियेच्या।।
श्रीदत्ताचा कल्पवृक्षातली तो।। त्राता ज्याच्या चिंतनें मोक्ष होतो।। २।।
जो चिंतितां तत्क्षणीं वारि मोहा।। त्याच्या पर्दी संतत ठेवि देहा।।
मोहांतका तारिं मला परेशा।। नाही तुझ्यावीण शरण्य धीशा।। ३।।

१८४ भजन

हरिहरविधिरूपा। त्रिगुणात्मका विश्वरूपा।। करिं बा अनुकंपा।। १।।
शरण आलों कोपा। टाकुनि मज मार्ग सोपा। दावी निजरूपा।। २।।

१८५. भजन

अहो या दत्तात्रेया। पायां पडतो गुरुराया।। ध्रु.।।
हराया यतिराया। माया दुस्तर मुनिवर्या।। १।।
कराया योगिध्येया। गेया भजकावरती दया।। २।।

१८६.भजन

ये बा दत्ता धांवोनी धांवोनी। मनोजवावरि बैसोनी।। ध्रु.।।
कमंडलु घेवोनी लेवोनी। रुद्राक्षादिक चर्चोनी अंगी विभूति हर्षोनी।।
घालुनी पायी पादुका या भजनी।। ये बा दत्ता।। १।।
जटा किरीटा लेवोनी येवोनी। जपमाळा करिं नेसोनी।।
दिगंबरा हांसोनी। माझ्या हाकां तोषोनी। ये बा दत्ता.।। २।।

वेदान्तपर पदें

१८७ पद (चाल - घनश्याम सुंदरा.)

जप तप दीक्षा स्वधर्मरक्षा पूजन तीर्थाटण ।
याग योग अव्यंग सांग हे न होति कलियुगिं जाण ॥
कलियुगिं भजनावांचुनि साधन सुगम नसे आन ।
भुक्ती मुक्ती लाभति जेणे नव्हतां यत्न ॥ १ ॥
सांग न होतां फल ये हातां न कधीं कामार्ता ।
प्रत्यवाय तो नरकी नेतो मोक्षाची नच वार्ता ॥
त्रिविध जपाला विविधचि घाला घालितसे चित्ता ।
तपा तपाया स्वाधिन काया नोहे व्याधिग्रस्ता ॥ २ ॥
गुरुशिष्याला लोभचि झाला निष्फळ हा उपदेश ।स्वधर्मरक्षा करितां शिक्षा
पोटकरी परमेश ॥
श्रद्धा नसतां संशय असतां काय करिल व्रत ।
दंभ माजला लोभ उदेला काय करिल मग तीर्थ ॥ ३ ॥
यागी बसतां अंगि अहंता ये फळ ये नच हातां ।
विकार चित्ता आणि ती कांता मग योगाची नच वार्ता ॥
सकलहि ऐसी विकळचि होती साधन ये हाता ।
दत्तस्मरण चुकवी मरण कसेंहि एकदा उदेतां ॥ ४ ॥

१८८ पद (चाल -)

हे ज्ञान आत्मा परब्रह्म । परमप्रेमस्थान निरंजन भूमा ॥ ध्रु. ॥
धिक्कार ये देहा परि आत्मरूपी स्नेहा ।
ठेविती सकल तो हा विमलचि स्वार्थिं परत्र हि महिमा ॥ हे ज्ञान ॥ १ ॥
सच्चित्सुखात्मा ऐसा आहे आत्मा ।
यादृश हा असे तादृश विलसे ब्रह्म वदे श्रुति परमा ॥ २ ॥

१८९ पद (चाल -)

सत्यज्ञानानंत तुज वदे वेदांत ।
हें शोधितों होउनी दांत शांत समाहित ॥ १ ॥
मालासर्पभ्रांत ध्वांती दीपें शांत ।

होय तेवीं हा वेदांत शमवी जीवभ्रांत ॥ २ ॥
साप नोहे माळा स्पष्ट दिसली डोळां ।
घातली कंपे मिठी गळां न सुटे कांही वेळां ॥ ३ ॥
आवरणाची स्थिती न वसे विज्ञानांती ।
विक्षेपाची स्वरूपशांती होय प्रारब्धांती ॥ ४ ॥
जीव त्वन्मय होतां आवरणाची न वार्ता ।
स्वाधिष्ठानी तत्त्वं मिळतां विक्षेपांत दत्ता ॥ ५ ॥
ऐसा वेदांतार्थ जाणुनी शोधूं स्वार्थ ।
मग तूं दत्ता भेटसी आम्हां इतर श्रम हा व्यर्थ ॥ ६ ॥

१९० पद (चाल - नाईकोर्ना ईईईईई)

तीनी देही राहुनी दिससी ना लोचनी ।
ज्ञानदृष्टिने शोधुनी तुज धरूं चिंतनी ॥ ध्रु ॥
विराट् तोचि कार्यासहित पंचीकृत भूतजात ।
स्थूलदेह तव हा दत्ता वदताती वेदश्रुत ॥ १ ॥
निजनाथवशें सतत निज विषयां इंद्रिय घेत ।
अवस्था ही जागरीत विश्वरूपें तूं येथ ॥ २ ॥
विधिवेदशब्दादिक जागेपणी हें पृथक् ॥
एकाकार ज्ञान त्याचें भिन्न नोहे एकेक ॥ ३ ॥
हिरण्यगर्भ सकार्य सूक्ष्म भूत लिंगदेह हा सूक्ष्म ।
येथें स्वप्नावस्था भासतसे ही पहा ॥ ४ ॥
करणोपरमीं जाग्रत्संस्कारजप्रत्यय ॥
सार्थ स्वप्नतैजसनार्थे अभिमानी अद्वय ॥ ५ ॥
वेद्य जाग्रत्तुल्य येथ अस्थिर हें तें स्थिर ।
भेद हाचि ज्ञान तेंचि एकरूप सुस्थिर ॥ ६ ॥
पुढे कारण अवाच्य भासे असे नसे म्हणूं कसें ॥
आत्माऽज्ञान साभास वसे जेथें सुख होतसे ॥ ७ ॥
सर्वज्ञानोपसंहती मतीची कारणता स्थिती ॥
सुषुप्त्यवस्था हे बोलती प्राज्ञ इचा तूं पती ॥ ८ ॥

सुप्तोत्थिता अबोधतम स्मृती असे तें तम ॥
 ज्ञानविषय भिन्न ज्ञान ज्ञान भिन्न उत्तम ॥ ९ ॥
 कधीही न उदेलें कधीही न नासले ॥
 स्वयंज्योति ज्ञान दिसलें तीनीं देहीं एकले ॥ तीनी दे ॥ १० ॥

१९१. वेदांतपर स्नानादिकांची पंचपदी लावणी (दो दिवसाची.)

अज्ञानतमीं सरतां होयिं मी जागा विवेकसूर्यानें ।
 तेज दाविलें उठोनि त्यजिलें गुणमयशयना लगबगिने ॥ ध्रु ॥
 रागद्वेषमळ हा टांकुनी निर्मळ झालों शौचान ।
 ध्यान सरोवर ज्ञानपुष्कर मानसतीर्थस्नानाने ॥ १ ॥
 इडा गंगा यमुना आपगा पिंगला ह्यांच्या स्नानानें ।
 त्रिवेणि म्हणती सुषुम्णा ती सरस्वतीमधि पेणें ॥ २ ॥
 करिं त्या माझ्या प्रयागराजा वंदूं ज्याच्या स्नानाने ।
 उपरी जाती पुनः न फिरती बद्ध न होती कर्मानें ॥ ३ ॥
 कृष्णा गोदा तापि नर्मदा यमुना गंगा जगतीतें ।
 पवित्र करिती साडेतिन कोटी पृथ्वीपाठी जीं तीर्थें ॥ ४ ॥
 कुरुक्षेत्र प्रभास पुष्कर सर्वहि पहिल्या पापातें ।
 वारिति हो मळ वासनामूल उन्मूलाया कोणातें ॥ ५ ॥
 सामर्थ्य नसे ज्ञान तीर्थ असे सर्ववरिष्ठ तारितसे ।
 ज्ञाना ऐसें पवित्र नसे भगवान् ऐसें बोलतसे ॥ ६ ॥
 अज्ञानतमीं सरतां ॥

१९२. संध्यापद (चाल - इस तनधनकी)
 आत्मारामा अंतरी ध्यावूं । जनिमरणातीत होवूं ॥ ध्रु ॥
 म्यां मानस सरोवरी स्नान । केलें शांतिवस्त्रावरण ॥
 आशातृष्णामोह जाळून । अंगि चर्चि भस्मलेपन ॥
 क्षमादयेचे भूषण । लावुनि शुचि होऊन ॥
 चाल ॥ आवरणा आचमन करूं कर्माचे मार्जन ।
 ममताऽहंताऽघमर्षण । तीन देह ही अर्धे देवूं ॥ आत्मारामा ॥ १ ॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

तो मी आत्मा आत्मा तो मी। वदे भावें माझा जप तो॥
ज्या जपें भेद न उरतो। अपरोक्षचि होतो पर तो॥
ज्या जपें मुमुक्षु तरतो। जीवन्मुक्तीला वरतो॥
चाल॥ शिवा जीवा भेटवितो। संसारा ह्या लपवितो॥
तारि तो म्हणवुनि भावुं॥ आत्मारा॥ २॥
सूर्यचंद्र जेव्हां दोनी। नभिं लपती गति सोडूनी॥
तो संध्याकाळ गुरुनीं। सांगितला तो साधूनी॥
भावे ऐसी संध्या करूनी। संदेह मनिचा हरूनी॥
चाल॥ सर्व हेंचि ब्रह्म जाणूनी। राहें ऐशा उपस्थानी॥
आपणा आपण नमुनी। ध्यानी राहूं उपशम घेवूं॥ आत्मा॥ ३॥
१९३ पूजापद (चाल - हरिसी सतत भजा)

सर्व शरिरिं जें एक विराजे। तेंचि आत्मलिंग माझे॥ ध्रु॥
देहदेवालय शुद्ध करुनियां, आत्मलिंगावर भासले जें॥
अज्ञान तेंचि निर्माल्य हेंचि काढुनि टाकूं छादक जे ॥सर्व॥ १॥
अर्चित्याचें चिंतन कैचें आवाहन न च व्यापक जें॥
निर्मल त्याला स्नान कशाला निरावरणा वस्त्र न दुजें॥सर्व॥ २॥
भक्ति विलेपन वाहूं एक सुमन अहं धूप जाळूं बहुतेजें।
सोऽहंदीपा उजळुनि विश्वपा निवेदिं सर्वहि निजधन जें॥३॥
स्वयंप्रकाशा आरत्या कैशा ओंवाळुं भावें एकच जें।
पिंडी ब्रह्मांडी त्या कुरवंडी मौन जपे एक भावें भजे॥ ४॥
प्रसाद त्याचा स्वानुभावचा भोज्य हें परितृप्त करी जे॥
स्वानुसंधानी सुखमयशयनी स्वानुभूतिसह तेथ निजे॥
सर्व शरिरिं जें एक विराजे॥ ५॥

१९४ वेदांतनिरूपण

श्रीगणेशाय नमः॥श्रीदत्तात्रेय गुरुंचे गुरु।स्वभक्ताचे कल्पतरु।वंदोनि
भवाब्धितारु।वेदांत निरूपितो स्वल्प॥१॥ गुरुवीण नोहे ज्ञान।असे श्रुतीचें
वचन। हें मानुनी निरूपण। करितो गुरुशिष्य संवादे॥ २॥ शिष्य गुरुसी

पुसतसे। ही सृष्टी कोण करीतसे। किंवा स्वभावे होतसे। संशय होतसे हा फेडा॥ ३॥ गुरु म्हणे समाधान। एकाग्र करुनी मन। परिसें करितों निरूपण। वेद प्रमाण घेवुनी॥ ४॥ श्वासापरी अनायासानें। वेद कथिला ईश्वराने। त्याला पौरुषेय म्हणणें। न साजे अन्याधारापरी॥ ५॥ संहिता ब्राह्मण अरण। हीं तीनीही मिळोन। हा वेद, अंगे जाण। शिक्षादीक सहाची॥ ६॥ कर्म उपासना ज्ञान। तीन कांडे वेदाची जाण। स्मृतीतिहास पुराण। वेदाधारे पसरले॥ ७॥ त्यां स्वतःप्रमाण वेदाचें। मत हें ऐक तूं साचें। हें ठाणें समाधानाचें। सत्य त्रिवाचें बोलतों॥ ८॥ जी गारा केलेली माती। तिचे पुढे घडे होती। घड्यापूर्वी जी माती। मध्ये अंती तीच एक॥९॥ सृष्टीपूर्वी विश्व हेंच। अद्वितीय ब्रह्म एकच। नामरूप ही नव्हतेच। जिह्वा मन नसल्यामुळें॥ १०॥ शिष्या तुझ्या समजुतीस। पूर्वी ह्या काळवाचकास। बोलिलों परी तेव्हां खास। काळ न द्वैतास दाविणार॥११॥ निर्विकारा न घडे सर्जन। मायेसहिताचें ग्रहण। करिता नये द्वैतपण। शक्ति जाण अवस्तु माया॥ १२॥ शक्ति शक्तिमंता अभेद। मिथ्या प्रतिबिंबे न भेद। न ये चंद्रा निर्विवाद। मायेनें भेद नसता ब्रह्मा॥१३॥ जें उपाधीनें भासे। तें उपाधी नासतां नासे। त्याणें द्वैत येईल कसें। ख-या स्वरूपा॥ १४॥ जे अनिर्वचनीय शक्ती। ती वेदांती माया म्हणती। असे ब्रह्माधीन ती। तिणें द्वैत येत नसे॥ १५॥ त्या माया शक्ती युक्त। ब्रह्म हो अव्याकृत। हें जगद्बीज अव्यक्त। त्रिगुणात्मक होतसे॥ १६॥ त्यापासून शब्दयुक्त आकाश। त्या पासून वायू सशब्द स्पर्श। त्यापासून अग्नि खास। शब्दस्पर्शरूपगुणे॥१७॥ सशब्दस्पर्शरूपरस। जळ उपजे त्या पासाव खास। सशब्दस्पर्शरूपरस। गंध भूमी॥ १८॥ कारणगुण कार्या येती। तसे मायागुण पंचभूतीं। म्हणोनी त्रिगुणात्मक होती। पंचभूते ती मायिक॥ १९॥ प्रत्येकाच्या सत्त्वांशेकरून। श्रोत्र त्वचा चक्षु जिह्वा घ्राण। पंचज्ञानेंद्रिये होती जाण। अंतःकरण सत्त्वांशैक्यानें॥२०॥ निर्विकल्प अंतःकरण। संकल्पात्मक मन निश्चयात्मक बुद्धि जाण अनुसंधानरूपी चित्त॥ २१॥ अहंकार मीपण। हें पंचविध अंतःकरण। प्रत्येक रजोशानें जाण। कर्मेन्द्रियें पांच ही॥ २२॥ वाचा हस्त पाद लिंग आणि गुद। रजोशैक्यें प्राणभेद। पंच तयांचे वृत्तीने॥ २३॥ यांचे देवता विषय। एक ब्रह्मचि स्वयें होय। प्राणेंद्रियांतःकरणसमुदाय। लिंगशरीर होय सूक्ष्म॥ २४॥ पंच भूतांचे दोन दोन भाग। एका एका अर्धाचे चार

भाग।करोनी दुस-या अर्धाशी योग। करितां होय पंचीकरण॥२५॥ ह्या पंचीकृतापासून उद्भिज। स्वेदजांडज जारज। होती चौदा लोक विराज। सर्व एक मिळोन॥ २६॥ ह्या चारी देहात। जीवरूपें ब्रह्म रिघत। कर्तृत्व भोक्तृत्व पावत। मोक्षापर्यंत द्वैतभावे॥ २७॥ जाग्रत्स्वप्न सुषुप्ती। दैनंदिन व्यवहार म्हणती। जन्म घेणें हें वेदांती। म्हणती जन्मांतरस्वीकार॥ २८॥ हा जीवाचा संसार। ईश्वरसृष्टीवर। अहंताममतादि व्यवहार। हे प्रातिभासिक जीवसृष्टी॥ २९॥ पारमार्थिक ब्रह्मावर। ईशसृष्टि अनिवार। हा व्यावहारिक संसार। ईश्वराचा॥ ३०॥ हें सर्वही द्वैत। निवारिजे होवुनी अद्वैत। तरीच होय सदोदित। सच्चिदानंद निजांगें॥ ३१॥ सर्वाधिष्ठान ब्रह्म जेधवां। विवेकें कळे तेधवां। करोनि द्वैतभावा। होय सच्चिदानंद निजांगें॥ ३२॥ ब्रह्मचि सर्वाधिष्ठान। तेंचि उत्पत्तिस्थितिलयकारण। म्हणोनि त्या एकाचें ज्ञान।होतांच सर्व ज्ञान होतसे॥ ३३॥ अत एव वेदांतमत। सिद्ध करी अद्वैत। तार्किकादिकांचा राद्धांत। घेतां अद्वैत साधेना॥ ३४॥ प्रकृतिपुरुषविवेक। तत्वविचार करितां चोख। मोक्ष होतो हा लेख। सांख्याचा एकत्व न दावी॥ ३५॥ पुरुष हा उदासीन। प्रकृति जगत्कारण। प्रतिशरीरीं भोक्ता जीव भिन्न। जगत् सत्य हें जाण सांख्यमत॥३६॥ स्वयें प्रकृति जड असून। ती केवीं करील जगदुत्पादन। न चालती चेतनावीण। अचेतन रथादिक॥ ३७॥ तूं म्हणशील स्तनांतून। दूध वाहे अचेतन। जळही स्वयें जातें वाहून। हेही जाण ईश्वरेच्छा॥ ३८॥ तीन गुण समान। हे सांख्य प्रकृती प्रधान। तथा नसतां प्रेरक चेतन। केंवी गुणविभाग होईल॥३९॥ गाईचे पोटी तृण। दुग्ध होतें तेंवी प्रधान। जगदाकार होऊन। स्वयमेव राहे म्हणसी जरी॥ ४०॥ तरी हेही न घडेल। तृण खाई बैल। त्याचें दुग्ध की होईल। तसे न होईल प्रकृति जगत्॥ ४१॥ जसा स्वये आंधळा। चालवी डोळस पांगुळा। तेंवी पुरुष प्रकृतीला। चालवी म्हणों तरी न घडे॥ ४२॥

१९५. परापूजा.

सृष्टिपूर्वी विश्व एकचि हा देव। होता स्वयमेव सच्चिदानंद॥१॥ बहु व्हावें ऐसी कामना धरुनी। तप आचरोनी स्वयें नटे॥२॥ झाला अव्याकृत स्वयें पंचभूत। भौतिकही होत चारी खाणी॥३॥

तोचि लिंगदेह तो कारणदेह । ब्रह्मांडसमूह तोचि झाला ॥४॥
 अध्यात्माधिभूत तो आधिदैवत । जीवरूपें आंत रिघे तोचि ॥५॥
 तोचि अंतर्गामी बाहेर तो स्वामी । भुलोनी तोचि मीपणें बद्ध ॥६॥
 मग दिसे नाना तत्त्व समजेना । नावरवे मना नाना यत्नें ॥७॥
 गमवी सुखरूप आवरण झोंप । घेतां ये विक्षेप ताप दे जो ॥८॥
 मग सद्गुरुचे धरिले म्यां पाद । शमवाया खेद भेद सर्व ॥९॥
 भ्रमनिरसना दिल्ली उपासना । त्या देवाची मना स्थिरवाया ॥१०॥
 देव तो उपास्य हा मी उपासक । मानीता विवेक चोख झाला ॥११॥
 गुरु तोचि देव हा मी स्वयमेव । तोचि भिन्नभाव नष्ट झाला ॥१२॥
 साकार साजिरें रूप जें गोजिरें । चिंतिलें जें बरें सच्चिदानंद ॥१३॥
 सोडुनि नामरूप सच्चित्सुखरूप । झालों एकरूप मीच देव ॥१४॥
 परी मी हा भक्त नोहेचि विभक्त । परम विरक्त मुक्तसंग ॥१५॥
 ऐक्यस्फूर्ति झाली भक्ति दुणावली । आतां सीमा झाली कैवल्याची ॥१६॥
 जसें पाषाणाचें कोरिलें देऊळ । पाषाण केवळ देव त्यांत ॥१७॥
 देवाचा परिवार पाषाण सुंदर । वस्त्र अलंकार पाषाणचि ॥१८॥
 असें मज आतां उमजे सर्वथा । पूजा करूं जातां देवचि सर्व ॥१९॥
 देव गुरुची ही झाली कृपा पूर्ण । उमजलें तूर्ण पूर्ण ब्रह्म ॥२०॥
 देवा तुझी आतां कशी करूं पूजा । न दिसेचि दूजा आज मज ॥२१॥
 मी तूं एक पूर्ण होतां आवाहन । कैसें हो करून पूजूं देवा ॥२२॥
 तूंचि एक देवा भू वृक्ष पाषाण । तुजला आसन योजूं केवीं ॥२३॥
 तुज अभिषेक करूं तरी एक । दिससी उदकरुपीं तूं या ॥२४॥
 देवा जे जे द्यावे तुज उपचार । ते सर्व साचार रूप तुझें ॥२५॥
 स्रुवा द्रव्य अग्नि मंत्र यजमान । तूंचि हें जाणून होमूं कवणा ॥२६॥
 पात्र द्रव्य दाता एकचि दिसतां । दानाची हे वार्ता केवीं करूं ॥२७॥
 एकाग्रता चित्तासह इंद्रियांची । होतां ही तपाची वार्ता नसे ॥२८॥
 देहादिव्यापार असंग निरीक्षीं । अकर्ता मी साक्षी कर्मातीत ॥२९॥
 अग्रमत्तपणें जरि एक जाणे । मग योग ठाणें देईल कीं ॥३०॥
 दैवलब्ध भोग हे घे उपचार । स्तोत्र वाग्व्यापार असो देवा ॥३१॥
 संचार ह्या देवा मानूं प्रदक्षिणा । तुझी आराधना सर्व क्रिया ॥३२॥
 वाचे मना जेथें अवकाश नसे । मौनभावे वसे तेथें जप हा ॥३३॥
 अशी ही सहजस्थिति देवपूजा । तुज अधोक्षजा हे आवडो ॥३४॥

कांहीं न्यून नोहे अधिकही नोहे। ब्रह्मिष्ठाचें तें हें महिमान॥३५॥
हेंचि सर्वस्वात्मनिवेदन होय। होई ब्रह्ममय सर्व कर्म॥३६॥
ऐसी हे करावी मुख्य देवपूजा। न घडे तरी पूजा ती पढावी॥३७॥
वासुदेव म्हणे पूजा ही त्रिकाल। पढतां विमळ होईल बोध॥३८॥

१९६. नवरत्नमाला

श्रीदत्तो जयति॥

हा देह दृश्य जड अन्नविकार।
मातातातास्त्रवीर्यज अमंगळ जीव जाता॥
प्रेता न पाहति न हा मम रूपभूत।
कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत॥ १॥
त्वङ्मांसलोहितशिरास्थिसमूह देह।
ज्या आंत श्लेष्मळमूत्रचि मोहगेह॥
हें होय नष्ट जलबुद्बुदसे अनंत।
कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत॥ २॥
मायाविनिर्मित पदार्थसमान देह।
जो बिंदुमात्र असतोहि विमोहगेह॥
वाढे क्षणोक्षणि विलक्षण निश्चिंतांत॥
कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत॥ ३॥
पाण्यावरी लहरि येति जशा तशा ह्या।
देहावरी सतत येति दशा अशा ह्या॥
बाल्यादि, शोखि कृमिविड्भसितांत कांत।
कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत॥ ४॥
यद्रक्षणार्थ करिताति कुकृत्य दुष्ट।
जो षड्रसान्नपरिपोषित होयि पुष्ट॥
येथेंचि तो पडतसे उघडा अनंत।
कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत॥ ५॥
वर्णाश्रमादिक सुखादिक यन्निमित्त।
संबंध रूप भय कर्महि यन्निमित्त॥
तो हाचि अन्नमय कोश जयासि अंत।

कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत ॥ ६ ॥
 हा प्राण त्यामधि सदोदित खेळताहे ।
 जो इंद्रियां कवळुनी, मम रूप नाहे ॥
 हेही अचेतनचि, चेतन मी प्रशांत ।
 कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत ॥ ७ ॥
 जें चंचळ क्षणभरी न वसे, विकारी ।
 तें होय हें मन न मी कधिही विकारी ॥
 खद्योततुल्य मति तीहि न मी, प्रदीप्त ।
 कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत ॥ ८ ॥
 हा जात येत असतो जगिं लिंगदेह ।
 अज्ञान कारणतनू न च तीन देह ॥
 माझें स्वरूप अज अक्रिय मी अनंत ।
 कूटस्थ मी तरि सदोदित साक्षिभूत ॥ ९ ॥
 कर्ता न मी प्रत्यगभिन्न आत्मा ।
 भोक्ता न मी अद्वय सच्चिदात्मा ॥
 हें ज्ञात व्हाया नवरत्नमाला ।
 हे कंठि घाला हरि हे हि काला ॥ १० ॥
 जो कर्मफळ दे वारी स्मरतां कष्ट उद्धरी ॥
 भजतां त्या दत्तदेवा पदीं हे अर्पिली नवा ॥ ११ ॥

११७ चित्तसद्बोधनक्षत्रमाला

कुसंगाश्रयें बा स्वयें आत्मघात । तुवां सत्य केला कुशीला खचीत ॥
 अधःपात येईल मत्ता स्वचित्ता । त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता ॥ १ ॥
 भला लाधला हा तुला श्रेष्ठ देह । परी ठेविला व्यर्थ तूं येथ मोह ॥
 अहंकारयोगें घडे घात चित्ता । त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता ॥ २ ॥
 अहंकारयोगें घडे कर्तृतादि । अहंकारयोगें घडे भोक्तृतादि ॥
 अहंकारयोगें ममत्वादि चित्ता । त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता ॥ ३ ॥
 अहंकार हा आत्महा खालिं नेतो ॥ अहंकार हा ज्ञानहा ऊर्ध्व नेतो ॥
 अहंकार सोडूनि दे शीघ्र चित्ता । त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता ॥ ४ ॥
 अहंकारयोगें घडे कोप ताप । अहंकारयोगें घडे पापलेप ॥
 अहंकारयोगें जगी घात चित्ता ॥ त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता ॥ ५ ॥

अहंकार हा धर्महा शत्रु आहे। अहंकार हा पापहा मित्र आहे॥
 अहंकार सात्वीक हो मित्र चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ ६॥
 अहंकार हा बोलिजे त्रिप्रकार। अहंकार हा बंध दे द्विप्रकार॥
 तयाचा करी तूं प्रतीकार चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ ७॥
 शरीरादिकी जो अहंकार थोर। अती घोर तोची तमाचा विकार॥
 भ्रमालस्यतंद्रादि दे तोचि चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ ८॥
 सदा क्रोधलोभप्रयत्नादि दे जो। सदा पातकोत्पत्ति येथें करी जो॥
 तया राजसा सर्वथा सोडि चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ ९॥
 तुला साधलें हें भलें मुक्तिपर्व। परी अंतरी तूं धरीसी कुगर्व।
 तुझे षड्रिपू घातकी होती चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ १०॥
 तुला खंडिती मुंडिती याम्य दूत। तुला दंडिती फाडिती होसि भूत।
 प्रभूतश्रमें कष्टता कोण त्राता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ ११॥
 दुराशा धरुनी तुवां पाप केले। तयाच्यानि योगें तुला जन्म आले॥
 असें पूढती पूढती होय चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ १२॥
 सुत स्त्री स्व माझें असें हें ममत्व। तसें मांस पिंडावरी ही अहंत्व॥
 तुवां ठेविल्यानें तुला दुःख चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ १३॥
 कुणाचे सुत स्त्री कुणाची विचारी। कुणाचें धनक्षेत्र होई विचारी॥
 विचारांती मिथ्याचि हो सर्व चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरें नित्य दत्ता॥ १४॥
 ममत्वे सुतादीक हे आदरावे। जयानें तयानें भ्रमानें मरावें॥
 पुढेंही तसें होतसें खास चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ १५॥
 तुला या भ्रमें सद्गती लोकि हो कीं। नको आदरूं प्रेमसंबंध लोकीं॥
 सुखस्वप्नवत्तुच्छ हें सोड चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ १६॥
 नको मानपूजेचि लोकांत इच्छा। प्रतिष्ठाहि विष्ठासमानाचि तुच्छा॥
 न पृच्छा करी व्यर्थ तू लोकिं चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ १७॥
 सुविद्वान् धनी मी गुणी मानि मोठा। असा तूं न ठेवी वृथा गर्व ताठा।
 नमीं सर्व भूतांसि हो लीन चित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरें नित्य दत्ता॥ १८॥
 नको होउं तूं लोकनिंदेस पात्र। नको लोकनिदा करू हो सुपात्र॥
 पवित्र प्रभूच्या कृपेला सुचित्ता॥ त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ १९॥
 जनीं निंद्य तें सोडिता योग्यता ये॥ जनीं वंद्य तें सेवितां योग्यता ये॥
 जनीं वंद्यता तूं न इच्छी सुचित्ता। त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता॥ २०॥
 सदा संगती दुर्जनांची त्यजावी। सदा संगती सज्जनांची धरावी॥

धरावी गुरुसेवनीं प्रीति चित्ता । त्वरें आदरें तूं स्मरें नित्य दत्ता ॥ २१ ॥
 सदा सत्त्ववृत्ती धरोनी असावें । सदा सात्विकां माजि यत्नें बसावें ॥
 बसावें न त्या स्त्रैणपंक्तीस चित्ता । त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता ॥ २२ ॥
 भ्रमालस्यनिद्रादिकांतें त्यजावें । हरीकीर्तनीं प्रेम निःसीम व्हावें ।
 मनीं आळवावें हरीला सुचित्ता ॥ त्वरें आदरें तूं स्मरें नित्य दत्ता ॥ २३ ॥
 कथाकीर्तनीं अंगि रोमांच यावे । गळा दाटुनी नेत्र दोनी गळावे ॥
 पळावें वपुर्भान भावेंचि चित्ता । त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता ॥ २४ ॥
 असे सात्विक प्रेम येता अहंता । गळे तें टळे सर्व संसारार्थिता ॥
 हरीच्या प्रसादें मिळे मुक्ति चित्ता ॥ त्वरें आदरें तूं स्मरे नित्य दत्ता ॥ २५ ॥
 गुरु देव हे एक मानूनि भक्ती । तयांची करी त्या करीं येइ मुक्ती ॥
 सुयुक्ती असी ही धरी नित्य चित्ता । त्वरें आदरें तूं स्मरें नित्य दत्ता ॥ २६ ॥
 असी चित्तसद्बोधनक्षत्रमाला । गळा घालिती ते न भीतील काळा ॥
 बळें मुक्ती घालील रत्नांचि माळा । गळां त्यांचिया जी न पाहील वेळा ॥ २७ ॥

१९८. आत्मानात्मविचार

श्रीदत्तो जयति ॥ शिष्या होयीं सावधान । करुनियां एकाग्र मन ।
 परिसें कथितों आत्मज्ञान । जेणें अज्ञान निरसें हें ॥ १ ॥ बाहेर नेत्र लावून ।
 जें पाहसी तेंचि स्वप्न । व्यर्थ तयासी भुलून । आयुष्य खर्चून मरूं नको ॥
 २ ॥ पृथ्वी आप तेज वात । आकाश जाण पंच भूत । मायाशक्तीश्वरनिर्मित ।
 त्रिगुणयुक्त असतीं हीं ॥ ३ ॥ प्रत्येकाचे अर्ध अर्ध भाग । करुनि अर्धाचे चार
 चार भाग । सोडूनि आपुला भाग । इतरार्धभागयुक्त केले ॥ ४ ॥ ह्या
 पंचीकरणें जाण । ब्रह्मांड चौदा भुवन । चारी जीवखाणी आणि अन्न । करी
 निर्माण ईश्वर ॥ ५ ॥ हे विक्षेप नांवाची । ईश्वरशक्ती होय साची । वेदीं संज्ञा
 असे ईची । व्यावहारिक सत्य ॥ ६ ॥ जीव देहीं रिघून । अहंकारतादात्म्य
 पावून । त्या द्वारा शरीर व्यापून । नेत्रीं राहून द्वैत पाहे ॥ ७ ॥ तें हें सर्व
 स्वप्न जाण । कां जासी याला भुलून । अजून होई सावधान ।
 स्वरूपानुसंधान ठेवीं तूं ॥ ८ ॥ तूं म्हणसी हें प्रत्यक्ष । मी पाहतों समक्ष । तरी
 तुज समाधिदक्ष । देईल साक्ष उलटचि ॥ ९ ॥ जैसा भिकारी जागेपर्णी ॥

स्वप्नीं महाराज होवूनी राज्य करी संपदा भोगुनी। पुनः जागेपणी भिकारी हा॥ १०॥ मग तें राज्य आठवून। मी राज्यभ्रष्ट झालों म्हणून। तो करी कीं रोदन। तेंवी जाण संसार हा॥ ११॥ स्वप्नीं मद्य मांस भक्षिती। चांडाळीशी रमती। ते प्रायश्चित्त घेती। जागेपणीं कीं॥ १२॥ कोणी एक आपुला। जागेपणीं मेला। स्वप्नीं तोचि भेटला। हर्ष झाला अपार॥ १३॥ स्वप्नीं कोणी स्वजन। मेला असें पाहून। रडत रडत जागा होऊन। त्या पाहून नच रडे॥ १४॥ कोणी भुकें निजती। स्वप्नी पोटभर जेवितीं। जागे होता मागुती। तृप्त होतीं कीं तेणें॥ १५॥ स्वप्नी जें दिसें शुभ। जागेपणी तें हों अशुभ। जागेपणी जें अशुभ। स्वप्नी तें शुभ कधींही॥१६॥ कधीं लग्नसोहळा पाहती। जागेपणी कीं साच मानिती। स्वप्नी सर्पव्याघ्र पाहती। उठोनि पळती सत्य तें कीं॥ १७॥ क्षणमात्र निजतीं। मास लोटले पाहतीं। त्या गोष्टी साच होती। जागेपणी कीं॥ १८॥ अतिसूक्ष्म नाडींत। हती घोडे दिसती अमित। ते मानील कीं बुद्धिमंत। साच म्हणोनी॥ १९॥ तेवी हा प्रपंच। न मानावा साच। जाणावा हा असत्यच। कालत्रयी॥ २०॥ जें जें येथें ये घडोन। तें तें सर्व मिथ्या जाण। सर्व व्यापार सोडून। स्वरूपानुसंधान करीं तूं॥ २१॥ स्वरूपानुसंधान। व्हाया कीजे मनःशोधन। देवगुरुसेवन। सदाचरण अनासक्तें॥ २२॥ हेही मिथ्या जसें स्वप्न। असें न मानो तुझें मन। जेवी कित्येक स्वप्न। सत्य होय जागृतींत॥ २३॥ स्वप्नी मंत्र उपदेशिला। तो जागेपणी सत्य झाला। स्वप्नी देवें प्रसाद दिधला। जागृती झाला तोचि सत्य॥ २४॥ ऐसे अनुभव हजार। लोकीं आले साचार। स्वप्नाध्यायीं हा विचार। सारासार केला बा॥ २५॥ वर्षात्तदर्धाच्चरणाच्च मासाद्यामक्रमात्स्वप्नफलं निशायां॥ सद्यःफलं चोषसि संप्रदिष्टं दिवा वृथा स्याच्छयनात्पुनश्च॥ १॥ हा मी येथें जन्मलों। हा मी अमुक वाढलों। स्त्रीपुत्रसंपत्तियुक्त झालो। मी झालो दैन्यवाणा॥ २६॥ ऐसे शुभाशुभ स्वप्न पहात। नानापरी बोरळत। स्वयें न हो जाग्रत। देवगुरुप्रसादा विना॥ २७॥ हा जीव असा बोरळतां। कनवाळू श्रुतिमाता। उपदेशीं तत्त्वतां। त्याचा अधिकार जाणुनीं॥ २८॥ जरी परमार्थी पराङ्मुख। तया कर्ममार्ग चोख। निष्कामपणें देख। श्रुति सम्यक् बोलतसे॥ २९॥ जरी कर्मी असोन। चंचळ असें अंतःकरण। तया उपासना सांगून। परमार्थी लावी श्रुति॥ ३०॥ जरी नित्यानित्य विचारून। इहभोगा दे सोडून। शमदमादि साधून। मुमुक्षु होऊन तळतळे॥३१॥ तया ज्ञान

व्हावें म्हणून। श्रवण आणि मनन। तयांचें निदिध्यासन। श्रुति सांगून बोध
 करी॥३२॥ हें जाणावें शुभ स्वप्न। संसार जाणावा दुःस्वप्न। तेथें
 क्षणमात्रही मन। सुज्ञजन न धरिती॥३३॥ तेव्हां तूं जाग्रत व्हावें म्हणून।
 संसार हें दुःस्वप्न। दे सर्वथा सोडून। ज्ञान जोडून कृतार्थ हो॥३४॥
 स्वधर्माचें आचरण। देवपूजा व्रत दान। फलाची इच्छा सोडून। करितां मन
 शुद्ध होय॥ ३५॥ कायावाचामनें करून। न दुखवावे प्राणी जन। हिचें
 नाम अहिंसा जाण। ही आदरून धरावी॥ ३६॥ जें पाहिलें ऐकिलें जाण।
 तेंचि कीजें भाषण। जें यथार्थ कथन। हें सत्य जाण तारक॥ ३७॥ पुढें
 अथवा माघारीं। कोणाचीही न करी चोरी। हेंचि अस्तेय अवधारीं। हें अंतरीं
 आदरावें॥ ३८॥ परिग्रह म्हणजे साठा। तो करी सर्वथा तोटा। तो सांडणें
 तत्त्वतां। अपरिग्रह म्हणती योगी ॥ ३९॥ एका गृहस्थावांचून।
 कायावाचामनें करून। द्यावें मैथुन सोडून। हेंचि जाण ब्रह्मचर्य॥ ४०॥
 अहिंसा सत्य अस्तेय। अपरिग्रह ब्रह्मचर्य। हें पंचक यम होय। सेविजे
 निमार्ग्यपणें हें॥ ४१॥ स्वधर्मानुष्ठान हेंचि तप। स्वाध्याय म्हणजे
 गुरुमंत्रजप। मानसी करितां अमूप। फळ तात्काळ मिळतसे॥ ४२॥
 मृज्जलानें बाह्य शौच। ईश्वरध्यानं आंतर शौच। ईश्वरप्रणिधान साच। सर्व
 करणें ईश्वरार्पण॥ ४३॥ परिमित निद्रा आहार। हे होत नियम साचार। हे
 पाळावे सादर। वारंवार अभ्यासानें॥ ४४॥ मृदु आसन घालून। समासन
 ठेवून। एकांती बसून। सगुणेश्वरध्यान करावें॥ ४५॥ हृदयकमळ
 अधोवदन। तें करावें ऊर्ध्ववदन। सोहंमंत्र उच्चारून। प्रफुल्लीत तें
 भाविजें॥ ४६॥ त्यामध्ये विराजमान। रत्नजडित सिंहासन। त्यावरी
 सगुणमूर्तीचें ध्यान। कीजे जन स्थिरवून॥ ४७॥ पायांच्या तळव्यापासून।
 एका एका अंगाचें ध्यान। करावें लक्ष लावून। तें स्थिर होतां पुढें ध्यावें॥
 ४८॥ एवं मस्तकापर्यंत। संपूर्ण मूर्ति चित्तांत। भरून घ्यावी संतत।
 स्थिरवून चित्त भावानें॥ ४९॥ दुस-या विषया आठवून। जरी सुटेल तें
 ध्यान। तरी पुनः मुळापासून। करावें चित्तन सावधानें॥ ५०॥ मुख सुहास्य
 चिंतून। हास्यमात्रा मनीं घ्यावें भरून। तोच मी परमानंद म्हणून। निश्चिंत
 चिंतन करावें॥ ५१॥ जागृती स्वप्न निद्रा साक्षी। निर्विकारें वृत्तीं लक्षी।
 तीनी देहा जो निरीक्षी। तो मी त्वंपदार्थ लक्ष्यार्थ॥ ५२॥ स्थूलदेह अन्नमय
 कोश। लिंगदेहीं तीन कोश। प्राणमय मनोमय विज्ञानमय। आनंदमय
 कारणदेहीं॥ ५३॥ ह्या पंचकोशांहून। मी वेगळा म्हणून। ह्यांचे धर्म मजला

न। काळत्रयीं॥ ५४॥ हा देह मी नोहे देख। मी नोहे कोणाचा लेक। स्त्री पुरुष नपुंसक। काळत्रयीं मी नोहे॥ ५५॥ मी नोहे कोणाचा संबंधी। नसे मला धर्माधर्म उपाधी। न स्पर्श आधिव्याधि। काळत्रयीं॥ ५६॥ नसे मला वर्णाश्रमादि। न शिवे मला शीतोष्णादि। नसे मला जन्ममरणादि। षड्विकार रहित मी॥ ५७॥ नामगोत्र नसे मला। रूपवर्ण नसे मला। मग आकार संस्कार कैचा आला। सर्व देहाचे विकार॥ ५८॥ धन क्षेत्र गृहाराम। नसे मला कुळधर्म। यथे कैचे आले शर्म। नाहीच वर्म मजलागीं ॥ ५९॥ अन्नमयकोशविकार। हे मला नसती साचार। यांचा द्रष्टा मी यांहूनि पर। निर्विकार निरामय ॥ ६०॥ नाही भूक मला। न शिवे तहान माल। सबल दुर्बल न मी मला। देणें घेणें कांहींच न॥ ६१॥ न मी भैरा आंधळा। न मी नपुंसक पांगळा। हा दोष सगळा। प्राणमय कोशावरी॥ ६२॥ मी नोहे प्राणमय कोश। त्याचा द्रष्टा निर्दोष। नित्य तृप्त निर्विशेष। समरसेसी॥ ६३॥ न शिवे मला वाग्जाल। नाही मला संकल्प। नाही मला विकल्प। न मी व्याकूल संशयानें॥ ६४॥ सुख दुःख क्षोभ। नाही नाही शोक भय लोभ। काम क्रोध मद स्तंभ। मोह मद भेद खेद॥ ६५॥ हर्ष विषाद मत्सर। न मला हे मनावर। विराजती मी तरी दूर। मनाहूनी॥ ६६॥ मी नोहे सुबुद्ध। मी नोहे दुर्बुद्ध। नोहें ऊहापोहविध्द। नोहें बुद्ध विशुद्ध मी॥६७॥ मी नोहें अवधानी। मी नोहें मानी। मी नोहें अखंडज्ञानी। विज्ञानमयाचा साक्षी मी॥ ६८॥ म्हणोनि कर्तृत्वादिक। नसे मला हें अध्यासिक। विज्ञानाहोनी मी पृथक्॥ आहे चिदेकरस मी हा॥ ६९॥ मी स्वयंप्रकाशमान। सूर्यासमान भासमान। कैचें मला अज्ञान। नाही आवरण विक्षेप॥ ७०॥ प्रिय मोद प्रमोद। माझे ठायीं हा न भेद। म्हणोनि नसे मजला खद। मी स्वच्छंद स्वतःसिद्ध ॥ ७१॥ स्मृति विस्मृति न मला। हे धर्म असती त्याला। आनंदमय म्हणती ज्याला। आनंदविकार जीव मी न ॥७२॥ अत एव न भोक्तृत्वादिक। मी अद्वितीय एक। पंचकोशाहून पृथक्। परात्पर॥ ७३॥ हा समुदाय। दृश्य हाही मी न होय। याचा साक्षी मी तुरीय। स्वसंवेद्यनिष्कल॥ ७४॥ जो हा मी त्वंपदलक्ष्यार्थ। तोचि तो तत्पदलक्ष्यार्थ। तो अद्वयानंद अखंडार्थ। प्रत्यगभिन्न परमात्मा॥ ७५॥ मठ उपाधीनें मटाकाश। घट उपाधीनें घटाकाश। दो उपाधींचा नाश। होतां आकाश एक जेवीं॥ ७६॥ जेवीं मायोपाधीनें आत्मा शिव। अविद्योपाधीनें अनात्मा जीव। दोन्ही उपाधी जातां स्वयमेव। परमात्मा परब्रह्म मी॥ ७७॥

अज्ञानोपाधि किञ्चिज्ज्ञ जीव। मायोपाधि सर्वज्ञ शिव। दों उपाधींचा होतां
 अभाव। ना जीव ना शिव परमात्मा॥ ७८॥ मायेनें जो परोक्ष। अज्ञानानें
 प्रत्यक्ष। अज्ञान माया जातां अपरोक्ष। तो मी अध्यक्ष निर्विकार॥ ७९॥ त्या
 उलट्या वृक्षीं। जीव शिव हे दोन पक्षी। जीव कर्मफळ भक्षी। शिव निरीक्षी
 साक्षीपणें॥ ८०॥ संपलें तें फळभक्षण। आतां राहिलें साक्षीपण। निरसलें
 साक्ष संपूर्ण। ही आहे खूण स्वसंवेद्य॥ ८१॥ असे मी सच्चिदानंद। नित्य
 शुद्ध बुद्ध निर्भेद। नित्यमुक्त परमानंद। अनंत वेदवेद्य मी ॥ ८२॥ असें
 निरंतर चिंतन। करावें स्थिरवुनियां मन। दृढ होतां अनुसंधान सिद्ध
 होई॥ ८३॥ दुष्टभावना नष्ट होती। ध्यानी स्थिर होई मती। सहज ये
 समाधिस्थिती। अभ्यासपद्धतीं आदरितां॥ ८४॥ अभ्यासकाळातिरिक्त
 कार्ळीं। बाह्य व्यवहार करते वेळीं। ममाहंतेची होळी। करीत असावें
 उदासी॥ ८५॥ देह हा कर्माधिष्ठान। अहंकार कर्ता जाण। इंद्रियगण
 करण पंचप्राण चेष्टाहेतू॥ ८६॥ श्रोत्रादि देव इंद्रियांच्या। दिगादि
 देवतांच्या। मेळणी त्रिविध कर्मांचा। उगम होय॥ ८७॥ कायेनें होतें
 कायिक। वाचेचें कर्म वाचिक। मनाचें कर्म मानसिक। त्रिविध कर्म हें
 जाण॥ ८८॥ पांच हेतूनीं ही तीन। कर्मे होती अनुदिन। यथें जीव नसून।
 म्हणे अध्यासून मी कर्ता॥ ८९॥ जे घडे पुण्यपाप। त्याचा अहंकारें घेई
 लेप। अंगी लावूनि मग ताप। ये तो कल्पांतींही न चुके॥ ९०॥ जे अहंपणा
 धरून। कर्मे लिप्त होती जन। त्यां येती फळें तीन। इष्टानिष्ट आणि
 मिश्र॥ ९१॥ पुण्याचें इष्टफळ। मिळें स्वर्गसुख केवळ। पुण्य संपतां
 तत्काळ। अधःपात होतसे॥ ९२॥ पापफळ अनिष्ट। नरकवास उत्कट।
 तिर्यग्योनी महाकष्ट। शीत वातोष्ण उक्तचि॥ ९३॥ पापपुण्य समान॥
 मिश्रफळ दे जनन। सुखदुःखमिश्रित जाण। मनुष्यत्व भूलोकीं॥ ९४॥
 स्वर्गमोक्षांचे। यथें तीन मार्ग लोकांचे। जे जन सात्त्विक साचे। ते ह्याचे वर्म
 जाणती॥ ९५॥ कामक्रोधलोभादिक। जे आदरती अविवेक। त्यांना घडें
 पातक। केवळ नरकवासी तें ॥ ९६॥ शास्त्रोक्त न करिती। निषिद्धाते
 आचरती। त्याला ये अधोगती। मग मुक्ति कैची त्यांना ॥ ९७॥
 फलाभिलाष धरून। जे करती पुण्याचरण ते स्वर्गीं गेले तरी जाण।
 संसारभ्रमण न चुकेचि ॥ ९८॥ म्हणोनि कामादिक त्यजून। घ्यावी इंद्रिये
 आवरून। मन करून समाधान। प्रेमें भजावें ईश्वरा ॥ ९९॥ सर्वभूतीं तो
 जाणून। सर्वां द्यावें अभयदान। हेंचि याचें पूजन। पुनः जनन नच दे जे॥

१००॥ ईश्वरप्रसादें स्वानुसंधान। लागें तें तोडी भवबंधन। हें मानवजन्माचें सार्थक जाण। तो कृपण हे न करी जो॥ १०१॥

इति श्री. प. प. श्रीवासुदेवानंदसरस्वतीविरचितं आत्मानात्मविचारे
अभ्यासप्रकरणं संपूर्णम्॥

१९९. आत्मानात्मविचार उत्तरभाग

श्रीगुरु दत्तात्रय गुरुचे गुरु। स्वभक्तांचे कल्पतरू। वंदूनि भवाब्धितारू। वेदान्त निरूपितों स्वल्प॥१॥ गुरुविण नोहे ज्ञान ऐसे श्रुतीचें वचन। हें मानूनि निरूपण। करतो गुरुशिष्य संवादें॥ २॥ शिष्य गुरुसी पुसतसे। ही सृष्टि कोण करितसे। किंवा स्वभावें होतसें। संशय होतसे हा फेडा॥ ३॥ गुरु म्हणे सावधान। एकाग्र करुनियां मन। परिसें कथितों निरूपण। वेद प्रमाणे घेवोनि॥ ४॥ श्वासापरी अनायासानें। वेद कथिला ईश्वरानें। त्याला पौरुषेय म्हणणें। न साजे अन्याधारापरी॥ ५॥ संहिता ब्राह्मण अरण। ही तिन्हीहीं मिळोन। हा वेद अंगें जाण। शिक्षादिक सहाची॥ ६॥ कर्म उपासना ज्ञान। तीन कांडें वेदांची जाण। स्मृति इतिहास पुराण। वेदाधारे पसरले॥ ७॥ त्या स्वतःप्रमाण वेदाचें। मत हें ऐक तूं साचें। हें ठाणें समाधानाचें। सत्य त्रिवाचे बोलतो॥ ८॥ जी गारा केलेली माती। तिचें पुढे घडे होती। घड्यापूर्वी जी माती। मध्यें अंती तीच एक॥ ९॥ सष्टीपूर्वी विश्व हेंच। अद्वितीय ब्रह्म एकच। नामरूप हीं नव्हतींच। जिव्हामन नसल्यामुळें॥१०॥ शिष्या तुझ्या समजुतीस। पूर्वी ह्या काळबोधकास। बोलिलों तेव्हा खास। काळ न द्वैतास दावणार॥ ११॥ निर्विकार न घडे सर्जन। मायेसहिताचें ग्रहण। करितां नये द्वैतपण। शक्ति जाण अवस्तु माया॥ १२॥ शक्ति-शक्तिमंता अभेद॥ मिथ्या प्रतिबिंबेन भेद। न ये चंद्रा निर्विवाद। मायेनें भेद न तसा ब्रह्मा॥ १३॥ जें उपाधीनें भासे। तें उपाधि नासतां नासे॥ त्याणे द्वैत येईल कसें। ख-या स्वरूपा॥ १४॥ जे अनिर्वचनीय शक्ति। तीं वेदांती म्हणती। असे ब्रह्माधीन ती। तेणें अद्वैत येत नसे॥ १५॥ त्या मायाशक्तियुक्त। ब्रह्म हो अव्याकृत। हे जगद्वीज अव्यक्त। त्रिगुणात्मक होतसे॥ १६॥ त्यापासून शद्वयुक्त आकाश।

त्यापासून वायू सशद्वस्पर्श। त्यापासूनी अग्नी खास। शब्दस्पर्शरूपगुणे
 ॥१७॥ सशद्वस्पर्शरूपरस। जल उपजे त्यापासून खास।
 सशद्वस्पर्शरूपरस-। गंध भूमी॥ १८॥ कारणगुण कार्या येती। तैसे
 मायागुण पंचभूतीं। म्हणूनि त्रिगुणात्मक होती। पंचभूतें तीं मायिक॥ १९॥
 प्रत्येकार्चें सत्त्वांशंकरुन। श्रोत्र त्वचा चक्षुःजिह्वा घ्राण। पंच ज्ञानेंद्रियें होती
 जाण। अंतःकरण सत्त्वांशैक्यानें॥ २०॥ निर्विकल्प अंतःकरण।
 संकल्पात्मक मन। निश्चयात्मक बुद्धि जाण। अनुसंधानरूपी चित्त ॥ २१॥
 अहंकार मीपण। हे पंचविध अंतःकरण। प्रत्येक रजांशानें जाण। कर्मेन्द्रियें
 पांचही॥ २२॥ वाचा हस्त पाद। लिंग आणि गुद। रजोशैक्यें प्राणभेद। पंच
 तयाचें वृत्तीनें॥२३॥ यांचे देवता विषय। एक ब्रह्मची स्वयें होय।
 प्राणेंद्रियांतःकरणसमुदाय। लिंगशरीर सूक्ष्म होय॥ २४॥ पंचभूतांचे दोन
 दोन भाग। एका एका अर्धांचे चार भाग। करोनि दुस-या अर्धांशीं योग।
 करिता होय पंचीकरण॥ २५॥ ह्या पंचीकृतापासून उद्भिज। स्वेदजांडज
 जारज। होती चौदा लोक विराज। सर्व एक मिळोन॥ २६॥ ह्या चारी
 देहांत। जीवरूपें ब्रह्म रिघत। कर्तृत्व भोक्तृत्व पावत। मोक्षापर्यंतं द्वैतभावे॥
 २७॥ जाग्रत्स्वप्न सुषुप्ति। दैनंदिन व्यवहार म्हणती। जन्म घेणें हे वेदांती
 म्हणती। जन्मांतरस्वीकार॥ २८॥ हा जीवाचा संसार। ईश्वरसृष्टीवर।
 अहंताममतादि व्यवहार। हे प्रातिभासिक जीवसृष्टीं॥ २९॥ पारमार्थिक
 ब्रह्मावर। ईशसृष्टी अनिवार। हा व्यावहारिक संसार। ईश्वराचा॥ ३०॥ हे
 सर्वही द्वैत। निवारीजे होऊनि अद्वैत। तरीच होय सदोदित। सच्चिदानंद
 निजांगें॥ ३१॥ सर्वाधिष्ठान ब्रह्म जेधवां। विवेकें कळे तेधवां। करोनि
 द्वैतभावा। होय सच्चिदानंद निजांगें॥३२॥ ब्रह्मचि सर्वाधिष्ठान। तेंच
 उत्पत्तिस्थितिलयकारण। म्हणोनि एकाचें ज्ञान। होतांचि सर्वज्ञान
 होतसे॥३३॥ अत एव वेदांतमत। सिद्ध करी अद्वैत। तार्किकांचा सिद्धांत।
 घेतां अद्वैत साधेना॥ ३४॥ प्रकृतिपुरुषविवेक। तत्त्वविचार करिता चोख।
 मोक्ष होतो हा लेख। सांख्यांचा एकत्व न दावी॥ ३५॥ पुरुष हा उदासीन।
 प्रकृति जगत्कारण। प्रतिशरीरी भोक्ता जीव भिन्न। जगत्सत्य जाण हे
 सांख्यमत॥ ३६॥ स्वयें प्रकृति जड असोन। तीं केवीं करील जगदुत्पादन।
 न चालती चेतनावीण अचेतन रथादिक॥ ३७॥ तूं म्हणशील स्तनांतून।
 दूध वाहे अचेतन। जळही जातें स्वयें वाहून। हेही जाण ईश्वरेच्छा॥ ३८॥
 तीन गुण समान। हे सांख्यप्रकृति प्रधान। तया नसता प्रेरक चेतन। केवीं

गुणविभाग होईल॥ ३९॥ गाईचें पोटी तृण। दुग्ध होते तेवी प्रधान। जगदाकर होऊन। स्वयमेव राहे म्हणसी जरी॥ ४०॥ तरी हेंही न घडेल। तृण खाईल बैल। त्याचे दुग्ध कीं होईल। तसें न होईल प्रकृति जगत् ॥४१॥ जसा स्वयें आंधळा। चालवी डोळस पांगुळा। तेवीं पुरुष प्रकृतीला। चालवी म्हणो तरी न घडे ॥ ४२॥

२००. उपदेश

गुरुमाता सांगतसे, ऐक मुली आतां। आला आज दीपवाली, सण बरवा मोठा॥ ध्रु.॥ लाविं अंगि नित्यानित्यवस्तुविवेकाचें॥ उटणें मग रागमळ, जातिल तव तनुचे॥ १॥ झगझगितचि हें अमूल्य पाडी न जें शोकी॥ शांतिवसन तूं नेसून शोभसि या लोकीं॥ २॥ भूतदया आणि क्षमा भूषण लेवून॥ शोभवि हें आत्मरूप भूषित होवून॥ ३॥ करिं धरिं हें सोज्वल मति सोन्याचें ताट॥ अंतरि धरि ज्ञानेंद्रियरत्नदीप थाट॥ ४॥ तीन तनु लिंबलोण उतरुनि त्यजि दूरी॥ ईश्वर गुरू आत्मबंधु चितुनि अंतरी॥ ५॥ घे सोहंभावे ती सोज्वळ आरती॥ ओवाळी एक भक्तिभावानें निगुती॥ ६॥ ओवाळणी घे तूं ही दिव्य अमोलीक॥ कूटस्थ प्रत्यगात्मसाक्षी अवलीक॥ ७॥ रात्रंदिन जातां येतां निजतां ही बसतां॥ अनुभविं तूं साक्षिपणें संतत त्या आतां॥ ८॥ तो आत्मा सच्चित्सुख तुजहुनि नच भिन्न। तूहि तयाहुनि कधिहि नससी हो भिन्न॥ ९॥ गुरुमाता सांगतसे ऐक मुली आतां। आला दिपवाळी सण बरवा मोठा॥

सासुर्वासी बाळी। आलिया दिवाळी। गुरुमाते जवळी। आली त्रस्त॥ १॥ हंबर्डा फोडोनी। मायेपुढें रडे। म्हणे दुःखी पडे। सासुर्वासी॥ २॥ सासू दुष्टबुद्धि। मोह तो सासरा। यांही मज थारा नाही दिल्ला॥ ३॥ तामसाहंकार। रागीट भ्रतार। त्या करवि मार। देती नित्य॥ ४॥ कामादिक दीर। चावटचि क्रूर। यांही दिल्ला मार। पदोपदीं॥ ५॥ कल्पना जावू हे। बोट्ये मोडताहे। तृष्णा नणंदूली हे टवळी द्वाड॥ ६॥ लावालावी करून। सर्वही गांजीती। मज नच देती। शांतीवस्त्र॥ ७॥ मारुनि तितिक्षा

ती। बांगड्या वाढवीती। ग्रासही न देती। स्वानंदाचा ॥ ८ ॥
 श्रद्धाभक्तिशेजे। कडे दृष्टि देतां। धरुनिया हाता। ओढिती हे ॥ ९ ॥
 करकर दांत। खाती माझेवर। तूंही समाचार। नच घेसी ॥ १० ॥
 मेल्यें किंवा आहें। हेंही तुझ्या मनीं। आलें न म्हणूनी। हो व्याकूळ ॥ ११ ॥
 आतां तुझे पायीं। जीव देतें ठार। पुरे येरझार। या जन्माची ॥ १२ ॥

गुरुमायी म्हणे बाळे। आतां शांत हो ये वेळीं	॥ १ ॥
तुज आठवि वेळोवेळ। म्हणानि म्यां धाडिले मूळ	॥ २ ॥
तुझा बंधू हा विवेक। धाडिला म्यां आजी एक	॥ ३ ॥
शांति साडी दे नेसून। घे तितिक्षा बांगड्या भरून	॥ ४ ॥
कंठी बांधू साधन यंत्र। तेणें होसी तूं स्वतंत्र	॥ ५ ॥
आतां सासू होईल सुबुद्धि। न च देईल ती आधी	॥ ६ ॥
सात्त्विक अहंकार। अनुकूल होईल भ्रतार	॥ ७ ॥
येरा गाढवांची भीड। तुज कायसी सर्वा सोड	॥ ८ ॥
श्रवणादी पोटभर। खारिं देयीं तृप्ति ठेकर	॥ ९ ॥
प्रसवूनी बोधपुत्रा। नांद सुखें उद्धरिं गोत्रा	॥ १० ॥
शिरावर गुरुचा कर। येता कैची येरझार	॥ ११ ॥
वासुदेवगुरुचा बोल। कालत्रयीं नोहे फोल	॥ १२ ॥

२०१.ब्रह्मचिंतन

जें वासुदेवाख्य अव्यय। तें परब्रह्म मीच होय। ऐसा जयाचा
 निश्चय। तो मुक्त होय अन्य बद्ध ॥ १ ॥ मीच परब्रह्म असे। ब्रह्माहून वेगळा
 नसे। ब्राह्मणें कीजे उपासन असें। ब्रह्मभाव धरु न ॥ २ ॥ मीच परब्रह्म
 निश्चीत। अबाध्य असंग चिद्रूप निश्चित। प्रयत्नानें असें चिंतीत। राहतां
 मुक्त होतसे ॥ ३ ॥ जें सर्वांपाधिःशून्य। जें निरंतर चैतन्य। तें मी ब्रह्म न
 अन्य। वर्णाश्रम मग कैचे ॥ ४ ॥ मी ब्रह्म असें जाणतां। तथा ये सर्वात्मता।
 तन्मुक्तीला आड देवता। न येती आत्मा त्यांचाही हो तो ॥ ५ ॥ माझ्याहून

देव भिन्न। असें करितां उपासन। तथा न होय ब्रह्मज्ञान। पशुसमान हो तो देवा॥ ६॥ मी आत्मा नच अन्य। ब्रह्मच मी शोकशून्य। सच्चिदानंद मी धन्य। नित्यमुक्तस्वभाव मी॥ ७॥ असें आपणा ब्रह्म मानून। सतत वागे तथा न। दुष्कृत आणि दुष्कृतापासून। आपती जाण न होती॥८॥ आपणा ब्रह्म मानून। राहावे सुखे करून। मी ब्रह्म आहे असें चिंतन। हो कां क्षणभर ही बरा॥ ९॥ तें महापातका निवारी। जेवीं अंधकारारी। सर्वांधकारा निवारीं। म्हणोनि ब्रह्मचिंतन करावे॥ १०॥ अज्ञानामुळे ब्रह्मापासून। आकाश झालें बुद्बुदा समान। वायू झाला आकाशापासून। वायूपासून तेज झालें॥ ११॥ उदक झालें तेजापासून॥ पृथ्वी झाली उदकापासून। ग्रीहियवादिक पृथ्वीपासून। झालें उत्पन्न अज्ञानामुळे॥ १२॥ पृथ्वी विरतां उदकांत। उदक विरे तेजांत। तेज विरे वायूंत। वायु आकाशात विरतसे॥१३॥ आकाश विरे अव्याकृत मायेंत। तें विरें शुद्ध ब्रह्मांत। त्याहूनि अन्य न उरत। तें ब्रह्म मी हरी विष्णु॥ १४॥ यन्मायेनें कर्तृत्व भोक्तृत्वादिक। तो अच्युत अनंत गोविंद मी एक। तोच मी हरी आनंदरूपक। अज अमृत अशेष मी॥ १५॥ नित्य निर्विकल्प निर्विकार। सच्चिदानंद अव्यय मी पर। पंचकोशातीत परमेश्वर। अकर्ता अभोक्ता असंग मी॥ १६॥ लोहचुंबकापरी माझे जवळ। इंद्रियादिकांचा होतो खेळ। मी आदिमध्यांती मुक्त केवळ। स्वभावशुद्ध मी बद्ध नसें॥ १७॥ मी ब्रह्मचि न संसारी। मी मुक्त हें चिंतितेजे अंतरी। हें चिंतन न घडें तरी। वाक्य उच्चारि जें हें नित्य॥ १८॥ या अभ्यासानें भ्रमरकीटवत्। ब्रह्मभाव होय निश्चित। संशय सोडूनी सतत। करावा निश्चित अभ्यास॥ १९॥ हें ध्यान करितां एक मास। ब्रह्महत्येचाही होतो नाश। एक वर्ष करितां हा अभ्यास। मिळती खास अष्टसिद्धि॥२०॥ यावज्जीव अभ्यास करितां। आंगी बाणे जीवन्मुक्ता। मी देह न प्राणेंद्रियें तत्त्वतां ही दृढता होय तथाची॥ २१॥ मी न मन न बुद्धि न चित्त। मी न अहंकार न भूमी न पय। मी न तेज न मी वात। मी न आकाश सर्वथा॥ २२॥ मी न शब्द न स्पर्श न रस। मी न गंध न रूप खास। मी नोहे हा मायाविलास। मग संसारभास मज कैचा॥२३॥ साक्षिस्वरूपे केवळ। मी शिवची निर्मळ। मिथ्या जगज्जाल। होउनी मृगजळवत् राहे॥ २४॥ ज्ञानें माझे ठायींच तें विरे। मग एकचि ब्रह्म मी उरें। शेखीं अनंत मीच न दुसरें। तोच मी सर्वेशसर्वशक्ति॥ २५॥ मी आनंद सत्य बोध पुरातन। ऐसें असें हें ब्रह्मचिंतन। हा प्रपंच मिथ्या

म्हणून। सत्याद्वय ब्रह्म मीचि एक ॥ २६ ॥ या विषयी वेदांत प्रमाण। गुरु
स्वानुभव तिसरा जाण। मी ब्रह्म न संसारी ब्रह्मभिन्न। मी न देह सनातन
केवळ मी ॥ २७ ॥ एकची अद्वय ब्रह्म। येथे नसे नाना भ्रम। हे कळावया
ब्रह्मचिंतनक्रम। कथिला भ्रम निरसावया ॥ २८ ॥

इति श्री. प. प. श्रीवासुदेवानंदसरस्वतीविरचितं ब्रह्मचिंतनं संपूर्णम् ॥

२०२ अभंग ऐतरेयभावार्थरूप

(१)

देवाचा जो देव भासे स्वयमेव। जाणे भावाभाव भावाचा जो ॥ १ ॥
पूर्णानंद एक रची नाना लोक। सर्वाचा पालक एकदृष्टी ॥ २ ॥
ज्याचे कर्म जैसे त्या दे फळ तैसे। ज्या वैषम्य नसे कारुणिका ॥ ३ ॥
लालन ताडन बाळाचे करितां। निंद्य नोहे माता तेविं हाही ॥ ४ ॥
उदासीनापरी करोनी अकर्ता। चिंति तथा दत्ता वासुदेव ॥ ५ ॥

(२)

ऐक्यावधारण द्वैतनिवारण। श्रुति करी जाण जेथ तो हा ॥ १ ॥
जग हे सृष्टी पूर्वी तोचि अद्वितीय। एक अप्रमेय हो सदैव ॥ २ ॥
होता संत हीन पुनरुक्ति हीन। लोकींही भाषण आहे ऐसें ॥ ३ ॥
जिह्वा मन नसतां नामरूपवार्ता। तेव्हां नसे कथा कालाचीही ॥ ४ ॥
लोका सांगावया पूर्वकाल गणे। श्रुति असें म्हणे वासुदेव ॥ ५ ॥

(३)

आत्मा हो निमित्त माया उपादान। म्हणती ही ये न द्वैतवाद ॥ १ ॥
माया अवास्तवी शक्ति आत्म्याची हे। आत्मदृष्टीने हे रची विश्व ॥ २ ॥
कूटस्थरूपा जी न येतां विकार। रची चराचर मायावीसी ॥ ३ ॥
अनिर्वाच्य माया घेतां ही श्रुतीस। अखंडेकरस बोलूं आला ॥ ४ ॥
सामानाधिकरण्य आत्मजगताचे। बोधार्थ सांभाचे जेविं चोर ॥ ५ ॥

(४)

अध्यारोपापवादानें । तत्व कथिलें वेदानें ॥ १ ॥
अध्यारोप सृष्ट्यादिक । अपवाद तत्त्वं एक ॥ २ ॥
वासुदेव एकरूप । व्हाया सांगे अध्यारोप ॥ ३ ॥

(५)

ज्ञानरूपी तप आत्म्याचें । तो म्हणे मी विश्व रचे ॥ १ ॥
चौदा लोक उपजवी । लोकपालांही उद्भवी ॥ २ ॥
येथ गुणोपसंहार । न्यायें भूतसृष्ट्यादर ॥ ३ ॥
मुख्य आत्मा उपसंहारे । ध्यावा अन्य न चतुरें ॥ ४ ॥
सृष्टी करी आत्मदेव । देवांचीही सांगे देव ॥ ५ ॥

(६)

जलमुख्य भूतां घेवोनी परेशा । रचूनि पुरुष तया पाहे ॥ १ ॥
अंडवत मुख फुटोनी हो वाचा । जन्म हो अग्नीचा तीपासून ॥ २ ॥
नासा उपजली प्राण तीपासून । वायू त्यापासून उत्पन्न हो ॥ ३ ॥
झाली अक्षिछिद्रें चक्षु त्यापासून । सूर्य त्यापासून उत्पन्न हो ॥ ४ ॥
उपजे कर्ण श्रोत्र त्यापासून । होती त्यापासून दाही दिशा ॥ ५ ॥

(७)

त्वचा उपजली तीपासून रोम । त्यापासोनि जन्म ओषधींचा ॥ १ ॥
हृदय उपजलें त्यापासोनि मन । चंद्रा ये जनन त्यापासून ॥ २ ॥
नाभी उपजली तेथें हो अपान । मृत्यु त्यापासून उत्पन्न हो ॥ ३ ॥
शिश्न झालें तेथ उपजलें रेत । आप उपजत त्यापासून ॥ ४ ॥

(८)

विराटाच्या पोटीं देवता पडती । क्षुधातृषा मोठी व्यापी तयां ॥ १ ॥
त्या म्हणती ईशा आम्हां दे शरीर । तेथ अन्नाहार पुरवूं आम्ही ॥ २ ॥

गजाश्वादि देह देयि तयां देव । परि त्यांचा भाव तृप्त नोहे ॥ ३ ॥
शेवटी नृदेह देतां तृप्त होती । देवता वदती बरें झालें ॥ ४ ॥

(९)

आत्मा म्हणे त्या अमरां । आपुलाली स्थानें धरा ॥ १ ॥
मग अग्नि वाचा होयी । मुखी प्रवेशुनी राही ॥ २ ॥
वायु होवोनियां प्राण । धरी नासारंध्रस्थान ॥ ३ ॥
रवि चक्षु होवोनियां । रिघे नेत्री पाहावया ॥ ४ ॥
श्रोत्र होवोनियां दिशा । कर्णी रिघति ज्या श्रवणाशा ॥ ५ ॥

(१०)

ओषधी रोम होवून । धरिती त्या त्वचास्थान ॥ १ ॥
चंद्र होवोनियां मन । धरि तेव्हां हृदयस्थान ॥ २ ॥
मृत्यु होवोनी अपान । स्वीकारी तो नाभिस्थान ॥ ३ ॥
आपोदेव रेत होवोन । धरि त्या शिश्नस्थान ॥ ४ ॥

(११)

क्षुधातृषा आत्मयातें । म्हणती दे स्थान आम्हांतें ॥ १ ॥
जे जे देव भाग घेती । त्यांही दोघी तृप्त होती ॥ ३ ॥

(१२)

लोक लोकपाल होतां । करी आत्मा अन्नचिन्ता ॥ १ ॥
जलमुख्य भूतें घेऊन । निर्मा चराचर अन्न ॥ २ ॥
वागादिके भोक्तृवर्ग । अन्न भक्षूं इच्छी सवेग ॥ ३ ॥
परी नोहे अन्नाहार । मग अपानें करी आहार ॥ ४ ॥
आयुर्हेतु अन्नद्वारा । अन्नग्राह करावया ॥ ५ ॥

(१३)

आत्मा म्हणे वागादिक । कामें करिती मत्सेवक ॥ १ ॥
हे स्वतंत्र होतां जाण । मग कोण मी होईन ॥ २ ॥

आप आपणा ओळखाया। देही जाऊं कोठोनीयां	॥ ३ ॥
ऐसा विचार करित। शिर भेदुनि जायी आंत	॥ ४ ॥
जे जाती करुनी भेद। ह्या द्वारा त्यां हो आनंद	॥ ५ ॥

(१४)

क्रियोपाधिक जो प्राण तो प्रवेशे। पायांतून असें वदे वेद	॥ १ ॥
गळ्याखालीं कर्मेद्रियांचें बाहुल्य। धींद्रियबहुत्व कंठावरी	॥ २ ॥
वरुनी प्रवेश ज्ञानोपाधिकाचा। हो ज्ञानेद्रियांचे वरि बाहुल्य	॥ ३ ॥

(१५)

पुरीं राव येतां पुरपौरा शोभा। तसी देही शोभा आत्मयोगें	॥ १ ॥
वाडा करोनिया तीन मजल्यांचा। खेळ आत्मयाचा व्यवस्थेनें	॥ २ ॥
नेत्रीं चित्ती कंठी जागृत निद्रा स्वप्न। तिघांसही स्वप्न म्हणे वेद	॥ ३ ॥
अन्यथा ग्रहण तेंचि होय स्वप्न। हें असें लक्षण जागृत स्वापा	॥ ४ ॥
दैनंदिन क्रीडा येथे तीन देही। मातृपितृस्वदेहीं जन्मांतर	॥ ५ ॥

(१६)

अशी लाखां जन्में होती। परी जीवा न ये मुक्ति	॥ १ ॥
जेव्हां सत्संग आदरी। प्रेमें दत्तभक्ति करी	॥ २ ॥
तेव्हां साधनें जोडून। गुरुवाक्या घे उमजून	॥ ३ ॥
मीच भूत भौतिकही। मज वाचुनि कांही नाही	॥ ४ ॥

(१७)

होयी इंद्र त्याचे नाम। परि त्या इंद्र नाम	** १ ॥
इंद्रनाम हो परोक्ष। देवा आवडे परोक्ष	॥ २ ॥
अपवाद हा विचार। वासुदेवा साक्षात्कार	॥ ३ ॥
	॥ ४ ॥

(१८)

अध्यारोपी देहत्रयप्रवेश न। वैराग्य कारण तेंचि होय	॥ १ ॥
---	-------

अशुचि गंधानें न विटे जो चितीं । तया न विरक्ती तीनी लोकी	॥ २ ॥
मु ताचें आधण विष्टेचा दांथर । उकडे तयावरती जीव	॥ ३ ॥
अशुद्ध विटाळी जठराग्नि पोळे । तयाचें सोवळें कायसे हो	॥ ४ ॥
वासुदेव म्हणे वीट आणि कष्ट । सांगे वेद स्पष्ट वैराग्यार्थ	॥ ५ ॥

(१९)

स्वर्गनरकादिक्रमें ओषधिस्थ । पुरुषदेहीं रेत होत जीव	॥ १ ॥
पुरुषाच्या देही पूर्वी तीन मास । करी जीव वास देही व्हाया	॥ २ ॥
सप्तधातु तापें कढांनी हो रेत । हाचि गर्भ ख्यात तातदेहीं	॥ ३ ॥
सर्वांगें करुन पोशिलें जें रेत । चितीं तें कढत कामाग्नीनें	॥ ४ ॥
योनीमध्ये सोडी ऋतुकाळी स्त्रीच्या । जन्म हो जीवाचा पहिला हा	॥ ५ ॥

(२०)

अस्थि स्नायु मज्जा होय तातरेत । त्वचा मांस रक्त स्त्रीरक्ताचे	॥ १ ॥
रक्ताधिक्यें नारी रेताधिक्यें नर । होयी षंडाकार साम्य होतां	॥ २ ॥
वायु फोडी शुक्र तेव्हां होय मेळ । स्वकर्म केवळ जन्मा हेतु	॥ ३ ॥
जैसें पूर्वकर्म तैसा पिंड होयी । सुख दुःख घेयी ईशाज्ञेनें	॥ ४ ॥

(२१)

न पीडे मातेसी रिघोनि उदरी । स्तनादिकापरी हो मातेसी	॥ १ ॥
भर्तृरूपगर्भा माता परिपाळी । म्हणोनियां पाळी तिला भर्ता	॥ २ ॥
डोहाळे जे होती पति पुरवी ते । न देतां इष्टातें गर्भहानी	॥ ३ ॥
रूपांतर तेंचि आपुलें जाणून । पिता पुंसवनादीक करी	॥ ४ ॥
रूपांतरे भर्ता जन्मे जाया पोटी । जाया हो शेवटीं भर्तृमाता	॥ ५ ॥

(२२)

उपजतां करी जातकर्मादिक । वाढावया लोकपरंपरा	॥ १ ॥
दुसरा हो जन्म उपजतां बाळ । नेणें पुढें काळगती मोहें	॥ २ ॥
गर्भी पीडिता जो प्राणी मुक्त व्हाया । तया दत्तराया विसरे जीव	॥ ३ ॥

(२३)

पुण्य कर्म व्हाया पिता योजी तया। कृतकृत्य काया स्वयें सोडी ॥ १ ॥
जन्में पुढें तेंचि तिसरें हो जन्म। ऐसें कर्म जन्म अज्ञा मार्गें ॥ २ ॥
ज्ञाना प्रतिबंध येतांहे ये जन्म। वामदेवा जन्म जेवीं आले ॥ ३ ॥

(२४)

अग्न्यादि देवांच्या योगें जन्में ज्ञाली। म्हणे मी जाणिली वामदेव ॥ १ ॥
लोहापरी देह शेकडोही मातें। राखिली चोरांते जें पायीक ॥ २ ॥
जेवीं श्येन जाळें तोडोनियां पळे। तेवीं ज्ञानबळें तोडी जन्में ॥ ३ ॥

(२५)

ऐसा पूर्व ज्ञानानुभव घेवोनी। वामदेव मुनी गर्भी बोले ॥ १ ॥
देहभेदा तोंडी आत्मरूपा जोडी। सर्वानंदगोडी घे हो मुक्त ॥ २ ॥

(२६)

होतां हे विरक्ती। विचार करीती। भजावा म्हणती। कोण हा आत्मा ॥ १ ॥
एक देहीं रिघे एक हें अवघें। ऐसे होत दोघे आत्मे येथ ॥ २ ॥
यांपैकीं कोणाची कीजे उपासना। जो जन्ममरणा शीघ्र वारी ॥ ३ ॥
ऐशा विचारानें तया होय बोध। भेद जो विविध त्या बाधिली ॥ ४ ॥

(२७)

जीव जेणें रूपा पाहे। जेणें शब्द ऐकताहे ॥ १ ॥
जेणें गंधा हुंगे जीव। जेणें बोले शब्द सर्व ॥ २ ॥
कडू गोड जेणें जाणें। मनबुद्ध्यादिकें शीणें ॥ ३ ॥

(२८)

हेंचि सर्व हो प्रज्ञान। त्वंपदार्थलक्ष्य जाण ॥ १ ॥
इंद्रादीक देव पंचभूतें जीव। प्रज्ञाना पासाव उद्भवती ॥ २ ॥

प्रज्ञा पाळी सर्वां शेखी त्यां संहारी। मायावीचे परी वेगळी स्वयें ॥ ३ ॥
 तेंचि ब्रह्म होय तत्पदलक्ष्यार्थ। दो पदांचा होय लक्ष्यार्थ हा ॥ ४ ॥

(२९)

आहे सामानाधिकरण्य। दोनी पदांचे ह्या जाण ॥ १ ॥
 अन्योन्यभेदवारण। हो विशेष्य विशेषण ॥ २ ॥
 जीव तोचि हो प्रज्ञान। तेंचि एक ब्रह्म जाण ॥ ३ ॥

(३०)

ऐसें हें श्रवण याचेंचि मनन। कीजे मग ध्यान निरंतर ॥ १ ॥
 देहात्मज्ञानाचे परि आत्मज्ञान। होतां न बंधन मागुती हो ॥ २ ॥
 शमादिकयुक्त ध्याती जे हें खास। अखंडैकरस लाभे तयां ॥ ३ ॥

(३१)

यावद्देहपात प्रारब्ध भोगीत। तया जीवन्मुक्ती अलिप्तत्वं ॥ १ ॥
 न घटे न वाढे पाप पुण्य होतां। महिमा तत्त्वतां ज्ञानीयाचा ॥ २ ॥
 प्रज्ञात्वा होवोनी ह्या देहा सोडोनी। ब्रह्मीं ते मिळोनी जाती मुक्त ॥ ३ ॥

(३२)

ते हृदयग्रंथी तत्काळ तोडीती। संसारा या छेदिती ज्ञानबळें ॥ १ ॥
 सर्व पाश त्यांचे तत्काळ तूटती। कर्म क्षया जाती सर्व त्यांची ॥ २ ॥
 कोठें देह पडो तयां नको काळ। त्यांचे ज्ञानबळ लोकां तारी ॥ ३ ॥
 वासुदेव म्हणे इतरासुताचें। मत मी हें साचें वाचें बोले ॥ ४ ॥
 वासुदेव म्हणे वासुदेवापरी। जो विचार करी तो हो मुक्त ॥ ५ ॥

२०३ मलप्रभेची आरती

जय जय भगवति गंगे जनिमृतिभयभंगे ॥
मलापहारिणि तारिणि उद्धरिं मज वेगें ॥ ध्रु. ॥
भवदवतापें तापुनि व्यापुनि कलुषानें ॥
तूझ्या तीरी आलों झालों खिन्न मनें ॥
आतां सत्वरि उद्धरिं अंतरिं मन्नमनें ॥
प्रसन्न होउनी शमने दूरीकृतशमने ॥ १ ॥
उपटुनि समूळ पापा तापा शमऊनी ॥
अंतःकरणा शोधुनि लाउनि हरिभजनी ॥
जननीपरि तूं निशिदिनिं सांभाळूनि सदनीं ॥
कैवल्याच्या ठेवीं मजला भवशमनि ॥ २ ॥
शतयोजनि जो दूरचि राहुनियां गंगा ॥
गंगा ऐसे बोले त्याला जी सुभगा ॥
तत्क्षणिं तारी वीक्षणिं येतां जी गंगा ॥
शिवसायुज्या ने ती उद्धरि अघभंगा ॥ ३ ॥

२०४ भजन

पावनी गंगा । सुभगा । पावनी गंगा ॥ ध्रु. ॥
स्मरतां तत्क्षणि करि अघभंगा । तारी जी भवरोगा ॥ १ ॥
शमवी यज्जल षड्भिपुवेगा । ती हे अमृततरंगा ॥ २ ॥

पूजेनंतर आरत्या

२०५ आरती गणपतीची
(चाल-आरतीभुवन सुं०)

आरती ओवाळूं गणेशा। गिरिजात्मजा विघ्ननाशा।।ध्रु०।।
भयसंकटाघसंहरणा। शरणा -ह्रस्वपाणिचरणा।।
करुणाघना विघ्नहरणा। अरुणारम्यशूर्पकरणा।।
चाल।।अरुणालेपपुष्पवसना। विघ्नवनानल, हतदानवकुल,
त्रातामरकुल, कलिमलभंजना मतीशा।।
विपदा वारिं मम गणेशा।।१।।

सिंदुरचर्चिताऽखिलांगा। सिंदुरासुरापहा अभंगा।।
परिहृतभक्तदुःखरोगा। भजकाहिताभीष्टभोगा।।
चाल।। आखुगा मत्तकुंजरांगा द्वैमातुरदरहर, लंबोदर सेवकसादर,
तो तूं रक्षिं मज गुणेशा। पुरवी भक्ताच्या आशा।।२।।
नववारणस्वरूपातें। धरुनी रक्षी जगतातें।।
यास्तव प्रार्थी मी तूंतें। सर्वथा नित्य रक्षिं माते।।

चाल।। मार्गें पुनरपि भक्तपते। स्मरण तुझें मज, नित्य असावें,
भावे तव गुणगण म्यां गावे, मंगलमूर्ते तव पद ध्यावें।। द्यावें हेंचि वरदान।।
आशापूरका सिद्धिबुद्ध्यधीशा। गिरिशात्मजा विघ्ननाशा।।३।।

२०६ आरती सरस्वतीची

आरति ओवाळूं शारदे। सुरवरवंदितपादे।। आरति ओवाळूं।।ध्रु.।।
शुद्धस्फटिकमयी वरमाला। पुस्तक शुक सितकमला।।
वाग्जाड्या हरुनी शुभमति दे। देवि सरस्वति वरदे।।१।।
हंसावरि बसुनी सत्वर ये। श्रीमति भारति अभये।
मन्मुखिं वास करी श्रुतिगेये। विजये निहताऽपाये।
वारितनिजखेदे पारदे। भास्वति परमामोदे।।२।।

होती मूकहि ते वाचाळ । नलगे क्षणभरि काळ ।
तूं जरि करुणेनें केवळ । पाहतां एक वेळ ।
म्हणुनी वासुदेव शारदे । प्रार्थित परमानंदे ॥३॥
आरति ओवाळूं शारदे । सुरवरवंदितपादे ॥

२०७ आरती सरस्वतीची २

जयजय भगवति भास्वति भारति सन्मतिदे ॥
नीराजये सरस्वति प्रतिमतिदे प्रपदे ॥ जयजय वरवरदे ॥ध्रु॥
विधिहरिहरमुखलेखर्षभगीते महिते । वाणीश्वरि वेदनुते श्रितजनकल्पलते ॥
उत्तमशीले विमले कांते सर्वमते ॥ परिपालय नो भीतेरनिशं दिव्यगते ॥१॥
वाग्जाड्यबुद्धिमांघप्रभृतिकुदोषहरे ॥ बुद्धिप्रकाशके सति सद्गतिदेऽकहरे ॥
कृपया परयाऽऽलोकय भजकात्रोऽघहरे ।
विद्यामेधासन्मतिधृतिदे पापहरे ॥२॥
या शारदाब्दकांता मालाम्बुजहस्ता ॥ या शुकपुस्तकसहिता ब्राह्मी हंसगता ॥
या नरमुनिसुरविनुता त्रैलोक्यप्रथिता ।
सा वासुदेवगीताऽवतु नः श्रुतिमाता ॥३॥

२०८ आरती त्रिपुरसुंदरीची

जय जय बाले बालेंदुद्योतितभाले । भालेंद्वनुमितलीले पाह्यस्मान् विमले ॥ध्रु॥
सृष्टिस्थितिलयलीले स्वाश्रितजनपाले । समस्तमंगलमूले खलदानवकाले ।
नीराजयामि ते पदकमले विमले । प्रालेयाचलबाले बाले शुभलीले ॥१॥
कृतिजनमानसहंसे कृतदुष्टध्वंसे । वारितभक्तत्रासे मंदस्मितहासे ।
मुनिजनमानसवासे मुक्ताभातनसे । आस्तिकजनविश्वासे चागमनिश्वासे ॥२॥
वेदशिरोगीते त्रिपुरसुंदरी ललिते । त्रिबीजमंत्राराधितपीठे देवनुते ।
यतिवासुदेवनमिते निजजनकल्पलते । विद्याधिराजदयिते मयि तेऽस्तु
दृगार्ते ॥३॥

२०८ अआरती लक्ष्मीची (चाल----- सुंदरमुख०)

आरति करुं विष्णुपत्नि क्षीरसिंधुजे ।
 करविरपुरिं रुचिरगात्र देखुनी तुझे ॥ध्रु० ॥
 सुंदर तव मंदिर चव दे मदीक्षणी ।
 बहु जंव जंव पाहुं तंव तंव जे क्षणोक्षणी ॥
 दिसे अभिनव पिसे होति भव देखुनी झणी ।
 सार जणूं देवकारागिरि लवमात्र ना उणी ॥ चाल ॥
 तेथें मोठें गोमटें रूप तुझे पाहुनि माझे स्वांत मजेदार हें साजे ॥१॥
 मस्तकिं भगलिंग नाग चांग विलसती । खेटगदामातुलिंगपात्र शोभती ॥
 चारि करीं दीप्ति बरी लाजवी खरी ।
 चंद्राइना चंद्र मना भुलवि हे हरी ॥
 चाल ॥ रमणी हरिणी चिमणी वासुदेवि कुलदेवी महादेवि तारि अब्धिजे ॥
 आरति करुं विष्णुपत्नि क्षीरसिंधुजे ।

२०९ आरती यक्षिणीची

ओवाळूं यक्षिणि तुज विमले । विज्ञान दे मज पहिलें ॥ध्रु० ॥
 कार्तिकमासी वैशाखमासी । होती उत्सव भले ॥१॥
 शरदिं वसंतीं नवरात्र होती । उत्सव तुझे चांगले ॥२॥
 आश्विनी दसरा होता वाटे । दुसरा आला नाक येथें वत्सले ॥ ३ ॥
 फाल्गुनि शिमगा होकां दावी । रंगा तुझे गांविं शिवमहिले ॥४॥
 वळखुनि भावा तुवां वासुदेवा । भवा हरुनि तारिलें ॥५॥
 ओवाळूं यक्षिणि तुज विमले ॥

२१० . आरती रेणुकेची

जय जय रेणुक ईश्वरि जमदग्नेर्दयिते ॥
 मयि तेजस्विनी करुणांशो भूयादयिते ॥ध्रु० ॥
 शंकररूपस्य मुनेर्या साध्वी कांता ।

गौरी साक्षाज्जाता रेणोर्या दुहिता ॥
पातिव्रत्यप्रथिता रामस्य च माता ।
माता जगतां नोऽव्यात् त्रिभुवनविख्याता ॥१॥
भूभारभूतदुष्टक्षत्रियकुलनाशे ।
कृत्याऽभूद्या हेतुर्विश्वोद्भवनाशे ।
नीराजयामि तां त्वां पूरितसुजनाशे ।
तारय मृत्युमुखान्मां शिक्षितकीनाशे ॥२॥
दत्तात्रेयं कृत्वाऽऽचार्यं सहातटे ।
पत्यनुगमनं चक्रे माहुरपुरनिकटे ।
याऽद्यापि तत्र माता जागर्ति प्रकटे ।
तद्रूपेऽस्तु सदा मे चित्तं सन्निकटे ॥३॥
जय जय रेणुक ईश्वरि जमदग्नेर्दयिते ।
मयि तेजस्विनि करुणांशो संभूयादयिते ॥

२११ आरती श्रीकृष्णेची

आरति ओवाळूं श्रीकृष्णे । तुजला वारिततृष्णे ॥१०॥
जी पातकवार्ता न च उरवी । सेवककामा पुरवी ।
त्रिभुवनिं सत्कीर्ती जी मिरवी । भजतां दैन्या नुरवी ।
बरवी गति दे जी । श्रीकृष्णे तूंची परिहृततृष्णे ॥१॥
जीच्या उभयतटीं अपरिमित । तीर्थे असती शस्त ।
स्नानें पानें जी पुनीत । करिती ऐसी मात ।
व्यासें वर्णियली श्रीकृष्णे । तूंची प्रशमिततृष्णे ॥२॥
अपार तव महिमा न च सीमा । लागे ती तूं परमा ।
पुर्विसि निजकामा निजनामा । घेतां देसी धामा ।
म्हणुनी वासुदेव श्रीकृष्णे । तुजला प्रार्थि अनुष्णे ॥३॥ आरति ओवाळूं ॥

२११अ आरती श्रीकृष्णेची

जय जय भगवति कृष्णे परिहृतजनतृष्णे ॥
नीराजयामि कृष्णे शमितत्रिविधोष्णे ॥ध्रु० ॥
त्रिविधं पापं हर्तुं भवतीह समर्था ॥
त्रिविधं तापं हर्तुं महतीह समर्था ॥
विविधं रिष्टं दातुं कान्यात्र समर्था ॥
विविधं हीष्टं दातुं कान्यात्र समर्था ॥ जय० ॥१॥
लत्तामर्पय भगवति कलये खेदहरे ॥
मत्तान्घातय दुर्मतिविलये भेदहरे ॥
वित्तां मेऽर्पय सन्मतिनिलये भेदहरे ॥
सत्तां द्योतय भास्वति निलये वेदपरे ॥ जय० ॥२॥
भगवति कृष्णेऽनुष्णे कलये त्वामघदे ॥
स्वागमतृष्णे तृष्णे कलये त्वं मघदे ॥
शिक्षापर्यत्यततं स्मरणं ते वरदे ॥
निजवासुदेवदण्डिनि तिष्ठतु खलु परदे ॥ जय० ॥३॥

२१२ आरती श्रीअनसूयादेवीची

जय जय भगवति भास्वति मतिमति वन्द्यसति ॥
अनसूये सद्गतये तेऽस्तु नमोहमति ॥ जय देवी जय० ॥१॥
या देवहूतिदुहिता कर्दममुनिजाता ॥
अत्रिमहर्षेर्दयिता त्रिभुवनविख्याता ॥
श्रीदत्तदेवमाता कान्ता श्रुतिगीता ॥
पातिव्रत्ये निरताऽऽतिथ्येऽप्यासक्ता ॥ जय देवी जय० ॥२॥
धर्मानुभावतो या सत्या मृतकान्तं ॥
कौशिकमजीवयत्स्वयमपि लोकाकान्तं ॥
कृत्वा लेभेऽनंतं च सुतं खलु कान्तं ॥
कुर्यादनसूया सा भजतां नोऽकान्तम् ॥ जय देवी जय० ॥३॥
अनुजस्तनुजश्चाभूद्यस्या हरिरेषा ॥
साक्षाच्चैतन्यकला जगति स्त्रीवेषा ॥

श्री.प.प.श्रीमद्वासुदेवानंदसरस्वती टेंबे स्वामिमहाराजांचा

दोषानाशु स्मरतां हरतु शुभाशेषा-।
ननसूया गतरोषावतु नो हरिपोषा॥ जय देवी जय०॥४॥

२१३ आरती नर्मदेची

जय जय नर्मद ईश्वरि मेकलसज्जाते॥
नीराजयामि नाशिततापत्रयजाते॥ जय जय० ॥१॥
वारितसंसृतिभीते सुरवरमुनिगीते॥
सुखदे पावनकीर्ते शंकरतनुजाते॥
देवापगाधितीर्थे दत्ताग्र्यपुमर्थे॥
वाचामगम्यकीर्ते जलमयसन्मूर्ते॥ जय जय०॥२॥
नन्दनवनसमतीरे स्वादुसुधानीरे।
दर्शितभवपरतीरे दमितान्तकसारे॥
सकलक्षेमाधारे वृतपारावारे।
रक्षारस्मानतिघोरे मग्नान्संसारे॥ जय जय० ॥३॥
स्वयशःपावितजीवे मामुद्धर रेवे।
तीरं ते खलु सेवे त्वयि निश्चितभावे॥
कृतदुष्कृतदवदावे त्वत्पदराजीवे।
तारक इह मेऽतिजवे भक्त्या ते सेवे॥ जय जय०॥४॥

२१४ आरती सूर्याची

जय भगवन् जय सवितर्ज्योतिर्मय भानो॥
आरति तव धीदीपक पञ्चोन्द्रियभानो ॥ध्रु०॥
सृष्टिस्थितिलयकारण जगतां त्वं वन्दे॥
आत्मा त्वं जीवानां चालक भो देव॥
पालक सर्वज्ञस्त्वं साक्षी धीदेव॥
मयि करुणालेशं ते मुदमर्पय देव ॥१॥
निमिषादिप्रलयान्तः कालस्त्वदधीनो-॥
ग्रहगणतारानक्षत्रेशस्त्वदधीनः॥

लोकालोकगिरीशो परिकृत्परिचलन- ॥
 स्त्वां नौमि सदाहं भूसुरसुरसुमनः ॥२॥
 यदृग्यजःसामसु गीतं त्वत्तेजोरूपम् ॥
 सर्वोपनिषद्भिस्ते संस्तुतचिद्रूपम् ॥
 सत्यज्ञानदयाघन सुखसागररूपम् ॥
 दर्शय मां तारय मां नय मां तव रूपम् ॥३॥
 श्रीसूर्य त्वं चक्षुर्जगतस्त्वां स्तुत्वा ॥
 त्वत्तो ज्ञानं लब्ध्वा बुद्ध्वा तद्भूत्वा ॥
 श्रीयाज्ञवल्क्य ऋषिवर्यपदं जित्वा ॥
 जनकं मैत्रेयीं संविदो हृद् भित्वा ॥४॥
 सविता मे पश्चात्तात्सविता पुरतश्च ॥
 सवितोत्तरतो मे स्यात्सविताऽधस्ताच्च ॥
 सविता भूमानीशो रक्षतु नमनाच्च ॥
 वासुदेवसुपात्रं कुरु मां छात्रं च ॥५॥

२१५ आरती महादेवाची (चाल -- साधी)

जय सुखकारक तारक तारकजिज्जनक ।
 जनकलुषांतक शंभो शंभो कुर्वधिक ॥ध्रु०॥
 शुद्धस्फटिकप्रतिभ प्रतिभटदर्पहर ।
 हर शिव परममुदर्पक दर्पकदर्पहर ॥
 हर मदघं गंगाधर धरशय देववर ।
 देववरापत्पावक पावकदृक्प्रवर ॥१॥
 स्थित्युद्भवलयकारक कारकशक्तिधर ।
 शक्तिधर द्वैमातुरमातुरभीष्टकर ।
 करकलितपरश्वधमृग मृगधरतिलक हर ।
 हर निजभक्तहितादर दरहर शक्तिवर
 स्वीकुर्वार्तिक्यं शिव शिवयेदं विदश ।
 दशकर पंचानन हर हर मदघं धीश ॥
 धीशयनान्यो मत्तो मत्तो यदि पापः ।

पापहरोऽन्यो भवतो भवतोषदनेश ॥३॥

२१६. आरती शंकराची (चाल -- आरती भुवन)

आरती ओवाळूं ईशा । तव पदा आपदाविनाशा ॥६०॥
कर्पूरदुग्धफेनधवला । स्थिरचरभूततपाला ॥
धाकें दवडिसि तूं काळा । हस्तीं धरिसी नृकपाळा ॥
चाल ॥ नीळा गळा मुंडमाळा शोभवि ज्याचा नाथ गणांचा
जो भूतांचा ईश उमेचा कांत शांत आमुचा महेशा ॥
तो तूं देव भावनाशा ॥ आरती० ॥१॥
वर्णू काय तुझी लीला । त्वत्पदिं ठेवि एक वेळां ॥
बाणासुर शिर त्या वेळा । त्यावरि करितां तूं डोळा ॥
चाल ॥ लाजवि ज्याची भूती विपुला देवैश्वर्या जो सुरवर्या
दमवि अनार्या आर्य करिसि तूं महेशा ॥
तो तूं पुरविं माझि आशा ॥ आरती० ॥२॥
रावण एक ख्याल तुजला । ऐकवि सर्व देसि त्याला ॥
दक्षें दुष्टपणा केला । अजशिर योजिसी तयाला ॥
चाल ॥ होतां दुष्ट बुद्धि विधिला व्याधचि होउनि तूं करिं धरुनी
शर धनु अजुनी गगनीं दिससी दुष्टनाशा ॥
त्वद्यशा कोण वर्णि ईशा ॥ आरती० ॥३॥
बगिच्या श्मशान हो ज्याचें । सहचर थोर भूत ज्याचे ॥
लेपन चिताभस्म ज्याचें । भूषण रुंडमाल्य ज्याचें ॥
चाल ॥ उपवीत तोही ज्याचें गजचर्मावर जो नंदीश्वरवाहन महेश्वर
जो सुरवरकिन्नरांचि आशा ॥ पुरवी त्या नमूं महेशा ॥ आरती० ॥४॥
त्वत्पदीं सर्वभाव धरुनी । प्रार्थीं एकचित्त करुनी ॥
मार्गे हेंचि साच जननी - । जनका घेरिं हेंचि कार्णी ॥
चाल ॥ न मनी इहामुत्रभोगा । आणी पाणी जोडुनि चरणीं क्लेशोद्धरणीं
प्रार्थीं त्वत्पादभक्ति ईशा । दे मज नाहि अन्य आशा ॥
आरती ओवाळूं ईशा० ॥५॥

२१७. आरती शिवाची (चाल-सुंदरमुख तुं०)

व्योमकेश त्रिभुवनेश अमरकुंजरा । नीराजनमुररीकुरु गुप्तनिर्जरा ॥१०॥
 त्रिपुरासुरसमरधीर वीर वरहरा । अभयंकर जयशंकर असुरवरहरा ॥
 सर्वेश्वर करुणाकर त्रिपुरसुंदरा । धरवरपुर शशिशेखर रुचिरदशकरा ॥
 तारा माराऽपहरा भय हरुनी कर धरुनी वर करुनी मज परावरा ॥१॥
 गंगाधर उरगहार अहिपरिष्करा । चर्मांबर गांगनीरपूरसच्छिरा ॥
 पंचवक्त्र भो त्रिनेत्र पार्वतीवरा । काशीपुरकृतविहार तारकेश्वरा ॥
 रुद्रा निद्रा तंद्रा-परिहरुनी निजभजनीं स्थिर करुनी ठेविं मज हरा ॥२॥
 सर्वोत्तम मोक्षधाम तूंचि पशुपती । शिवाधवा वासुदेवा देयिं सन्मती ॥
 मंद अज्ञ अलस मी कसि करुं स्तुती । स्तवुनि वेद पाउनि खेद शेखि करि
 नती
 तेव्हां शर्वा सर्वा अविषयचि अससि हेंचि जाणुनि साचि नति करुं वरा ॥
 व्योमकेश० ॥३॥

२१८ आरती महादेवाची

जय जगदीश्वर शंकर हर गौरीवर भो ।
 नीराजये पदं तव भवदवदव शंभो ॥१०॥
 देव यद् जगदुद्भवशेषे शक्तिधव । सदसद्यदा सदाशिव न न चोभयमे भव ॥
 कारकशास्त्राद्यपि भव नो न च कालजव ।
 आकृष्य सर्वमेव त्वं च सीदेव ॥१॥
 स त्वं पर्यालोचक एतस्योस्येकः ॥ उत्पत्तिस्थित्यंतक ईशकृतालोकः ॥
 अव्यक्तजीवमूलक आविष्टात्रिकः ॥ अंतर्यामी पालक आसेवितनाकः ॥२॥
 पंचमुखो दशहस्तो मस्तकधृतसोमः ॥ सोमार्यमाग्निनेत्रस्त्वहिसूत्रः सोमः ॥
 सोमादियज्ञभोक्ताऽवितसाधुस्तोमः ॥ सोमव्रतप्रियोऽवतु निजहृद्वासोमः ॥३॥
 ज्येष्ठं सद्गुरुपीठं साधिष्ठं गोष्ठं ॥ श्रितपूर्वोत्तरकाष्ठं सर्वजनश्रेष्ठं ॥
 आश्रितनंदिकपृष्ठं श्रेष्ठं शितिकंतं ॥ अहिभूषितप्रकोष्ठं वंदे बिंबोष्ठं ॥४॥
 हतमायश्रितगेयं निहतेच्छापायं ॥ सत्पदवीगविधेयं दर्शितसूपायं ।
 भक्त्यादेयममेयं निर्जितदैतेयं ॥ नीराजयेष्टकायं गणेशसुतगेयं ॥५॥

२१९ आरती श्रीविष्णूची (चाल---सुंदरमुख तुंदि०)

पंचारति धरुनि हातिं म्हणुनि आरती ।
ओवाळिन मधुसूदन देयिं सन्मती ॥ध्रु०॥
नारायण भक्तशरण कमलजापती । अजित कृष्ण विजिततृष्ण आर्यगोपती ।
जन्ममरणपाशहरण भुवनसत्पती । दरकर्षण संकर्षण मुक्तसद्गती ।
तो हा, अघहा, मुरहा, दामोदर,
निहतासुर, हो सुखकर पाहुनि आरती ॥१॥
हरुनि अका निजभजका पाळिसी हरे ।
कधिं तवका आधि न मुखा सेविती सारे ।
तरि हरि कां त्द्या तवका दुःख गांजि रे ।
श्रीच्या धवा वासुदेवा रूप तव बरें ।
दावीं ठेवीं ठेवीं वरकर, शिरिं करिं मजवरि करुणा, देयिं पिदिं रती ॥२॥

२२० आरती श्रीरामाची

श्रीराम जयराम जयजयराम पदे ॥
नीराजयामि तेऽच्युत परिहृतनतखेदे ॥ध्रु०॥
दशरथराजकुमारं विष्णोरवतारं ॥ कौशिकमखगोप्तारं चोद्धृतमुनिदारं ॥
शिवकार्मुकभङ्क्तारं सीताभर्तारं ॥ परिहृतभार्गवसारं वंदे श्रुतिपारं ॥१॥
येनाश्रुत्य गुरुक्तं राज्यमपि त्यक्तं ॥ वनमाश्रित्य विरक्तव्रततो बहु कृतं ॥
रक्षोवृंदं छंदं सीतायाः परिव्यक्तं ॥ पूरयतो मारीचाभिधरक्षोमुक्तं ॥२॥
सीताविरहार्तोऽदाद्गृध्रायापि गतिं ॥ कबंधहादात्प्रेम्णा शबरीतोऽपचितिं ॥
सुग्रीवेष्टकरोऽहन्वालीमतिनीतिं ॥ सीतावार्तां हनुमत्तो वै चास्य कृतिं ॥३॥
बध्वा भीताब्धिनुतोऽश्मभिरब्धौ सेतुम् ॥ लंकामेत्य सवंशं पृथिवीभरहेतुं ॥
रावणमाजौ हत्वा सकपिः कृतमंतुं ॥ लंकां तद्भ्रात्रेऽदात्तं नौम्यविकेतुं ॥४॥
नलनीलऋक्षांगदसुग्रीवार्यानुजयुतः ॥ सीतालक्ष्मणवातात्मजहनुमत्सहितः ॥
सहितः श्रीरामो नौ भवतु सदामहितः ॥
यतिवासुदेवविनुतोऽयोध्याराज्यरतः ॥५॥

२२१ आरती परशुरामाची

भार्गवकुलावतीर्णो जमदग्नेस्तनयो । यः पंचमोपि षष्ठो ह्यवतारो विनयः ।
श्रीरेणुकात्मजः शिवशिष्यो, वरविजयः । सोस्मान् भार्गवरामोऽवतु
सुंदरकायः ॥१॥

जय जय भृगुकुलदीपक भजकाभीष्टकर ।
करकलितपरश्वधरशरपीठानिष्टहर ॥

त्रिसप्तवारं जित्वात्युद्धतमत्तरसा-पालान् खलान् प्रदत्ता संपूर्णापि रसा ।
कश्यपमुनये येनार्जुनबाहूंस्तरसा । चिच्छेद योत्र लीला यस्यास्ते सरसा ॥२॥
कौंकणदेशस्थेभ्यो विप्रेभ्यो भक्त्या । कौंकणदेशान् प्रददौ सम्पाद्य च शक्त्या ।
रामः प्रसीदतूत्तमवीर्योस्मन्नत्या । सत्या ध्यायेम सदा तस्य पदं मत्या ॥३॥

२२२. आरती पंचायतनाची

जय सवितर्गजमुख नगतनये ईश हरे ॥
भेदावलिमपनेतुं ध्याये हृत्कुहरे ॥ध्रु० ॥
बुद्धिप्रेरक सवितुर्नः सिद्धं रूपं ॥
ध्याये ह्यघहृत् श्रेष्ठं देवस्य च रूपम् ॥
प्राणेंद्रियहृद्बुद्धिप्रसिद्धगणरूपं ॥
रक्षति तस्माद्गणपतिरिति विश्रुतरूपम् ॥१॥
मानसमुखजडजातं यद्भासा रूपं ॥
भाति श्रुतिरिति देवी नगतनयारूपं ॥
एकादशसुखभासकमीशस्य हि रूपं ॥
श्रुतिसिद्धं शंकर इति भवहारकरूपम् ॥२॥
मानससुखदुःखानां हारकमजरूपम् ॥
हरिरिति वेदो ह्यवदत्सच्चित्सुखरूपम् ॥
ईशाद्यनेकनाम्नां भासक तद्रूपं ॥
सत्यं मम मनसि हि कुरु सच्चित्सुखरूपम् ॥३॥ जय सवितर्गज० ॥

२२३. आरती दक्षिणामूर्तीची

जय जय दक्षिणमूर्ते वेदशिरोगीते ।
नीराजयामि ते पदकमले सत्कीर्ते ॥१०॥
चिन्मुद्रितकरकमलं चितितदं विमलं । चित्तप्रेरक मीडे चिन्मात्रं ह्यकलं ।
चित्रक्रियमविकारं क्षालितनिजशमलं ।
शमलं ददातु नोऽसौ हृत्वाघं सकलं ॥११॥
कर्पूरगौरभासं कैलासनिवासं । स्वोद्धृत्या अवतीर्णं भूमौ मृदुहासम्
दर्शनमात्रेण हृतस्वीयजनत्रासम् । वटतरुमूलनिवासं नौम्युद्धृतदासं ॥१२॥
मौनव्याख्याप्रकटितपरतत्त्वं रिपुहं । योगिजनप्रियमघहं हृतनतजनमोहं ।
तं वासुदेवयतिरहमत्रिजमिव भवहं । वंदे दक्षिणमूर्तिं वारितसन्देहम् ॥१३॥

२२४. आरती दक्षिणामूर्तीची

भगवन्नमोस्तु तेऽगतये । दक्षिणामूर्तये स्वगतये ॥१०॥
सनकादीनां संदेहं । हर्तुं जग्राह सुदेहं ।
यस्तं हृतनतसंदोहं । साक्षाच्छंकरं विदेहं ।
(चाल) प्रणमामि हापितस्वमोहं । चिन्मुद्रितकरकमलं
दुस्तरभवसागरहरमाचार्यवर्यमुद्गतये । तस्मै नमोऽस्तु सन्मतये ॥११॥
मौनं यस्य व्याख्यानं । प्रवयःशिष्यमोहशमनं ।
वर्षिष्टवेष्टितं युवानं । मुद्रां चिन्मयीं दधानं ॥
(चाल) अंगुष्ठतर्जनीयोगव्याजेन तु यो
जीवेश्वरयोरभेदमनयोरेवासूचयद्धि कलये ।
तं त्वां नमोस्तु जितकलये ॥१२॥
कैलासवासिनं सोमं । भूमाववतीर्णं सोमं ।
दक्षिणमूर्तिं प्रियसोमं । तमहं वन्दे धृतसोमं ॥
(चाल) यो मंदरागमपि भक्तं, कृपया रक्षति शीघ्रं, संसृतिभीतिं हरति,
प्रणतिं करोमि सत्पतये तस्मै सद्विद्यापतये ॥१३॥
करधृतपुस्तकचिन्मुद्रम् । वन्दे देवं जितनिद्रम् ।
भक्तावनार्थमस्ततंद्रम् । वाहनमाश्रितं सुभद्रम् ॥

(चाल) भद्रं राति भक्तिमद्भ्यो, यो निखिलेशो, विद्याधीशो,
देवस्तरस्मै यतिपतये, नम आद्याय महागतये ॥४॥

वैराग्यतैलसंसिक्तं । श्रद्धाभक्तिवर्तियुक्तं ।

चंचद्बुद्धिपात्रनिहितं । विद्दीपमर्पये दीप्तं ॥

(चाल) मोहध्वांतहरादमुतः, हृद्ग्रंथिलयः, संशयविलयः कर्मप्रलयः,
प्रभवति तेऽर्पये स्वगतये, दीपं सर्वतत्त्वगतये ॥५॥

शेमुष्येव दक्षिणास्या अभिमुख्यमस्य मूर्तिरस्याः ।

संचितनादगरीयस्याः । मुक्तिः सहापि यन्नमस्या ॥

(चाल) संसारसागरोद्धर्त्री, स वासुदेवाननंदयतीड्यः, साक्षाच्छंभुः,
सुरमुनिवंद्यो, दक्षिणामूर्तिरार्तिहृतये, सेव्यः श्रद्धया सुगतये ॥६॥

२२५ आरती आचार्याची

जय जय शंकर भगवत्पूज्यपदाचार्य ।

आर्यवरार्तिक्यमिदं तेऽस्तु जितानार्य ॥१०॥

त्यक्ते वैदिकधर्मऽधर्मरितमतिभिः । मतिभिर्दिग्भः कृतिभिर्नैर्दुर्मतिभिः ।
व्याप्ते भारतवर्षे वर्षे सुमनोभिः । कृत ईशो योऽवातरदंशैः सुमनोभिः ॥१॥

मंडनजयेन मंडनमकरोन्निकीर्तः । परकायावेशाद्यैरनघैर्जूर्तः ।

हर्ता जगतश्चरितैर्दुरितघ्नैरार्तैः । भक्ता ध्यानाद्गतिदो यो निजसन्मूर्तः ॥२॥

अरुणेनेव ध्वांते विजिते स्वलवेन । प्राग्दुष्टजनेऽर्क इव प्रादुरभूद्येन ।

प्रस्थानद्योतेन प्रभुणा सुनयेन । विजितं द्वैततमस्तं वंदे विनयेन ॥३॥

श्रीपद्मपादवार्तिककृत्तोटकहस्ता- । मलकप्रमुखच्छात्रेणानंता विजिता ।

शिथिलीभूता वृषसृतिरपि दृढतां नीता ।

वाचां श्रीपीठस्थितिरपियेनोपात्ता ॥४॥

व्यक्तीकृत्य सतीं सति-सूक्तिं यः स्वमुदे । सत्यवतीसुतसूक्तिं यश्चाद्वैतविदे ।

चतुरो व्यधान्मठान्यो दिक्ष्वाम्नायभिदे ।

तं वासुदेवदंड्यहमत्रिजमिव वंदे ॥५॥

जय जय शंकर भगवत्पूज्यपदाचार्य । आर्यवरार्तिक्यमिदं तेऽस्तु जितानार्य ॥

२२६. श्रीगुरुव्यासपीठदेवार्तिक्यं

जय जय सद्गुरुमूर्ते करुणामृतमूर्ते ॥
श्रीव्यास कृष्ण शंकर सच्चित्सुखमूर्ते ॥ध्रु० ॥
श्रीव्यासकृष्णशंकरभगवत्पूज्यपदं । भूद्धतनतजनसज्जनतारकगुरुपादं ॥
वेदपुराणसुगीतं प्रत्यग्ब्रह्मपदं । दातारं त्रातारं वन्दे श्रुतिपादम् ॥१॥
आद्यगुरुं आद्यकविं चाद्यशिवं वन्दे । श्रुतिसारं मतिसारं धीसारं वन्दे ॥
श्रुतिपारं धीपारं परपादं वन्दे । शुद्धाद्वैतं हार्दं बोधं तं वन्दे ॥२॥
भूभाराजसुतारं त्रिगुणात्मकरूपं । धृत्वा कलिमलहारकस्वांगं निजरूपं ॥
योऽर्पयतीशो भजकं स्वसुखं निजरूपं ।
तं व्यासकृष्णगुरुं वन्दे शिवरूपम् ॥३॥
वन्दे सनकचतुष्कं कपिलं गुरुमूर्तिम् । ऋषभं दत्तात्रेयं शुकनारदमूर्तिम् ॥
वन्देऽहं संवर्तनपंचकगुरुमूर्तिम् ।
तारय मां स्वात्मसुखं दर्शय हर जूर्तिम् ॥४॥
सुश्वेतकेतुदुर्वासोजडभरतं च । रैवतसुवामदेवौ वन्दे स्वसुखं च ॥
द्रविडाचार्यं वन्दे गोविन्दपदं च । गौडपादविवरणगुरुरूपाचार्यं च ॥५॥
सर्वब्रह्मसुविद्याचार्यानपि वन्दे । श्रीगुरुपरमगुरुन् परमेष्ठिगुरुन्वन्दे ।
वन्दे परात्परान्गुरुगुरुरूपान्वन्दे । अखिलब्रह्मसुविद्यानिधिदांस्तान्वन्दे ॥६॥
आत्मानमन्तरात्मानं वन्दे सततम् । वन्दे परमात्मानं सर्वात्मसु ततम् ॥
ब्रह्म परं वन्देऽहं देशिकदृग्विततम् ।
दशदिक्पालकरूपं हृदिशि मेऽस्तु ततम् ।
वन्दे सुभद्रपीठाधीशान्ब्रह्मेशान् ।
दिक्पालान्वसुरुद्रादित्यान्विश्वेशान् ॥
यक्षान्भूतान्नागान् गन्धर्वाप्सरसान् ।
साश्विनिपितृकान्वन्दे भक्त्याहं वरदान् ॥८॥
स्कन्दं ऋषभं शूलं कालं च महान्तम् । दक्षादिगणांस्तां दुर्गां विष्णुं तम् ॥
वन्दे स्वधां च मृत्युं रोगान्देहस्थान् ।
गणपतिमपश्च मरुतो देवान् दिक्संस्थान् ॥ ९ ॥
पृथिवीं गंगादिनदीः सप्तसमुद्रांश्च । वन्दे मेरुं च गदां त्रिशूलं वज्रं च ॥
वन्दे शक्तिं दण्डं खड्गं पाशं च । वन्दे चाङ्कुशमेतत्सोमादीनां च ॥१०॥

वन्दे गौतमभारद्वाजौ ऋषिवर्यौ । विश्वामित्रं कश्यपजमदग्नी चार्यौ ॥
 वसिष्ठमत्रिमरुन्धतिं सप्तर्षिसभार्यम् ।
 वन्देऽहं परममुदप्रदमुदवर्याचार्यम् ॥११॥
 कौमार्यं सुब्राह्म्यै वाराह्यै च नमो । वैष्णव्यै चामुण्डायै देव्यै च नमः ॥
 माहेश्वर्यै च नमः सत्यै सततं नमो । वैनायक्यै देव्यै चास्तु नमः ॥१२॥
 आधारशक्तिकूर्मानंतं पृथिवीं च । वन्देऽहं क्षीराब्धिं श्वेतद्वीपं च ॥
 मणिमण्डपं च वन्दे सुकल्पवृक्षं च ।
 सुरत्नवेदिं सुरत्नं सिंहासनं सच्च ॥१३॥
 सर्वसुशक्तिं कमलासनमेतद्वन्दे । वन्दे गणपतिमीशं वागीशं वन्दे ॥
 दुर्गां च क्षेत्रपालं ब्रह्माणं वन्दे । वन्दे रुद्रं स्वीकुरु पूजां नो वन्दे ॥१४॥

२२७. आरती श्रीमौनिस्वामीची

जय जय मौनिस्वामी आरति पदकमळा ।
 तुमच्या भावें ओवाळूं हतभजकमळा ॥१०॥
 सोलापूरीं देशस्थद्विजविप्रकुळीं । प्रगटुनि सेउनि वीरव्रत भावेंकरुनी ।
 श्रीमदत्तात्रेया आराधुनि ध्यानीं । अनन्यवृत्या ठेवी लोकीं हो मौनी ॥१॥
 सेवुनि पंचाग्न्यादिक दुश्चर तप करुनी ।
 देहा दंडुनि नाना तिर्थाटन करुनी । घेउनि चातुर्थाश्रम वाडिस राहूनी ।
 लावी नाना लोकां दत्तात्रेयभजनीं ॥२॥
 कलियुगिं गुरुभक्तीची कमाल दावूनी ।
 होवुनि विजितेंद्रिय जो हिंडे साधवनीं ।
 लोकानुग्रह करुनी पवित्र करि अवनी । श्रीमदत्तगुरुची भक्ती पसरुनी ॥३॥
 ठेवी प्रीती बाळावरि जो भूतखळां । दंडी दंडी होउनि उद्धरि शिष्यकुळा ।
 सेवुनि परहंसाश्रम अश्रम करि विमळा ।
 भजका भजकार्तिहरा नमुं तत्पदकमळा ॥४॥
 बांधी दत्तालय जो उज्जयिनीनगरीं । पंढरपुरिं पुण्यपुरीं जो सोलापूरी ।
 धर्मसवापरि करवी सव वाडीक्षेत्रीं । रामकवीशाकरवीं पाळी पूजारी ॥५॥
 आजानुबाहु मूर्तिं सुविशालचि छाती । ज्याची तो हा मौनी पसरुनि सत्कीर्ती ।
 त्र्यधिकशताब्दीं सोडी वाडीवरि मूर्ति । तो संतत निवसो निजभक्तांच्या चिती ॥

२२८ आरती श्रीदत्ताची

जय तत्त्वज्ञाननिदान । अनसूयात्रिनंदन ।
त्वत्पदपद्मावरुन । पंचप्राण ओवाळीन ॥१०॥
करिं कृपा मायबापा । वारी सर्व पापा तापा ।
निजमार्ग करी सोपा । अनुकंपा पूर्ण करुन ॥१॥
जें अत्यद्भुत तवरूप । तें ह्या चितीं आपोआप ।
राहो जें काम कोप । उपशमवी प्रगटून ॥२॥
तपश्चर्या हे आमुची । त्वत्स्मृती नित्य होवो साची ।
दुर्वासना मनाची नुठवी हेंचि देई दान ॥३॥
गुण भावें तुझे गावे । अनासक्तिनें मीं वागावें ।
सत्संगा आदरावें । मज द्यावें हें वरदान ॥४॥
अनुरक्ती त्वत्पदीं व्हावी । विषयीं विरक्ति व्हावी ।
कष्ट येतां धृति व्हावी । सेवा बरवी घे हातून ॥५॥
तार तत्सत्ब्रह्मार्पण । असो संपूर्णाचरण ।
दृढ धरुं तव चरण । न मला त्वदन्य शरण ॥६॥ जय तत्त्वज्ञाननिदान ॥

२२९ आरती श्रीदत्ताची (चाल ----आम्हांवरि का सखे)

ओवाळूं आरती यतिपतिला ॥१०॥
अत्रिसदनीं वनीं भिक्षुसे होउनी स्वांगनाप्रार्थनासाठिं विधिविष्णुहर
कोटिरविभासुर आले ते बाळ झाले भले हे तयाला ॥ आरती यति० ॥१॥
तो त्रिमूर्त्यात्मक लोकसंरक्षक कर्ता हर्ता भर्ता दत्त भवभी हरी चित्तशुद्धी
करी वारि निजभजकभीती हरी तयाला ॥ आरती यति० ॥२॥
भिक्षु होउनि मठीं बससि कृष्णातटीं संकटीं देसि मिठी शेवटीं भाविकां
सेवकां वासुदेवा न कां हा न ये प्रत्यय न्याय कैसा हा बोला भला ॥
आरती यति० ॥३॥

२३० आरती श्रीदत्ताची

(चाल-- होयीं सावधान० राग हमीर कल्याण)

ओवाळूं आरती। आतां विषयीं ठेवुनि उपरति दत्तिं ठेवुं रती॥ध्रु०॥
 निर्गुणरूपा दत्तात्रेया देहत्रयवाती।
 वासनाघृतयुग पेटवुनी संविद्धीपीं करूं आरती॥ ओवाळूं०॥१॥
 जीवें भावें ही करितां आरती रमली निजरूपें मती॥
 द्वैतध्वांता दडपुनि निगुती भासली स्वयंज्योती०॥ ओवाळूं॥२॥
 सच्चित्सुखमय वासुदेव हर्षुनि करतां आरती॥
 परिपूर्णचि दे निजरूपधनतति ठेवुनी प्रीती॥ ओवाळूं०॥३॥

२३१. आरती श्रीदत्ताची

अनसूयानंदना तुज ओवाळूं आरती।
 अनसूयानंदना मज निज चरणीं दे रती॥ध्रु०॥
 सर्वात्मा तूं असोनि वससी बा माहुरीं।
 निजदासा भेट द्याया भिक्षा कोल्हापुरीं।
 बससी बा विश्वावासा सह्याद्रिगिरिवरी॥ अनसूया०॥१॥
 निजभजका भेट देसी निजनामोच्चारणें।
 कलिमार्जीं बाहती तुज दत्ता या कारणें।
 जाणुनि हें तुजपाशीं केलें म्यां गा-हाणें।
 निजचरणा दाविं याहुनि नच दुसरें मागणें। अनसूया०॥२॥
 यतिरूपा घेउनी तूं वससी कृष्णातटीं।
 निजदासा भेट द्याया जागृत तूं संकटीं।
 प्रत्यक्ष गाणगापुरीं दिससी दासा मठीं।
 समजुनि हें वासुदेव तुज जोडी करपुटी॥ अनसूया०॥३॥
 करिसी तूं स्नान नित्य प्रेमें काशीपुरीं॥

२३२.आरती श्रीदत्ताची (चाल --सुंदरमुख०)

नीराजन ओवाळिन अत्रिकूमरा। भयभंजन मनरंजन जय दिगंबरा॥ध्रु०॥
 भयमर्जन नयदर्शन तूं कृपाकरा।
 भवतर्जन अघमर्जन पाहि मां हरा॥

पिशुनार्दन रिपुमर्दन अभयवरकरा ॥
दत्ता मत्ता चित्ता भवहरणीं तव चरणीं ध्रुव करुनीं ठेविं सुरवरा ॥१॥
कृष्णातटिं रम्य मठीं वससि सुंदरा ।
जे संकटिं बाहति मिठि देसि त्यां बरा ।
मी हिंपुटि झालों पोटिं भिवुनि संसारा ॥
मूर्खा रंका ह्या कां पाहसिना बाहसिना धावसिना सकलमलहरा ॥२॥
दत्त सदा मत्तमदा हरुनि रक्षितो ।
त्यक्तमदा व्यक्तपदा सतत दावितो ।
भक्त पदासक्त सदा वासुदेव तो ॥
तरि कां सुमुखा न सुखा पावतसे कां हो असें व्हावें कसें बोल
सुखकरा ॥३॥

२३३. आरती श्रीदत्ताची

करितों प्रेमें तुज नीराजन स्थिरवुनियां मन ।
दत्तात्रेया सद्गुरुवर्या भावार्थंकरुन ॥ध्रु०॥
धरणीवर नर पीडित झाले भवरोगें सर्व ॥
कामक्रोधादिक रिपुवर्गे व्यापुनि सगर्व ॥
योग याग तप दान नेणती असतांहि अपूर्व ॥
सुलभपणें निजभजनें त्यासी उद्धरि जो शर्व ॥१॥
अत्रिमुनीच्या सदनीं तीनी देव भुकें येती ॥
भिक्षुक होउनि अनसूयेप्रति बोलति त्रयमूर्ती ॥
नग्न होउनी आम्हां प्रति द्या अन्न असें वदती ॥
परिसुनि होउनि नग्न अन्न दे तंव ते शिशु होती ॥२॥
दुर्वासाभिध मौनी जाहला शंभुप्रमथेंद्र ॥
ब्रह्मदेव तो झाला चंद्र जाहला तो उपेंद्र ॥
दत्तात्रय जो वीतनिद्र तो तारक योगींद्र ॥
वासुदेव यच्चरण चिंतुनी हो नित्यातंद्र ॥३॥
करितों प्रेमें तुज नीराजन स्थिरवुनियां मन ।
दत्तात्रेया सद्गुरुवर्या भावार्थंकरुन ॥

२३४ आरती दत्ताची

आरति करूं भवदवदव भाविक निज भजकां ।
 अनुकंपी जो उद्धरि नरहरि दत्तात्रय लोकां ॥१०॥
 निज भजकांचा आमुचा साचा अससी कनवाळू ॥
 तुजसम मंगलधामा परमा नेणोंचि कृपाळू ॥
 तूं अघहारक तारक कारक गणपाळू ॥
 परम कृपाळू तूं स्नेहाळू तारिसि निजलोकां ॥११॥
 अत्रिमुनीच्या भावा भुलुनि होउनि तदधीन ॥
 अनसूयेचे उदरीं जो धरी अवतार संपूर्ण ॥
 दत्तात्रेय यतीश्वर ऐसें मिरवी अभिधान ॥
 वासुदेव यच्चरण चिंतुनी पावन करि लोकां ॥१२॥
 आरति करूं भवदवदव भाविक निज भजकां ॥
 अनुकंपी जो उद्धरि नरहरि दत्तात्रय लोकां ॥

२३५. आरती दत्ताची

आरती दत्तात्रेया । ओवाळूं तुझिया पायां ।
 जय जय योगिवर्या । करुणासिंधो गुरुराया ॥१०॥
 अत्रीला वर देवोनी । गुणातीत तूं असोनी ।
 त्रिगुणात्मक तूं होवोनी । वारिसि भजकांची माया ॥११॥
 कृतवीर्यात्मज अर्जून । भावें धरी तव चरण ।
 योगद्धि त्या देऊन । केला पावन त्वां तया ॥१२॥
 प्रल्हादें धरितां पाद । त्याचा वारिसि खेद ।
 यदुराजाचाही भेद । वारिसि वेदसुगेया ॥१३॥
 भाविक जो विष्णुदत्त । तव पर्दिं टेवी दृढ चित्त ।
 त्या देशी अक्षय वित्त । अनियत्तगुणा तूं आर्या ॥१४॥
 सोडूनि भववैभव । जोडूनि भाववैभव ।
 पर्दीं रंगे वासुदेव । त्यावरि करी बरी दया ॥१५॥
 आरती दत्तात्रेया । ओवाळूं तुझिया पायां ।
 जय जय योगिवर्या । करुणासिंधो गुरुराया ॥

२३६. उपनिषद आरती

ईशावास्यमिदं भवता त्यक्तेनात्मसुखं नित्यं ॥
भुंजीयाद्यदिहानित्यं नेक्षे कस्य स्विदसत्यं ॥
कुर्वन् वर्षशतं कर्मासक्तो जीवतु चात्महनस्तु भ्रमं ॥
प्रयांतु कोऽपि समुच्चिनोतु कृत्यं कांक्षे ते पदं हि सत्यं ॥१॥
केनेषितं त्वदन्येन मन आधीश धीशयेन ॥
भवता करणकरणेन व्यापृतिरेषा संगेन ॥
घटतेऽविदितविदित पर ते उशन् ह वै पर ॥
मेऽत्र तु पामर आद्य परात्पर शरणं त्वमेव मे सत्यं ॥२॥
यो हि सुकेशाद्यैः पृष्टो ब्रह्मा देवानामीष्टे ।
तत उदिता विस्पष्टा श्रेष्ठा यद्विद्या प्रेष्ठा ॥
ॐ मित्येतदस्य रूपं शिक्षाभिज्ञः कोशपरज्ञो ।
यो वेत्ति ज्ञः स त्वं प्रत्यगभिन्नः सत्यज्ञानाद्यात्मासि हि तथ्यः ॥३॥
आत्मा वा एतदीरसर्वं प्रज्ञानात्मा त्वमपूर्वं ।
यं श्वेतकेतवे वेदपूर्वं आरुणिरुचे गतगर्वं यं
त्वां जनको वैदेहो याज्ञवल्क्यतः
शब्दयुक्तितस्त्वां विनतो नीराजयामि नित्यं श्रुतिशिरोरत्नैरिह सत्यं ॥४॥

२३७. आरती श्रीदत्ताची

जय मायामय कायत्रयपर यतिवर्या ॥
वाक्यान्वेष्या ध्येया सच्चित्सुखनिलया ॥ध्रु० ॥
ज्यानं पाहति ऐकति जाणति हे हुंगती ।
कर्मे करिती ज्याला प्रज्ञानचि म्हणती ।
ब्रह्मादिक चेतनि चिती जें ब्रह्मवदती ।
तें प्रज्ञान ब्रह्मचि मयि तूं त्रयमूर्ती ॥१॥
परिपूर्णात्मा राहुनि जो विद्वन्मूर्ती ।
धीसाक्षित्वं स्फुरतो अहमिति ज्या वदिती ।
जो स्वत एव सुपूर्ण ब्रह्म जया म्हणती ।

तो मी ब्रह्म असें हें ठरवा मच्चिर्ती ॥२॥
 सन्नामरूपवर्जित अद्वय एक सदा ।
 जो ज्या तद्बोलति जो श्रोत्यांसचि वरदा ।
 देहाद्यतीत ज्याला त्वं म्हणति अभेदा ।
 तो तूं आहेस असें लक्षूं आनंदा ॥३॥
 स्वप्रभ अपरोक्षत्वं हा असें ज्या वदती ।
 अभिमानादि प्रत्यग् आत्मा जो म्हणती ।
 जें दृश्य जगत्तत्त्व ब्रह्म असें कथिती ।
 तो हा आत्मा ब्रह्मचि तूं देवज्योती ॥४॥
 फिटले संशय तुटले हृद्ग्रंथी खुटले ।
 कर्मोघपाश हटले विटले क्लेश भले ।
 लपले मृतिशोकादिक तूं शिष्या कळलें ।
 जेव्हां अद्वय एक ब्रह्मज्ञानबलें ॥५॥ जय मायामय० ॥

२३८ आरती श्रीदत्ताची

आरति ओवाळूं अनसूया - । तनया दत्तात्रेया ॥ आरति ओवाळूं ॥६०॥
 सर्वातरिचें जें निजगूज । साक्षीभूतचि तेज ।
 संसारवृक्षाचें आदिबीज । तो हा सद्गुरुराज ।
 विरजब्रह्म जया म्हणति तया । श्रीगुरुदत्तात्रेया ॥१॥
 सात्विक हृदय हें आरती । निजकर्माच्या वाती ।
 विवेकरुनेहानें त्या निगुती । भिजवुनी ज्ञानज्योती ।
 पाजळुनि पेटविल्या । ओवाळाया श्रीगुरुदत्तात्रेया ॥२॥
 आरति उजळीतां ह्या चित्ता - । मध्ये तिळभर ध्वांता ।
 वावहि नच मिळतां दृश्यता । आलि निमेष न जातां ।
 सोहं प्रकाश हा हो सखया । श्रीगुरुदत्तात्रेया ॥३॥
 प्रकाश आरतीचा हा थोर । सबाह्य अभ्यंतर ।
 मीतूपण हाचि अंधकार । जाळुनि झळके फार ।
 वेगळा वासुदेव तेथुनियां । नोहे दत्तात्रेया ॥४॥
 आरति ओवाळूं अनसूया- । तनया दत्तात्रेया ॥

२३८अ आरती श्रीदत्ताची

जय जय दत्तात्रेया जय आत्मारामा ।
वाढविसी तूं भक्ती देउनि निजमहिमा ॥ध्रु॥
नवविधभक्ति केवळ होय वशीकरण ।
होतां प्रणयाख्यगुणें बद्धचि तव चरण ॥
क्षणभर न जासी यास्तव सोडुनि भक्तजन ।
तूझ्या स्वातंत्र्याला खास असो नमन ॥१॥
संपद्वार्ताहि नको आम्हां मुक्ति नको ।
प्रौढी गुरुत्वहि नको पूज्यपणाहि नको ॥
लोकोत्तरगुणगणयुत भगवान् चित्तिं टिको ।
यासाठीं हा जीव त्रिकरण तेंहि विको ॥२॥
जय जय दत्तात्रेया जय आत्मारामा ।
वाढविसी तूं भक्ती देउनि निजमहिमा ॥ध्रु॥

२३९ वेदान्तपरनीराजनम् (शांत हो श्रीगुरुदत्ता)

नीराजयामि तेऽमाये दत्तात्रेयपदे अभये ॥ध्रु०॥
यस्मिन्क्षणप्रभालोका लोकोत्पादके न भाति ।
भासिततारको मृगाङ्को नार्को भासितोऽपि भाति ॥
(चाल) नत्वा महानुभाव तं त्वां । तिमिरवारणं, दीप्तिकारणं,
द्योतितेक्षणं, दीपं दर्शयामि गतये नमस्ते साधूनां पतये ॥ नीरा० ॥१॥
सोपाधिको यदालोको, नात्र स पावको विभाति ॥
लोकप्रकाशकोऽयमर्कोऽप्येको यत्र नैव भाति ॥
(चाल-) अनुभात्येतमेव भातं । निखिलं जगति, श्रुतिरिति वदति,
स्मृतिरपि च सती तस्मै नमोऽस्तु जितकलये ॥ नीरा० ॥२॥
ईदृश एव तव ब्रह्मन् ह्रद्वाङ्मार्गातिगमहिमन् ॥
स्वप्रभ चात्मरते भगवन्, दीपैःस्तवैश्च किं भूमन् ॥
(चाल-) भक्त्याथाप्यमेयधामन्, जलधय आपो, रवये दीपो,
नृभिरिव तापोपशमोयमर्थ्यते हरये, तुभ्यं संसृतेररये ॥ नीरा० ॥३॥

न त्वं प्रवचनतो लभ्यस्त्वं न च मेधयापि लभ्यः॥
 बहुना श्रुतेन नो लभ्यास्त्वितरैर्योगैर्न हि लभ्यः॥
 (चाल-) स त्वं ह्येकभक्तिलभ्यः। श्रुतिरिति वदति, स्मृतिरपि भवति,
 प्रमितिर्भवति, ह्येकान्तभक्तिमेवमभये, चेत्थं प्रार्थये सुगतये॥ नीरा०॥४॥
 एषु त्वमेव भूतेषु स्थिरचरजङ्गमात्मकेषु॥
 गूढोऽस्यात्मा त्वं तेषु श्रेष्ठेषु चापि मानवेषु॥
 (चाल-) स्पष्टं प्रकाशसे नातः। सूक्ष्माग्र्यमतिः, संज्ञकवृत्ति, व्याप्ता
 वासुदेवहृदये, मदीये दीप्त एध्यमाये ॥ नीरा०॥५॥

२४० आरती भोजनपात्राची (शिरोळ)

जय जय सद्गुरुभोजनपात्रा सुपवित्रा।
 नीरांजन उररीकरि करि शुचि मम गात्रा॥ध्रु०॥
 मध्यान्हीं द्विजसदनीं श्रीगुरु येवोन।
 शिरोळग्रामीं कामीप्सितदाते अन्न।
 मागति तेव्हां भोजनपात्र नसे म्हणुन।
 ब्राह्मणि वदतां गुरु तुज घेती आदरुन॥ १॥
 प्रणवें प्रोक्षुन तिजवरि ओंकारा लिहुन।
 भिक्षा करावया प्रभु सिद्धचि होऊन।
 राहति तेव्हां द्विजसति कण्हेर वाढून।
 दे यावनालमय ती प्रेमभरें करुन॥२॥
 प्रसन्न होउन श्रीगुरु मिटक्या मारुन।
 भुरकिति निजहस्तें ज्या अद्यापि न हवन।
 तृप्त करी तो भुरकुन तृप्तचि होऊन।
 सर्वासि तृप्त करिती कौतुक दाऊन॥३॥
 तें तूं गुरुकरशाखाचिन्हित जें अससी।
 आठहि सिद्धी नवनिधी राबति तुजपाशीं।
 भजकाच्या तूं सर्वहि कामा पुरवीसी।
 अश्रांत अन्नपूर्णां निवसे तुजपासीं॥४॥
 दारिद्र्यदुःखपीडारोगादिक हरिसी।

भजकाची तूं यास्तव गुरु वरवत् घेसी ।
नित्य त्रिकाळ अर्चन वरदानहि देसी ।
हो वासुदेव यतिमति ह्रष्ट तुझ्यापार्शीं ॥ जय जय० ॥५ ॥

२४१ आरती भैरवाची

इदमार्तिक्यं स्वीकुरु जय जय भैरव ते,
मन्तुः प्रपदे नीराजय उत्तमकीर्ते ॥१०॥
वार्दे भिडतां विधि हरि शिव आला त्यांतें ।
सुरपति अवमानी मग शिक्षाया त्यांतें ॥
देवें भैरव निर्मुनि पञ्चम शीर्षांतें ।
वामकरें तोडवुनी सोड म्हणे विधितें ॥११॥
नंदन हें न बरें त्वां केलें करिं शिरतें ।
दन्तुर घेवुनि भिक्षा करिं जा तीर्थांतें ॥
सत्वर वैकुंठीं ये विष्वक्सेनातें ।
रगडी तृप्त करी हरि निज रक्तें त्यातें ॥१२॥
स्वच्छन्दें घे विधिशिर विष्वक्सेनातें ।
तीर्थीं काशीमध्ये विष्वक्सेनातें ॥
कृवा पडलें तेथें विधिशिर तें ।
तात्कालिक विश्वेशें वर दिधला त्यातें ॥१३॥
भैरवपूजेवांचुनि सफल न यात्रा ते ।
रक्षीं क्षेत्रा जेथें पडलें विधिशिर तें ।
वन्द्य कपालविमोचन तारक तीर्थचि तें ।
स्यन्दद्यशःप्रवाह क्षेत्रप नमुं त्यातें ॥१४॥

२४२.भामिनीषट्पदी (कर्नाटक वृत्त)

निर्गुणात्म विश्वव्यापक । कलिमलांतक कालकंटक ।
धन्य सद्गुरुभक्तवत्सल दत्त अवधूता । सगुण होउनि पूर्ण करिशी ।
भक्तवांछा विमलतेजाऽऽ- । नंदमूर्ते नमः श्रीगुरुदत्त अवधूता ॥१॥

२४३ श्रीगुरुकरुणाष्टक (कामदा वृत्त)

श्रीगुरो निराकार निर्गुणा, स्वामि सच्चिदानंद कारणा ॥
अद्वयाऽव्ययाऽनंत मानदा, हंसमानसा ते नमः सदा ॥१॥
भूतळावरी दैवते अती, स्तब्ध जाहलीं देखुनी मती ॥
कर्म कोणते धर्म आपला, हे कळावया जीव तापला ॥२॥
ज्ञान भक्ति वैराग्य सर्वथा, सद्गुरुकृपेवांचुनी वृथा ॥
बोलती असें थोर थोर जे, तारिले पदाच्या तुझ्या रजे ॥३॥
योगयागविद्याकलागती, मंत्र तंत्र ना सिद्धि पावती ॥
सद्गुरुविणे याच कारणे, सद्गुरो तुला हाक मारणे ॥४॥
धन्य सद्गुरु दत्तस्वामिया, भक्तसंकटीं दाविसी दया ॥
तारिसी अनाथासि भाविका, हे भवाब्धिच्या सूज नाविका ॥५॥
जाहला असे व्यर्थ जन्म हा, निर्मिती बहू पातके महा ॥
मायदृष्टिने कोण पाळिल, तूजवांचुनी कोण तारिल ॥६॥
वर्णिलीं तुम्हीं सत्कथानके, नामधारकालागिं तारके ॥
शोधिते जनालागिं कामना, सिद्धि पावती सर्व कामना ॥७॥
तूझिया कृपे मानमान्यता, होतसे जगीं हे न अन्यथा ॥
त्वत्कृपाश्रितोदुंबराप्रती, कल्पवृक्ष मानूनि पूजिती ॥८॥
श्रीगुरो तुझी मानवी तनू, हंसरूपिणी सिद्ध आसनू ॥
दंडपात्र काषाय अंबर, अंतरी वसो दे निरंतर ॥९॥
देइ दर्शना हे कृपाकरा, तारिं विश्वनाथा कृपाकरा ॥
पाठका सदा सौख्यसंपदा-युक्त पूरवी हेतु कामदा ॥१०॥
उपेंद्रवज्रा वृत्त
गुरो तुझी ही पदवारिधारा, धुवो सदा कायिक दोष सारा ।
सदैव माझे मन वाणि शुद्ध करो, तुझे नाम पवित्र सिद्ध ॥१॥

२४४ श्रीदत्तप्रार्थना (कामदा छन्द)

व्यर्थ हट्टि मी सांडुनी त्रपा। बाहतों तुला ज्या नये कृपा॥
रंक पापि मी तूं रमापती॥ तैं कशी मशीं होय संगती ॥१॥
माझे अंगणीं घेवडा नसे। वांझमहिषिचे दूधही तसें।
वाळतें जरी दारिं या मढें। धांवतें तुझें चित्त रोकडें॥२॥
असतीच निंदा मदंतरीं। होति फावती तूज बा तरी॥
जाहला न विद्यामद मला। फावती कशी होय बा तुला ॥३॥
ताडिते जरी चोर हें शिर। धांवता तरी हो मुनीश्वर।
गांजती जरी क्रूर सुंदरी। बाहतास तूं बा मला तरी॥४॥
बा दिवाळिचा ये जरी क्षण। ये त्वदागमा योग्य कारण।
राज्य असतां तूं पहावया। येसि बा नसें तें कपाळिं या ॥५॥
कर्में माझिया आण घातली। बा तुला तरी ती करी खुली॥
दीधल्या विना येसि ना जरी। अर्पिं सत्य सर्वस्व ते करीं॥६॥
कामकाक हा त्वत्पदीं वसे। यास्तव तुझा आगम नसे।
भक्तमानसहंस शीघ्र या। कामकाक जाईल उडोनिया ॥७॥
माझि आण दत्ता असे तुला। दाविं पाउला कीर्तनीं मला।
जीवनाविना मीन तळमळें। तुजविणें तसा येथ मी लोळे ॥८॥

२४५ श्रीदत्तदिनचर्या

अनसूयागर्भरत्न अवधूत दिगंबर॥
त्रिमूर्ति जो योगिवर अत्रिपुत्र महेश्वर ॥१॥
कधी योगी कधी भोगी कधी नग्न पिशाचसा॥
काशीमधें स्नान करी ध्यान तें गाणगापुरीं ॥२॥
कुरुक्षेत्री आचमन धोपेश्वरीं विलेपन॥
संध्या करी क-हाडांत भिक्षा कोल्हापुरांत जो ॥३॥
भिक्षा सारापुरीं सारी पंढरींत सुगंधि घे॥
असी फेरी नित्य करी संध्या पश्चिमसागरीं ॥४॥

वसे सह्याद्रिशिखरीं निजे जो माहुरीपुरीं ॥
स्मरतां भेट दे दत्त तो चित्तगत सर्वदा ॥५॥

२४६ श्रीदत्ताष्टक

दोधकवृत्त तुझे यश गाया । बोधकरा रुचते गुरुराया ।
साधक बाधक कांहिच नेणे । साधकता मज सत्वर देणे ॥१॥
बोधक हे कविता अखिलांतें । चोदक तूं करि तादृश ईते ।
प्रेरक नाही तरी मग आशा । मोदक केवळ खास परेशा ॥२॥
अत्रिसुता अजिता भगवंता । तूं त्रिगुणात्मक तारक दत्ता ।
तारिं मला विमला अनसूया - । पुत्र पवित्रचरित्र सुगेया ॥३॥
तूं सकलात्मक शोक निवारी । तूं मन दोष अशेष निवारी ॥
तूं भववारिधिपासुनि तारीं । तूं परमार्थद एक भवारी ॥४॥
कोण दयाळु नसे सम दाता । तूं शमवी मम चंचल चित्ता ।
आजि तुझ्या पर्दिं ठेवुनि माथा । प्रार्थितसें अजि तारिं अनाथा ॥५॥
पापि जरी परि नाम तुझे मी । गात असें मग पापि कसा मी ।
नाम न वारिल पातक ऐसें । कोण करील किं पातक तैसें ॥६॥
हें समजूनि मदंतर धीर । नामिं तुझ्या धरि होवुनि शूर ।
कुंजरशौचवदन्य उपाय । नाम समूळचि वारि अपाय ॥७॥
काय वदूं घडलें किति पाप । अक्षय देयिल जें बहु ताप ।
आसुर जो निरुपचि चोरी । सर्व तयावरि ये अघ भारी ॥८॥
हें समजूनचि बोलत वासुदेव सरस्वति जांवरि सासु ।
तांवरि गावुं सुनामचि तूझे । वारि शिरोगत पातक ओझे ॥९॥
इति० दत्ताष्टक ॥

२४७ . श्रीगंगाष्टकम्

न जाणे मी धर्मा न च विहित कर्मा अवगमा ॥
न जाणे मी शर्मा न च विहित आधार महिमा ॥
कुकर्मासी कामाकुलित कृतकर्माचि सुगभे ॥

मला तारीं गंगे सकलभयभंगे त्रिपथगे ॥१॥
न केव्हांही येथें सुकृतलव संपादित असे।
न पूर्वीचें कांहीं सुकृत पदरीं भासत असे॥
पुढेंही श्रेयाची गति न च दिसे खास मज गे।
मला तारी गंगे सकलभयभंगे त्रिपथगे ॥२॥
न साधूच्या संग्ता क्षणभरि धरी भक्ति न करी।
सुतीर्थाक्षेत्राची पदवि बरवी ती हि न धरी॥
न देवाचे द्वारीं क्षणभर ठरे देवि सुभगे।
मला तारीं गंगे सकलभयभंगे त्रिपथगे ॥३॥
न केलें बैसोनी क्षणभरि पुराणश्रवणही।
कुकर्माच्या गोष्टी करुनि वय नेलें सकलही॥
कदा काळीं नेणें हरिभजन तेंही न सुभगे।
मला तारीं गंगे सकलभयभंगे त्रिपथगे ॥४॥
असा हा मी पापी शरण तुज आलों हरिसुते।
तुं या वारी पापा शमवि मम तापा सुरसुते॥
तुंवां हातीं घेतां मग मजसि कांहीच न लगे।
मला तारी गंगे सकलभयभंगे त्रिपथगे ॥५॥
महापापी तूझ्या अमृतजलपानेंचि तरले।
सुकृत स्नानें गेले उपरि न च तेही उतरले॥
असें मी ऐकोनी अयि शरण आलोंचि तुज गे।
मला तारी गंगे सकलयभंगे त्रिपथगे ॥६॥
त्रितापघ्नी ऐसें निजबिरुद तूं पाळि सदये।
त्रितापघ्नी ऐसें यशहि तव सांभाळि सुनये॥
अये योगिध्येये निगमगणगेये श्रितभगे।
मला तारी गंगे सकलयभंगे त्रिपथगे ॥७॥
महापापी नेले अससि जरि उद्धारुनि परे।
तयाहूनि श्रेष्ठा अजि मग आई उद्धरि बरें॥
तरीच प्रख्याती करिशि जगतीमाजि सुभगे।
मला तारीं गंगे सकलभयभंगे त्रिपथगे ॥८॥

२४८. श्रीमत्सौभाग्यसुन्दरीस्तोत्रम्

सौभाग्यसुन्दरि, गौरि, दौर्भाग्य माझें वारीं ॥६०॥
 जसि शंकर तुजवरि प्रीति ठेवितो सन्तत चितीं ॥
 मत्पती मजवरि प्रीती तसि ठेवो सन्तत सुमती ॥
 ॥चाल०॥ सौभाग्यसुंदरि गौरी, गिरिधरशंकरनारी ॥
 परिहरीं दुःखें सारी मज धरीं स्वकरीं गौरी ॥१॥
 मम भर्ता वल्लभ होयी ऐसा तूं मज वर देयीं ॥
 सौभाग्य अक्षय देयीं रूपही उत्तम देयीं ॥
 देयीं भाग्यहि देयीं पुत्र पौत्र उत्तम देयीं ॥
 (पुत्र पौत्र उत्तम देयीं) धनधान्य अक्षय देयीं
 सर्व काम दे ईश्वरी ॥२॥
 वदली अरुन्धती ऐसी ख्यात्याख्य भृगुपत्नीसी ॥
 मग ख्याती आचरे तीसी फळ आलें यास्तव ऐसी ॥
 भाव ठेवुनि निज मानसीं, जी नारी प्रार्थीं तीसी ॥
 सौभाग्य सुन्दरि खूशी होयिल हें मनिं निर्धारिं ॥३॥
 दौर्भाग्य माझें वारी, सौभाग्यसुन्दरि गौरि, दौर्भाग्य माझें वारी ॥

२४९. श्रीरेणुकास्तोत्रम्

नमस्ते रेणुके देवि भाविकाभीष्टकामदे ।
 परिरक्षी सदा मातें माते तूं सर्व वारिणी ॥१॥
 नेणें तुझें अर्चन मी नेणें मंत्र जपादिहि ।
 पुण्यही पदरीं नाहीं नाहीं भक्ति तुझ्या पदीं ॥२॥
 मीं जरी आळसी मंद तरी त्वद्भक्तपूर्वज ।
 पूर्वजांच्या सुपुण्यानें पदरीं धरिं तूं मला ॥३॥
 वारी पाप हरी ताप दुःखापरी हरी वरे ।
 पळोत भीति घेऊनी शत्रू दाहि दिशा शिवे ॥४॥
 मिळो सर्वत्र विजय विजया तूंचि कामदा ।
 निवास करिं तूं माझे हृदयीं देवि हर्षदे ॥५॥

डोळां भरो रूप तुझें मुखीं नाम सदा वसो ।
तुझें ह्या हृदयीं पादपद्म राहो निरंतर ॥६॥
विश्वोत्पत्तिस्थितिलया करिसी तूं जगन्मये ।
तूं मोहवूनि ह्या जीवां संसारीं ठेविसी सदा ॥७॥
पदा तुझ्या भजति जे त्यांची हरिसि आपदा ।
सदाश्रिते जाणुनि हें पडलों मी तुझ्यापुढें ॥८॥
प्रसाद करि तूं माते मातापुरनिवासिनी ।
धरुनीया निजकरी अपराध क्षमा करी ॥९॥

२५० श्रीत्रिपुरान्तकस्तोत्रम् (हावनूर)

तापत्रयानें अति तापलों शिवा । विश्रांति कोठें न मिळे उभाधवा ॥
भवाब्धिनावा तव पाद हे हरा । तारी मला तूं त्रिपुरांतकेश्वरा ॥१॥
हा कामरुड्लोभदवाग्नि पेटला । तच्छांतिकर्ता मजला न भेटला ॥
दयाघना हा निववी महेश्वरा । तारी मला तूं त्रिपुरान्तकेश्वरा ॥२॥
देवा अहंता ममता पिसाळल्या । ह्या शाकिनी डाकिनि अंगि झोंबल्या ।
हा लोभ वेताळ गिळेल कीं मला । तारी मला तूं त्रिपुरान्तकेश्वरा ॥३॥
नको नको हा भवजाच साच तूं । विमुक्तिहेतू वर काढि हात तूं ॥
धरुनि माझा सदया उमेश्वरा । तारी मला तूं त्रिपुरान्तकेश्वरा ॥४॥
मी पातकी केवळ बुद्धिमंद हा । महामति तूंचि उदार पाप हा ।
माझ्या शिरीं तूं धरि हात शंकरा । तारी मला तूं त्रिपुरान्तकेश्वरा ॥५॥